

II

(Acte fără caracter legislativ)

DECIZII

DECIZIA COMISIEI

din 5 aprilie 2011

privind măsurile C 11/09 (ex NN 53b/08, NN 2/10 și N 19/10) puse în aplicare de statul olandez în favoarea ABN AMRO Group NV (creat în urma fuziunii între Fortis Bank Nederland și ABN AMRO N)

*[notificată cu numărul C(2011) 2114]***(Numai textul în limba engleză este autentic)****(Text cu relevanță pentru SEE)**

(2011/823/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf,

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile⁽¹⁾ în conformitate cu dispozițiile articolului 108 alineatul (2) din tratat și ținând seama de observațiile acestora,

întrucât:

1. PROCEDURĂ

(1) La 3 octombrie 2008, statul olandez a achiziționat Fortis Bank Nederland („FBN”) (respectiv, filiala bancară olandeză a holdingului financiar Fortis SA/NV⁽²⁾), inclusiv active ale ABN AMRO Holding deținute de FBN („ABN AMRO N”) pentru suma de 12,8 miliarde EUR. Prin aceeași tranzacție, statul olandez a înlocuit Fortis Bank SA/NV, filiala bancară belgiană a Fortis SA/NV, în calitate de creditor în împrumuturile către FBN în valoare nominală de 16,1 miliarde EUR⁽³⁾. De asemenea, statul olandez a acordat FBN o facilitate de

lichiditate pe termen scurt în valoare de 45 miliarde EUR și a acceptat să despăgubească Fortis SA/NV pentru costurile și obligațiile care decurg din acordul încheiat între acționarii consorțiului („CSA”). CSA descrie drep-turile și obligațiile celor trei instituții financiare [Fortis SA/NV, Banco Santander și Royal Bank of Scotland („RBS”) sau cei trei „membri ai consorțiului”], care au depus o ofertă comună pentru ABN AMRO Holding prin intermediul entității juridice nou create „RFS Holding”. La 7 octombrie 2008, statul olandez a notificat Comisiei măsurile sale din 3 octombrie 2008 (respectiv, achiziționarea FBN pentru suma de 12,8 miliarde EUR, novația împrumuturilor pe termen lung cu o valoare nominală de 16,1 miliarde EUR și facilitatea de lichiditate pe termen scurt în valoare de 45 miliarde EUR, denumite în continuare „tranzacțiile integrate din 3 octombrie 2008”) ca măsuri care nu constituie ajutor de stat, pentru a conferi acestora certitudine juridică. Deoarece măsurile fuseseră deja puse în aplicare, Comisia a înregistrat cauza drept cauză NN (respectiv, NN53b/08).

(2) Pe durata negocierilor care au condus la achiziția FBN la 3 octombrie 2008, statul olandez s-a bazat pe un raport de evaluare extern al [...] (*), un exemplar al acestuia fiind transmis Comisiei la 15 octombrie 2008.

(3) Prin scrisoarea din 30 octombrie 2008, Comisia a prezentat Ministerului olandez de finanțe un aviz preliminar prin care considera că măsurile din 3 octombrie 2008 par să constituie ajutor de stat în favoarea FBN. La 20 noiembrie 2008 a avut loc o întâlnire între serviciile Comisiei și statul olandez.

⁽¹⁾ JO C 124, 4.6.2009, p. 19 și JO C 95, 15.4.2010, p. 10.

⁽²⁾ Fortis SA/NV mai este cunoscută sub denumirea de Fortis Holding. Structura relativ complexă a Fortis SA/NV din perioada anterioară crizei financiare este descrisă la punctul (6) al deciziei din 3 decembrie 2008. Holdingul Fortis SA/NV își grupase activitățile bancare în cadrul persoanei juridice Fortis Bank SA/NV. La rândul său, Fortis Bank SA/NV deținea, între altele, FBN.

⁽³⁾ O așa-numită „novație”, o tranzacție juridică prin care o parte la un acord este înlocuită cu o nouă parte, fără modificarea celorlalte condiții ale acordului.

(*) [...] Face obiectul obligației de păstrare a secretului profesional

- (4) La 21 noiembrie 2008, statul olandez a decis în mod oficial să nu mențină FBN și ABN AMRO N separate, ci să urmărească în schimb o fuziune a celor două societăți („fuziunea”), în conformitate cu planurile anterioare ale Fortis SA/NV.
- (5) La 3 decembrie 2008, Comisia a adoptat o decizie⁽⁴⁾ („decizia din 3 decembrie 2008”) prin care declara că măsurile luate de statul olandez la 3 octombrie 2008 în favoarea Fortis Bank SA/NV reprezintă ajutor de stat compatibil cu piața comună. Cu toate acestea, considerentul 4 al deciziei prevedea în mod explicit că, în cadrul unei proceduri separate, Comisia va examina dacă măsurile aplicate la 3 octombrie 2008 conțin ajutor și în favoarea FBN.
- (6) La 17 decembrie 2008, statul olandez a informat Comisia asupra intenției de a achiziționa ABN AMRO N de la FBN pentru suma de 6,5 miliarde EUR. Achiziția a avut loc la 24 decembrie 2008. La 2 februarie 2009, autoritățile olandeze au notificat această achiziție Comisiei ca măsură ce nu constituie ajutor de stat din motive de certitudine juridică.
- (7) La 24 decembrie 2008, RBS, Banco Santander și statul olandez au semnat un amendament la CSA prin care statul olandez înlocuia Fortis SA/NV în cadrul CSA.
- (8) La 6 martie 2009, statul olandez a transmis Comisiei un raport de evaluare prealabilă⁽⁵⁾ privind societățile achiziționate, care fusese întocmit de [...] la solicitarea statului olandez.
- (9) Prin decizia din 8 aprilie 2009 („decizia din 8 aprilie 2009”), Comisia a inițiat procedura prevăzută de articolul 108 alineatul (2) din tratat în cauza C11/09 (ex-NN53b/08) cu privire la pretinsul ajutor de stat acordat către FBN și ABN AMRO N.
- (10) La 6 mai 2009, Comisia a primit o scrisoare de reclamație din partea băncii Van Lanschot („reclamantul”), un concurent olandez al FBN și ABN AMRO N. Scrisoarea a fost transmisă de Comisie statului olandez la 22 iulie 2009, însoțită de o cerere de prezentare de observații. Statul olandez a solicitat o prelungire a termenului la 20 august 2009 și a transmis un răspuns detaliat la reclamație la 22 septembrie 2009. Reclamantul a furnizat noi informații prin scrisorile din 21 august 2009 și 28 august 2009. Aceste scrisori au fost transmise statului olandez la 23 septembrie 2009, care a prezentat un răspuns la 29 octombrie 2009.
- (11) La 15 mai 2009, statul olandez a transmis o scrisoare Comisiei prin care răspundea la mai multe întrebări ridicate în decizia din 8 aprilie 2009. Un răspuns detaliat și la obiect – pentru care statul olandez solicitase o prelungire a termenului – a fost transmis Comisiei la 11 august 2009.
- (12) Prin intermediul unui document neoficial transmis la 15 iunie 2009 și în cursul unei întâlniri de urmărire cu Comisia la 16 iunie 2009, statul olandez a informat Comisia asupra intenției sale de a pune în aplicare un plan de recapitalizare în valoare de 2,5 miliarde EUR, care să permită ABN AMRO N să se separe de societatea-mamă, ABN AMRO Bank⁽⁶⁾. În timpul acestei întâlniri, statul olandez a arătat că, după prima injecție de capital de 2,5 miliarde EUR, vor fi necesare măsuri suplimentare, dar deocamdată necuantificabile.
- (13) Prin decizia din 8 aprilie 2009, Comisia invitase autoritatea olandeză de supraveghere financiară („DNB”) să prezinte observații privind soliditatea FBN și, respectiv, a ABN AMRO N. Comisia a primit informațiile solicitate privind FBN prin scrisoarea din 18 iunie 2008, cu o actualizare la 5 ianuarie 2010. În plus, la 20 ianuarie 2010, statul olandez a transmis o scrisoare din partea DNB referitoare la ABN AMRO N.
- (14) La 6 iulie 2009, ABN AMRO Bank – societatea-mamă a ABN AMRO N – a trimis o scrisoare Comisiei prin care prezenta observații pe marginea deciziei din 8 aprilie 2009. Această scrisoare a fost transmisă statului olandez la 22 iulie 2009, care a oferit un răspuns la 22 septembrie 2009.
- (15) La 9 iulie 2009, statul olandez a informat Comisia că FBN a rambursat în totalitate finanțarea pe termen scurt pe care i-o acordase statul olandez prin intermediul facilității de lichiditate în valoare de 45 miliarde EUR din 3 octombrie 2008.
- (16) La 15 iulie 2009, statul olandez a informat Comisia asupra planurilor FBN de a achiziționa Fortis Clearing Americas („FCA”) de la Fortis Bank SA/NV.

⁽⁴⁾ Cauzele NN42/08 (Be), NN46/08 (Lux), NN53a/08 (NL) privind ajutor de stat, JO C 80, 3.4.2009, p. 8.

⁽⁵⁾ Raportul de evaluare prealabilă conține cinci volume: 1. ABN AMRO, 2. Fortis Bank Țările de Jos, 3. Fortis Insurance Țările de Jos, 4. Fortis Corporate Insurance, 5. Note pe marginea subiectelor.

⁽⁶⁾ Holdingul financiar ABN AMRO Holding și-a desfășurat activitatea aproape în totalitate prin intermediul filialei sale deținute integral, ABN AMRO Bank, sau prin intermediul filialelor proprii ale societății respective. Pentru o diagramă amănunțită care să descrie situația corporativă în momentul achiziționării de către RFS Holdings, a se vedea diagrama 1 de la considerentul 41.

- (17) La 17 iulie 2009, statul olandez a notificat în mod oficial un plan cu măsuri de recapitalizare în valoare de 2,5 miliarde EUR ⁽⁷⁾, constând într-un swap pe risc de credit (*credit default swap* – „CDS”) cu efect de recuperare a capitalului în valoare de 1,7 miliarde EUR („instrumentul de recuperare a capitalului” – *capital relief instrument* sau „CRI”) și un titlu de valoare convertibil în mod obligatoriu („MCS”) în valoare de 800 milioane EUR. Aceste măsuri au fost inițial înregistrate în cauza numărul N429/09, dar deoarece au fost puse în aplicare înainte de adoptarea de către Comisie a unei decizii în privința lor, cauza a fost transferată din registrul ajutoarelor notificate în registrul ajutoarelor care nu au fost notificate (sub numărul NN 2/10).
- (18) La 10 septembrie 2009, statul olandez a transmis Comisiei un document neoficial prin care oferea date noi privind procesul de separare și indicii referitoare la caracterul inevitabil al unor măsuri de ajutor de stat suplimentare (necuantificate).
- (19) În cadrul unei întâlniri cu Comisia la 9 noiembrie 2009, statul olandez a arătat că FBN și ABN AMRO N vor avea nevoie de măsuri suplimentare în valoare de 4,39 miliarde EUR, ridicând astfel suma totală a acestora (incluzând măsurile notificate la 17 iulie 2009) la 6,89 miliarde EUR. Măsurile au fost prezentate mai detaliat într-un act adițional din 10 noiembrie 2009 la documentul neoficial din 10 septembrie 2009, precum și într-o notă explicativă suplimentară din 13 noiembrie 2009.
- (20) La 26 noiembrie 2009, statul olandez a prezentat Comisiei un raport al [...], cu observații pe marginea tranzacției din 24 decembrie 2008. Mesajul conținea, de asemenea, unele informații generale care explicau [...].
- (21) La 4 decembrie 2009, statul olandez a prezentat Comisiei o primă versiune ⁽⁸⁾ a unui plan de restructurare pentru grupul ABN AMRO („planul de restructurare din decembrie 2009”), noua entitate rezultând în urma fuziunii dintre FBN și ABN AMRO N. Planul descria strategia noii entități și, în plus, conținea previziuni financiare pentru un scenariu de caz de referință.
- (22) La 14 ianuarie 2010, statul olandez a notificat în mod oficial noile măsuri de ajutor de stat în valoare de 4,39 miliarde EUR, care s-au adăugat la măsurile deja notificate în iulie 2009. Comisia a înregistrat noile măsuri sub numărul N19/10.
- (23) Prin decizia din 5 februarie 2010 („decizia din 5 februarie 2010”), Comisia a decis să extindă procedura de investigare nr. C11/09 pentru a include măsurile înregistrate sub numerele NN2/10 și N19/10. Prin respectiva decizie, Comisia aproba temporar respectivele măsuri ca reprezentând ajutor pentru salvare până la 31 iulie 2010. Statul olandez a trimis Comisiei o scrisoare prin care își asuma un angajament de interdicere a practicilor de stabilire a prețului pe piață, în vigoare până la sfârșitul anului 2010.
- (24) La 23 martie 2010, Comisia a primit un răspuns din partea autorităților olandeze – care solicitaseră o prelungire a termenului limită – la decizia din 5 februarie 2010. În plus, statul olandez furniza informații suplimentare privind planul de restructurare din decembrie 2009 al noului grup ABN AMRO, care conținea, între altele, previziuni financiare în cazul unui scenariu defavorabil.
- (25) Comisia a adresat întrebări suplimentare la 8 aprilie 2010, la care a primit răspuns la 7 mai 2010. De asemenea, statul olandez a prezentat Comisiei informații suplimentare privind obligațiile reciproce rezultate în urma punerii în aplicare a măsurilor corective în caz de fuziune ⁽⁹⁾ adoptate la 26 mai 2010. În aceeași zi, Comisia a transmis un mesaj electronic conținând întrebări de urmărire, care au primit răspuns la 9 iunie 2010.
- (26) La 20 iulie 2010, statul olandez a solicitat Comisiei să prelungească aprobarea temporară a măsurilor de ajutor pentru salvare înregistrate sub numerele NN2/10 și N19/10. Autoritățile olandeze au transmis, de asemenea, o scrisoare prin care prelungeau angajamentul de interdicere a practicilor de stabilire a prețului pe piață până la 30 iunie 2011 sau până la data adoptării deciziei definitive a Comisiei, oricare dintre acestea are loc mai întâi.
- (27) La 30 iulie 2010, Comisia a decis să prelungească aprobarea temporară a măsurilor de ajutor pentru salvare înregistrate sub numerele NN2/10 și N19/10 până la finalizarea investigării cauzei C11/09 de către Comisie.
- (28) La 20 august 2010, statul olandez a trimis Comisiei un document prin care explica amănunțit strategia de retragere.
- (29) La 5 octombrie 2010, statul olandez a prezentat un plan de afaceri pentru divizia de capital privat a grupului ABN AMRO. Un plan similar pentru divizia „Energy, Commodities and Transportation” („Energie, mărfuri și transport”) a grupului ABN AMRO a fost transmis Comisiei la 10 ianuarie 2010.
- (30) La 15 octombrie 2010, grupul ABN AMRO a anunțat că își va exercita opțiunea de tip „call” de reziliere a instrumentului de recuperare a capitalului începând cu 31 octombrie 2010.

⁽⁷⁾ Anunțat în mod neoficial încă de la jumătatea lunii iunie, după cum se descrie în considerentul 12.

⁽⁸⁾ O versiune actualizată a fost prezentată la 8 noiembrie 2010, după cum se descrie în considerentul 31.

⁽⁹⁾ ABN AMRO N a vândut două entități (respectiv, New HBU și IFN) către Deutsche Bank pentru a remedia problemele de concentrare pe piața bancară olandeză apărute în urma fuziunii dintre ABN AMRO N și FBN. Informații suplimentare privind acest aspect sunt disponibile la considerentele 44 și 45.

- (31) La 8 noiembrie 2010, statul olandez a trimis o versiune actualizată („planul de restructurare din noiembrie 2010”) – din data de 29 octombrie 2010 – a planului de restructurare al grupului ABN AMRO din 4 decembrie 2009. La 10 ianuarie 2011, statul olandez a prezentat un document prin care explica modul în care grupul ABN AMRO a actualizat previziunile din 8 noiembrie 2010 comparativ cu previziunile inițiale din 4 decembrie 2009.
- (32) În cursul acestei proceduri au avut loc numeroase schimburi de informații, teleconferințe și întâlniri între reprezentanții statului olandez, ABN AMRO N și FBN și Comisia Europeană.

2. DESCRIERE DETALIATĂ A BENEFICIARILOR ȘI A MĂSURILOR

2.1. Crearea grupului ABN AMRO

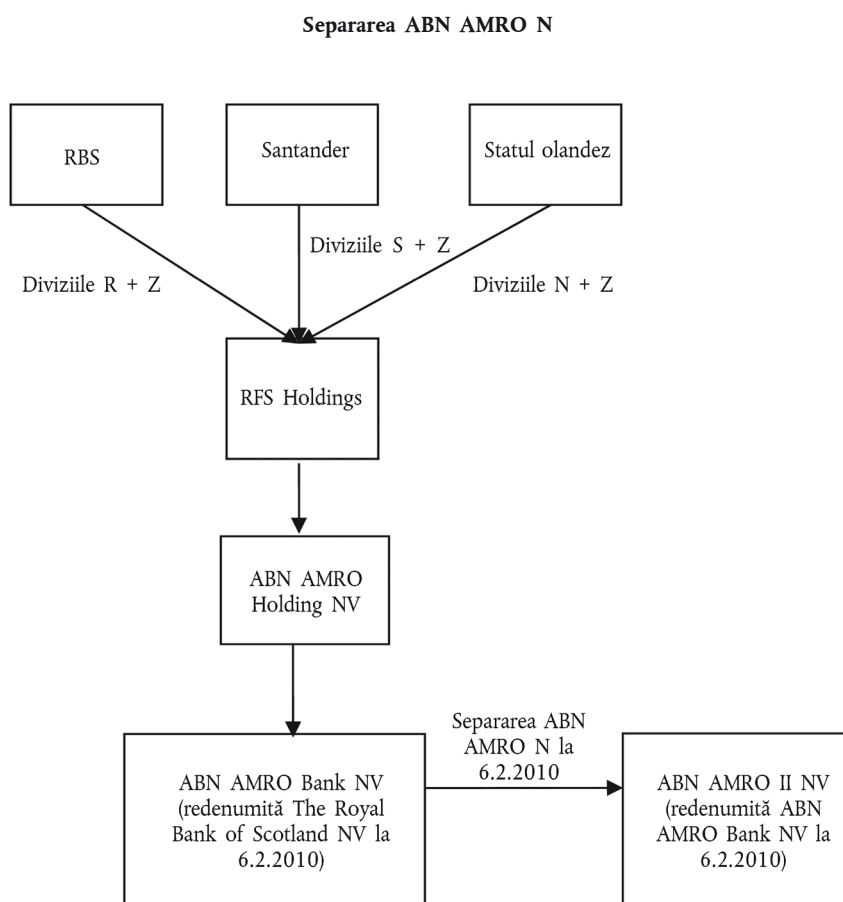
- (33) În primăvara anului 2007, membrii consorțiului au creat o nouă entitate juridică numită „RFS Holdings” pentru achiziționarea ABN AMRO Holding.
- (34) Membrii consorțiului intenționau să separe ABN AMRO Holding în trei părți, demersurile pentru acest proces de separare fiind stabilite în „CSA”.
- (35) Pentru a facilita divizarea, membrii consorțiului au creat așa-numitele „divizii dedicate”, reprezentând participațiile economice în întreprinderi atribuite fiecărui membru al consorțiului. Prin urmare, RBS, Banco Santander și Fortis SA/NV au devenit deținătorii economici⁽¹⁰⁾ ai așa-numitelor divizii „R”, „S” și „N” (respectiv, „ABN AMRO R”, „ABN AMRO S” și „ABN AMRO N”).

- (36) ABN AMRO R cuprindea, între altele, unitatea operațională Global Business & Markets (Afaceri și piețe globale), unitatea operațională Asia, unitatea operațională Global Transaction Services (Servicii de tranzacții globale) și rețeaua internațională, în timp ce ABN AMRO S includea, între altele, unitatea operațională America Latină și unitatea operațională Antonveneta (Italia).
- (37) ABN AMRO N era formată din unitățile operaționale Țările de Jos și Private Banking (Servicii bancare private), incluzând și International Diamond and Jewelry Group.
- (38) Elementele care nu au fost alocate membrilor individuali ai consorțiului au fost reunite în așa-numita divizie Z („ABN AMRO Z”), care a rămas responsabilă pentru funcțiile centralei, de exemplu. Fiecare membru al consorțiului deținea o participație proporțională⁽¹¹⁾ în cadrul ABN AMRO Z.
- (39) La 3 octombrie 2008, statul olandez a achiziționat FBN de la Fortis Bank SA/NV pentru suma de 12,8 miliarde EUR. Ca urmare a achiziției, statul olandez a devenit și proprietarul indirect al ABN AMRO N, deoarece FBN era – în cadrul Fortis Bank SA/NV – proprietarul de drept al ABN AMRO N. De asemenea, la 3 octombrie 2008, autoritățile olandeze s-au angajat să despăgubească Fortis SA/NV pentru orice cheltuieli pe care le-ar putea suporta Fortis SA/NV ca urmare a prezenței sale continue în CSA. La 24 decembrie 2008, RBS, Banco Santander și statul olandez au semnat un amendament la CSA prin care statul olandez înlocuia Fortis SA/NV în cadrul CSA.
- (40) La 24 decembrie 2008, statul olandez a achiziționat ABN AMRO N de la FBN pentru 6,5 miliarde EUR, devenind astfel proprietarul direct al ABN AMRO N. Înainte de această achiziție, statul olandez controla ABN AMRO N în mod indirect prin intermediul FBN.

⁽¹⁰⁾ Așa-numitele divizii dedicate nu au statut juridic.

⁽¹¹⁾ RBS (38,28 %), Santander (27,91 %) și Fortis SA/NV (33,81 %).

(41) Diagrama 1:

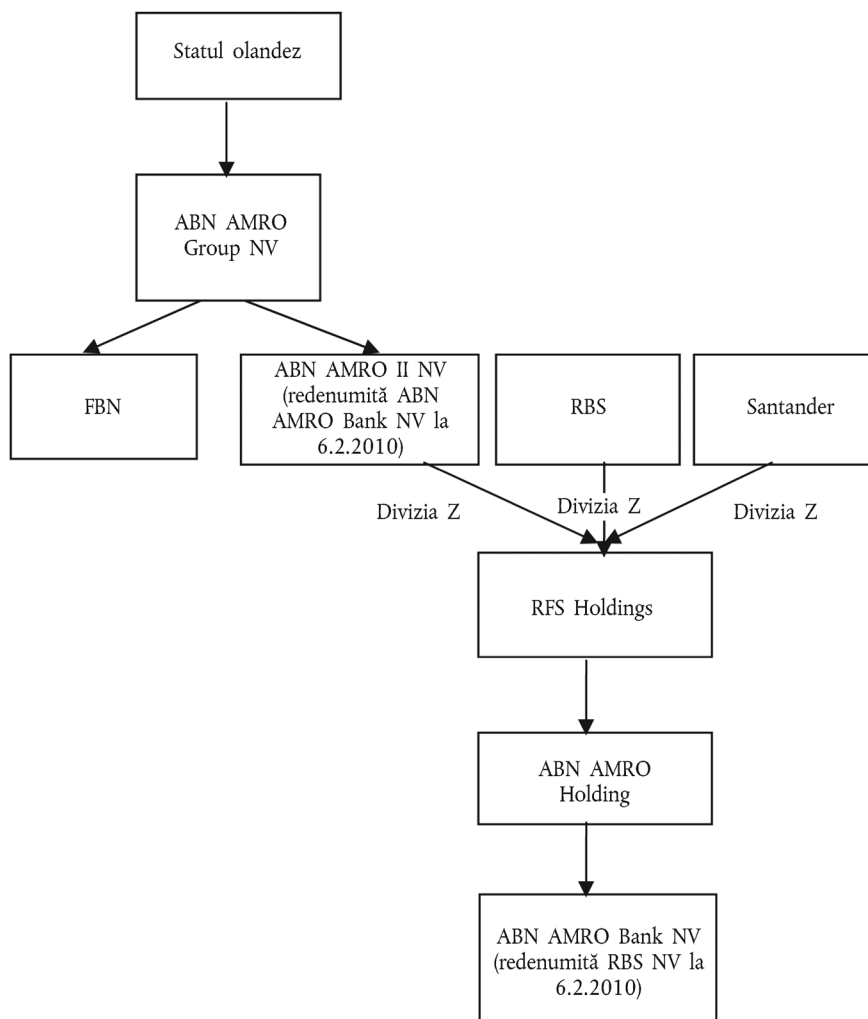
- (42) La 21 noiembrie 2008, statul olandez a decis fuzionarea ABN AMRO N cu FBN (aceasta fusese și intenția – nepusă în practică – a Fortis SA/NV). Fuziunea putea fi realizată numai după separarea ABN AMRO N de ABN AMRO Bank, societatea-mamă a acesteia. Ca prim pas, activitățile ABN AMRO N au fost transferate unei noi entități juridice din cadrul ABN AMRO Bank, denumită ABN AMRO II.
- (43) La 6 februarie 2010, ABN AMRO II a fost separată conform descrierii de la considerentului 41 și redenumită ABN AMRO Bank. În același timp, entitatea juridică numită până în acel moment ABN AMRO Bank a fost redenumită „The Royal Bank of Scotland NV” („RBS NV”) (a se vedea diagrama de mai sus).
- (44) Înainte ca noua entitate, ABN AMRO Bank, să poată fuziona cu FBN, era necesară punerea în aplicare a unei măsuri corective în caz de fuziune. În momentul în care Fortis SA/NV a achiziționat ABN AMRO N în 2007, Comisia concluzionase ⁽¹²⁾ („decizia privind fuziunea”) că o fuziune între ABN AMRO N și FBN va conduce la probleme de concentrare pe piața bancară olandeză, în special în segmentele serviciilor bancare comerciale și de factoring.
- (45) Pentru a corecta aceste probleme legate de concentrare, Fortis SA/NV s-a angajat să vândă un număr de activități (respectiv, divizia de factoring IFN și activitățile bancare comerciale ale „New HBU”) către Deutsche Bank. Atunci când statul olandez a achiziționat FBN și ABN AMRO N la 3 octombrie 2008, Fortis SA/NV nu finalizase încă vânzarea prevăzută a New HBU și IFN către Deutsche Bank. După ce statul olandez a decis să continue fuziunea dintre FBN și ABN AMRO N, acesta a reluat negocierile cu Deutsche Bank ⁽¹³⁾. Vânzarea New HBU și IFN către Deutsche Bank s-a încheiat la 1 aprilie 2010.

⁽¹²⁾ Pentru detalii suplimentare, a se vedea Decizia Comisiei din 3 octombrie 2007 în cauza nr. M/4844 - Active Fortis/ABN AMRO - JO C 265, 7.11.2007, p. 2.

⁽¹³⁾ La 23 decembrie 2009, ABN AMRO Bank și Deutsche Bank au semnat un acord de cumpărare de acțiuni pentru New HBU și IFN. Prețul tranzacției s-a ridicat la 700 milioane EUR, aceasta incluzând și o garanție furnizată pentru 75 % din pierderile din credit ale New HBU („umbrelă de credit”), până la o sumă maximă de 1,6 miliarde EUR.

- (46) New HBU deținea active totale în valoare de [10 - 20] miliarde EUR și avea aproximativ [1 000 - 1 500] de angajați în echivalent de normă întreagă („ENI”). New HBU includea Hollandsche Bank Unie („HBU”) (o bancă comercială deținută de ABN AMRO N), câteva birouri de vânzări ABN AMRO (13 dintr-un total de 78) și câteva unități ABN AMRO Corporate Client Units (unități pentru clienți persoane juridice) (2 dintr-un total de 5).
- (47) ABN AMRO Bank și FBN au fuzionat oficial formând grupul ABN AMRO la 1 iulie 2010, conform descrierii din diagrama 2 de la considerentul 49.
- (48) Statul olandez a transferat gestionarea participației sale în cadrul ABN AMRO Z către noua ABN AMRO Bank, întrucât nu dorea să dedice resurse pentru gestionarea zilnică a respectivei participații. Cu toate acestea, statul olandez a rămas proprietarul de drept al ABN AMRO Z și are dreptul să participe la toate eventualele beneficii și pierderi ale ABN AMRO Z ⁽¹⁴⁾.
- (49) Diagrama 2:

Crearea grupului ABN AMRO

⁽¹⁴⁾ Prin scrisoarea din 26 mai 2010 adresată Comisiei, statul olandez descria situația guvernanței corporative a ABN AMRO Z după cum urmează: „Această înseamnă că, de exemplu, dacă un activ este vândut și vânzarea creează un surplus de capital reglementat, RFS Holdings va fi atunci obligată ... să repatrieze surplusul de capital către membrii consorțiului. În cazul unei pierderi pe un activ sau al recunoașterii unui pasiv nou sau acumulat, membrii consorțiului au obligația să remedieze oricare dintre deficiențele prezente în capitalul reglementat. Așadar, mecanismul economic al diviziei Z este deținut în mod direct de către membrii consorțiului”.

2.2. Beneficiari

2.2.1. Activitățile economice ale ABN AMRO N și ABN AMRO Z

- (50) ABN AMRO N – la nivel individual, a treia bancă din Țările de Jos ca mărime, după Rabobank și ING – este formată din unitatea operațională Țările de Jos și unitatea operațională Private Banking (Servicii bancare private).
- (51) Prima unitate operațională, unitatea operațională Țările de Jos, oferea servicii bancare comerciale și cu amănuntul prin intermediul unei rețele de sucursale formate din 510 agenții bancare și 78 de sucursale de consultanță, dar și prin canale alternative, precum Internet, ATM-uri⁽¹⁵⁾ și centre de apel. Unitatea operațională Țările de Jos avea aproximativ 19 000 angajați EIN.
- (52) În sectorul serviciilor bancare cu amănuntul, unitatea operațională Țările de Jos deținea o bază consistentă de clienți, segmentată în „servicii generale cu amănuntul” (peste [3,5 - 5] milioane de clienți) și „servicii bancare preferențiale” (peste [250 000 – 420 000] de clienți⁽¹⁶⁾), cărora le oferea o gamă largă de produse (precum servicii de economisire, investiții, ipotecă, asigurări, împrumuturi pe carduri de credit și plăți).
- (53) În sectorul bancar comercial, ABN AMRO N deservea un număr de [300 000 – 400 000] de IMM-uri⁽¹⁷⁾ și [9 000 – 21 000] de clienți persoane juridice mari (deși, conform CSA, clienții mari ai ABN AMRO Bank erau atribuiți RBS), cu o gamă largă de produse (cum ar fi credite, gestionarea plăților și numerarului, servicii de economisire, trezorerie, gestionarea și asigurarea riscurilor, soluții și produse financiare complexe, leasing și factoring).
- (54) A doua unitate operațională, unitatea operațională Private Banking (Servicii bancare private), era dedicată persoanelor cu active investibile nete de peste 1 milion EUR, oferind diverse produse de gestionare a activelor și planificare imobiliară. Unitatea operațională Private Banking (Servicii bancare private) dispunea de o rețea extinsă, dezvoltată organic în Țările de Jos și în Franța și prin achiziții în Germania (Delbrück Bethmann Maffei) și în Belgia (Banca Corluy). Unitatea operațională Private Banking (Servicii bancare private) includea, de asemenea, Neuflyze Vie, o societate-mixtă franceză în domeniul asigurărilor.
- (55) Între societățile achiziționate la 3 octombrie 2008 de statul olandez se număra și International Diamond and Jewelry Group, care este o divizie dedicată întreprinderilor implicate în fabricarea de bijuterii și comercializarea de diamante.
- (56) ABN AMRO Z nu deținea active operaționale, dar includea, între altele, creanțe din impozit, un număr de participații (printre altele, în cadrul Saudi Hollandi Bank) și portofoliul de capital privat rămas. În ceea ce privește pasivele, a existat un provizion pentru onorarea obligațiilor față de Departamentul de Justiție al Statelor Unite, alte provizioane (parțial asociate personalului) și finanțarea intersocietară a activelor societăților. Astfel cum se descrie în nota de subsol 11, participația deținută de statul olandez reprezintă 33,81 % din ABN AMRO Z.
- (57) Câteva date financiare cheie indicative ale ABN AMRO N sunt centralizate în tabelul 1 de mai jos:

Tabelul 1

Date financiare cheie ale ABN AMRO N (în milioane EUR)	2008	2009
Total venituri din exploatare ⁽¹⁾	5 189	4 899
Profit net	471	(117)
Randamentul capitalului propriu	6,7 %	– 2,7 %
Raport cheltuieli/venituri	73 %	77,5 %
Total active	183 539	202 084
Total capital propriu	7 044	4 278 ⁽²⁾
RWA (active ponderate la risc) ⁽³⁾	91 700	74 973 ⁽⁴⁾
Cotă de capital de rangul 1	9,4 %	10,2 % ⁽⁵⁾

⁽¹⁵⁾ Automate bancare sau bancomate.

⁽¹⁶⁾ Unitatea de „servicii bancare personalizate” a ABN AMRO era orientată către segmentul de masă cu venituri mari și includea clienți cu active lichide de peste 50 000 EUR și venituri nete lunare de peste 5 000 EUR.

⁽¹⁷⁾ Întreprinderi mici și mijlocii.

Date financiare cheie ale ABN AMRO N (în milioane EUR)	2008	2009
Rata capitalului total sau rata BIS	12,6 %	14,8 %
Finanțare stabilă/active nelichide	107 %	110 %

Sursă: ABN AMRO Bank NV, Audit anual 2009, excluzând ABN AMRO Z și consolidarea capitalului privat, dar incluzând New HBU.

(¹) În principal, „venituri nete din dobânzi” și „venituri nete din taxe și comisioane”.

(²) Conform comunicatului de presă al ABN AMRO din 26 martie 2009 privind rezultatele pe 2009, capitalul propriu a scăzut în acest an, comparativ cu 31 decembrie 2008, cu 2,7 miliarde EUR, până la 4,3 miliarde EUR, în principal, ca urmare a unei realocări a capitalului în cadrul ABN AMRO Holding pentru a acoperi cerințele de capital aferente participației statului olandez în ABN AMRO Z (a se vedea măsura A în continuare).

(³) Active ponderate în funcție de risc

(⁴) Această cifră include deja reducerea RWA ca urmare a instrumentului de recuperare a capitalului.

(⁵) Conform comunicatului de presă privind rezultatele pe 2009, publicat la 26 martie 2010, creșterea ratelor de capital (în 2009 comparativ cu 2008) se datora, în principal, următoarelor manevre de capital: „La 31 august 2009, Ministerul de Finanțe a achiziționat un titlu de valoare de rangul 1 convertibil în mod obligatoriu în valoare de 800 milioane EUR, emis de ABN AMRO Bank. Tot la această dată a fost semnat un acord de swap pe risc de credit împreună cu Ministerul de Finanțe, prin care ABN AMRO Bank cumpăra protecție pentru credite la un portofoliu de ipoteci rezidențiale în valoare de 34,5 miliarde EUR. La 23 decembrie 2009, statul olandez a achiziționat două titluri de valoare convertibile în mod obligatoriu. Un titlu de valoare convertibil în mod obligatoriu, în sumă de 967 milioane EUR, a fost emis în decembrie 2009 în favoarea fostei ABN AMRO Bank. Un al doilea titlu de valoare, în sumă de 833 milioane EUR, a fost emis direct de către fosta ABN AMRO II N.V., în prezent ABN AMRO Bank N.V., pentru acoperirea pierderilor anticipate aferente măsurii corective a CE privind vânzarea societăților comerciale. Începând din ianuarie 2010, acest instrument este clasificat sub formă de capital reglementat. După separarea legală, conversia celor trei titluri de valoare convertibile în mod obligatoriu va determina creșterea capitalului social cu suma de 2,6 miliarde EUR”.

- (58) În anul financiar 2009, ABN AMRO N a raportat o pierdere de 117 milioane EUR. Pierderea a fost rezultatul unor deprecieri mai ridicate ale împrumuturilor, presiunilor asupra marjelor dobânzilor, costurilor mai ridicate aferente schemei olandeze de garantare a depozitelor și costurilor de separare și integrare (¹⁸). Fără a lua în considerare costurile de separare și integrare, ABN AMRO N ar fi înregistrat un mic profit net de 52 milioane EUR în 2009.

2.2.2. Fortis Bank Nederland (FBN)

- (59) La nivel individual, FBN ocupa cea de-a patra poziție ca mărime pe piața bancară olandeză (după Rabobank, ING și ABN AMRO N, dar înaintea SNS REAAL).
- (60) Statul olandez (și, anterior, Fortis SA/NV) deținea în mod direct 92,6 % din FBN, în timp ce restul de 7,4 % din participație era deținut de fondul de investiții Fortis FBN(H) Preferred Investments BV sub formă de acțiuni preferențiale. Statul olandez deținea 70 % din acțiunile acestui fond de investiții, restul de 30 % aflându-se în proprietatea mai multor investitori privați (¹⁹). Acțiunile preferențiale aflate în proprietate privată aveau o valoare nominală de 210 milioane EUR și un dividend (necumulativ) de 5,85 % (²⁰).
- (61) Activitățile FBN au fost subdivizate în trei segmente – servicii bancare cu amănuntul, servicii bancare private și servicii bancare pentru comercianți.
- (62) Serviciile bancare cu amănuntul includeau activitățile bancare cu amănuntul tradiționale (cu o rețea de 157 de sucursale, [2 - 3] milioane de clienți individuali și [20 000 – 60 000] de clienți IMM-uri), dar și Directbank (care oferea soluții ipotecare prin intermediari) și produsele de credite de consum și emitere de carduri de plată ale Alfam, respectiv, ICS.
- (63) Serviciile bancare private au fost dezvoltate, în principal, sub denumirea de marcă Fortis Mees Pierson și ofereau servicii de gestionare a averilor (planificare imobiliară, investiții, creditare și asigurări) în regim segmentat pentru [15 000 – 40 000] de clienți din Țările de Jos.

(¹⁸) Veniturile nete din dobânzi au scăzut de la 3 223 milioane EUR (2008) la 2 994 milioane EUR (2009), în principal, ca urmare a presiunilor asupra marjelor dobânzii în primul semestru al anului 2009. Veniturile, altele decât veniturile din dobânzi, au scăzut cu 61 milioane EUR sau 3 %, până la 1 905 milioane EUR, iar deprecierile împrumuturilor au crescut de la 776 milioane EUR în 2008 la 1 172 milioane EUR în 2009 (sursă: comunicatul de presă din 26 martie 2010 privind rezultatele pentru anul fiscal 2009).

(¹⁹) [...].

(²⁰) Începând de la 1 ianuarie 2013 și la fiecare cinci ani după această dată, dividendul se recalculează și se reduce la valoarea inițială după cum urmează: rata dobânzii de referință + o marjă (spread), unde rata dobânzii de referință este egală cu swapul pe rata dobânzii exprimată în Euro pe o perioadă de 5 ani + o marjă care reflectă condițiile de pe piață predominante la data respectivă.

- (64) În ceea ce privește serviciile bancare pentru comercianți, FBN număra șapte subdivizii. În cadrul diviziei „Commercial Banking” („Servicii bancare comerciale”) (1), FBN deținea 23 de centre operaționale care ofereau produse multiple societăților cu o cifră de afaceri de până la 250 milioane EUR. Societățile cu o cifră de afaceri de peste 250 milioane EUR și sectorul public erau deservite de o altă subdivizie, „Corporate & Public Banking” („Servicii bancare corporative și publice”) (2). Existau, de asemenea, subdiviziile „Investment Banking” („Servicii bancare de investiții”) (3) ⁽²¹⁾, „Specialised Financial Services” („Servicii financiare specializate”) (4) ⁽²²⁾, „Energy, Commodities & Transportation” („Energie, mărfuri și transport”) (5), „Global Markets & Institutional Banking” („Servicii bancare instituționale și pentru piețe globale”) (6) ⁽²³⁾ și „Clearing Funds & Custody” („Fonduri de compensare și custodie”) (7) ⁽²⁴⁾.

- (65) Câteva din datele financiare cheie ale FBN sunt centralizate în tabelul 2 de mai jos:

Tabelul 2

Date financiare cheie ale FBN (în milioane EUR)	2006	2007	2008 ⁽¹⁾	2009
Total venituri din exploatare	3 473	3 553	3 096	2 171
Profit net	1 157	1 296	- 18 486	406
Randamentul capitalului propriu (norm.) ⁽²⁾	20,1 %	8,9 %	4,9 %	0,7 %
Raport cheltuieli/venituri	50,5 %	54,2 %	64,9 %	84,2 %
Total active	209 749	272 378	184 203	189 785
Total capital propriu	5 910	21 763	2 944	4 716
RWA (active ponderate la risc)	66 995	75 850	70 932	53 730 ⁽³⁾
Cotă de capital de rangul 1	8,6 %	11,2 %	7,4 %	12,5 %
Rata capitalului total	10,5 %	11,2 %	11,2 %	16,7 %
Raport împrumuturi/depozite		167 %	237 %	208 %

Sursă: rapoartele anuale pe 2008/2009 ale FBN.

⁽¹⁾ Situația pe 2008 lua deja în considerare vânzarea ABN AMRO N către statul olandez.

⁽²⁾ Randamentul normalizat al capitalului propriu exclude elementele excepționale.

⁽³⁾ Runda Basel II cu plafonul de 80 % stabilit în runda Basel I.

- (66) În 2008, FBN a înregistrat o pierdere de 18,5 miliarde EUR, dar aceasta s-a datorat, în mare măsură, unor elemente excepționale. Societatea a fost obligată să raporteze o pierdere netă de 16,8 miliarde EUR din participația sa la RFS Holdings și vânzarea acesteia, înregistrând, de asemenea, încă o depreciere de 922 milioane EUR (fără impozite) a diviziei Prime Fund Solutions (Soluții pentru fonduri de bază) ca urmare a fraudei Madoff ⁽²⁵⁾. Profitul net subiacent, fără aceste elemente, a fost de 604 milioane EUR, realizat aproape exclusiv în prima jumătate a anului 2008.
- (67) În 2009, FBN a realizat un profit net de 406 milioane EUR, la care au contribuit două beneficii excepționale (o decontare în numerar de 362,5 milioane EUR de la Fortis Capital Company) și o recuperare de provizioane în valoare de 16 milioane EUR asociate afacerii Madoff. Profitul net subiacent a scăzut la 27 milioane ⁽²⁶⁾ EUR (de la 604 milioane EUR în 2008).

⁽²¹⁾ Serviciile bancare de investiții includeau, între altele, credite pentru societăți, finanțarea imobiliară, finanțarea achizițiilor și cu grad ridicat de îndatorare, consultanță, finanțare structurată și capital propriu.

⁽²²⁾ Serviciile financiare specializate includeau, între altele, factoring, servicii de tranzacționare și gestionarea fluxului de numerar și a capitalului de lucru.

⁽²³⁾ Serviciile bancare instituționale și pentru piețe globale includeau, între altele, schimburile valutare, piețele monetare, finanțarea prin acțiuni, instrumente cu venit fix și titluri de valoare.

⁽²⁴⁾ Fondurile de compensare și custodie includeau, între altele, serviciile de brokeraj, compensare și custodie, precum și serviciile Prime Fund Solutions („Soluții pentru fonduri de bază”) („PFS”) (administrare de fonduri, finanțarea de tranziție/cu grad ridicat de îndatorare și servicii bancare pentru fonduri speculative (hedge)).

⁽²⁵⁾ FBN nu avea o expunere directă la fraudă Madoff, dar era expusă la finanțarea colateralizată cu grad ridicat de îndatorare oferită anumitor fonduri speculative care investiseră în conturi administrate de Madoff.

⁽²⁶⁾ Veniturile nete din dobânzi au scăzut de la 1 584 milioane EUR în 2008 la 1 150 milioane EUR în 2009 ca urmare a costurilor de finanțare mai ridicate pentru economii și titlurile de creanță emise, iar veniturile nete din taxe și comisioane au scăzut și ele (de la 823 milioane EUR în 2008 la 724 milioane EUR în 2009). În timp ce cheltuielile totale au scăzut de la 2 010 milioane EUR în 2008 la 1 827 milioane EUR în 2009, deprecierea a crescut de la 331 milioane EUR în 2008 la 412 milioane EUR în 2009. Alte elemente care au influențat rezultatele au fost profitul obținut din vânzarea Intertrust (81 milioane EUR), provizioanele asociate falimentului băncii olandeze DSB (15 milioane EUR) și costurile de separare și integrare (66 milioane EUR).

2.2.3. Grupul ABN AMRO

- (68) Grupul ABN AMRO, creat în urma fuziunii dintre FBN și ABN AMRO Bank (reprezentând, cu alte cuvinte, activitățile ABN AMRO N) la 1 iulie 2010, reunește toate activitățile FBN și ABN AMRO N în două unități operaționale separate, „Retail and Private banking” („Servicii bancare cu amănuntul și private”) și „Commercial and Merchant banking” („Servicii bancare comerciale și pentru comercianți”). În 2008, grupul înregistra un venit din exploatare indicativ de 7,15 miliarde EUR și deținea active totale indicative în valoare de 360 miliarde EUR. Conform ultimelor cifre ⁽²⁷⁾, grupul ABN AMRO deține capitaluri proprii totale, astfel cum sunt definite de IFRS ⁽²⁸⁾, în valoare de 11,7 miliarde EUR.
- (69) Activitatea grupului ABN AMRO este foarte diversificată, societatea având venituri din exploatare de 4,2 miliarde EUR din serviciile bancare cu amănuntul și private și de 2,8 miliarde EUR din serviciile bancare comerciale și pentru comercianți. Din punct de vedere geografic, cea mai mare parte a veniturilor grupului ABN AMRO (respectiv, [65 - 95] % din veniturile totale) provine din Țările de Jos.
- (70) În sectorul serviciilor bancare cu amănuntul și private, grupul ABN AMRO integrat deține cote de piață de [15 - 20] %, respectiv, [15 - 20] % ⁽²⁹⁾ în servicii bancare „generale cu amănuntul” și „preferențiale” ⁽³⁰⁾, ocupând locul al treilea pe piața olandeză ca mărime a cotei de piață. În ceea ce privește serviciile bancare private (sub marca ABN AMRO Mees Pierson), grupul ABN AMRO se detașează ca fiind cel mai mare de pe piața olandeză, cu o cotă de piață de aproximativ [30 - 40] % ⁽³¹⁾. În sectorul serviciilor bancare comerciale și pentru comercianți, cota de piață a grupului ABN AMRO este de aproximativ [15 - 25] % ⁽³²⁾.
- (71) Grupul ABN AMRO nu mai include New HBU și activitățile de factoring ale IFN, care au fost vândute în cadrul măsurilor corective în caz de fuziune din 1 aprilie 2010.
- (72) Alte două divizii mici ale FBN [respectiv, Intertrust și Prime Fund Solutions (Soluții pentru fonduri de bază) „PFS”] au fost vândute în cadrul procesului de restructurare și nu mai fac parte din grupul ABN AMRO.

⁽²⁷⁾ Situația la sfârșitul trimestrului III din 2010 (sursă: comunicatul de presă din 19 noiembrie 2010).

⁽²⁸⁾ Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

⁽²⁹⁾ A se vedea pagina 14 din Planul de restructurare din 4 decembrie 2009, pe baza cifrelor aparținând Milward Brown/Teletack.

⁽³⁰⁾ Serviciile bancare preferențiale sunt orientate către segmentul de masă cu venituri mari, incluzând gospodăriile cu venituri anuale de peste 50 000 EUR și/sau active disponibile de 50 000 până la 1 milion EUR.

⁽³¹⁾ A se vedea pagina 15 din Planul de restructurare din 4 decembrie 2009, pe baza cifrelor privind activele în curs de gestionare („AUM”) conținute, între altele, în baza de date pentru 2007 a BCG privind gestionarea averilor.

⁽³²⁾ Cifrele privind cota de piață iau deja în considerare vânzarea New HBU și a IFN; a se vedea pagina 16 din Planul de restructurare din 4 decembrie 2009, pe baza TNS/NIPO/Monitorului financiar pentru servicii bancare comerciale și clienți persoane juridice.

- (73) În septembrie 2009, FBN (și partenerul său, Banque Générale du Luxembourg – „BGL”) ⁽³³⁾ au vândut Intertrust către Waterland, societate specializată în capitaluri private. Intertrust este unul dintre cei mai importanți actori internaționali din sectorul administrării fiduciare și corporative. Dispune de 1 000 de experți în 19 țări și are venituri din exploatare și RWA în valoare de [...] milioane EUR, respectiv, [...] milioane EUR.
- (74) În mai 2010, FBN a anunțat vânzarea PFS către Credit Suisse. PFS furnizează servicii de administrare de fonduri pentru sectorul alternativ al gestionării activelor, incluzând, de exemplu, administrare, servicii bancare, custodie și finanțare. Clienții săi sunt variați, de la administratori de active în cadrul micilor magazine până la instituții internaționale mari, precum fonduri de pensii și fonduri suverane de investiții. PFS era responsabilă pentru provizioanele (după impozitare) în valoare de 922 milioane EUR asociate fraudei Madoff, pe care FBN le-a înregistrat în 2008. PFS are venituri de [...] milioane EUR și RWA de [...] milioane EUR.

- (75) La 4 martie 2011, grupul ABN AMRO și-a publicat rezultatele pentru anul fiscal 2010, care indicau o pierdere netă de 414 milioane EUR. Fără a lua în considerare costurile de separare și integrare, grupul ABN AMRO a raportat un profit subiacent de 1 077 milioane EUR. Începând de la 31 decembrie 2010, capitalul de bază de rangul I, capitalul de rangul I și rata capitalului total ale grupului ABN AMRO erau de 10,4 %, 12,8 %, respectiv, 16,6 %. După consultări cu autoritățile olandeze, grupul ABN AMRO a stabilit o politică de dividende care prevede plata unor dividende de 40 % din profitul anual raportat.

2.3. Descrierea planului de restructurare din decembrie 2009 și a planului de restructurare actualizat din noiembrie 2010

- (76) Planul de restructurare din decembrie 2009 a fost prezentat Comisiei de către autoritățile olandeze la 4 decembrie 2009. Informații suplimentare au fost furnizate în martie 2009 ⁽³⁴⁾. Elementul central al conceptului de afaceri cuprins în planul de restructurare din decembrie 2009 este realizarea unei fuziuni între FBN și ABN AMRO N. Grupul ABN AMRO, noua bancă apărută în urma planului de restructurare din decembrie 2009, se va orienta spre segmentul mediu de piață din Țările de Jos ⁽³⁵⁾ și va activa în serviciile bancare cu amănuntul și private și în serviciile bancare comerciale și pentru comercianți.

⁽³³⁾ BGL este una din cele mai mari bănci din Luxemburg și a fost una dintre societățile-soră ale FBN în Fortis SA/NV. BGL a devenit membră a grupului BNP Paribas în mai 2009.

⁽³⁴⁾ Planul de restructurare din 2009 nu conținea informații esențiale, cum ar fi previziuni financiare pentru un scenariu defavorabil. Informațiile lipsă au fost furnizate la 23 martie 2010.

⁽³⁵⁾ Aproximativ [65 - 95] % din veniturile din exploatare vor proveni din Țările de Jos.

- (77) Planul de restructurare din decembrie 2009 pleacă de la premisa că necesitățile de capital nu au fost determinate de performanțele subiacente ale FBN și ABN AMRO N, ci de nevoia de finanțare a separării lor de societățile-mamă și de costurile anticipate de integrare ale fuziunii.
- (78) Conform unui scenariu ipotetic în care ajutorul de stat nu este acordat, în planul de restructurare din decembrie 2009 se recunoaște că, fără efortul coordonat al guvernelor din Benelux, Fortis SA/NV s-ar fi prăbușit, ceea ce ar fi atras după sine și falimentul FBN și ABN AMRO N.
- (79) Planul de restructurare din decembrie 2009 conține previziuni financiare pentru perioada 2009-2012, cu o defalcare pe divizii în Retail Banking (Servicii bancare cu amănuntul), Private Banking NL (Servicii bancare pentru Țările de Jos), Private Banking International (Servicii bancare private internaționale) și Commercial & Merchant Banking (Servicii bancare comerciale și pentru comercianți). În mod expres pentru 2012, grupul ABN AMRO a calculat, de asemenea, un profit extrapolat pe baza datelor existente, care exclude costurile de tranziție și presupune că au fost aplicate deja sinergii de costuri pentru întregul an. Aceste previziuni au fost elaborate pentru un scenariu de caz de referință și pentru un scenariu defavorabil.
- (80) La 8 noiembrie 2010, autoritățile olandeze au actualizat previziunile financiare ale planului de restructurare din decembrie 2009 pentru perioada până în 2012 incluzând previziuni suplimentare pentru 2013 în planul de restructurare din noiembrie 2010.

Scenariul de caz de referință

- (81) În scenariul de caz de referință, statul olandez pornește de la premisa că volumele de afaceri vor crește proporțional cu inflația. Costurile de personal sunt prevăzute a crește cu [1 - 6] % pe an, iar celelalte costuri cu un procent mai moderat, de [1 - 5] % pe an. De asemenea, statul olandez anticipează că provizioanele pentru pierderi din împrumuturi ale grupului ABN AMRO vor începe să scadă de la nivelul ridicat raportat în 2009.
- (82) În scenariul de caz de referință din planul de restructurare din noiembrie 2010, grupul ABN AMRO realizează un rezultat net negativ de [...] milioane EUR în 2010, înainte de reveni pe profit începând cu 2011 (respectiv, profit de [...] milioane EUR în 2011).
- (83) Se anticipează că profiturile nete ale grupului ABN AMRO în 2012 și 2013 vor crește la [...] milioane EUR, respectiv, [...] milioane EUR, ceea ce presupune un randament al capitalului propriu ⁽³⁶⁾ („RCP”) de aproximativ [...] %. Ameliorarea profitabilității grupului ABN AMRO este rezultatul creșterii veniturilor din exploatare (care ar trebui să își revină după rezultatele slabe din 2009), programelor de reducere a costurilor, care, aplicate conform graficului, ar trebui să scadă costurile cu 1,1 miliarde EUR pe an, înainte de impozitare, și al normalizării provizioanelor pentru pierderi din împrumuturi după vârful atins în 2009. Raportul costuri/venituri al grupului ABN AMRO în 2013 este anticipat la [...] %.
- (84) Scenariul de caz de referință

Tabelul 3

	2009 (real)	2010 (E ⁽¹⁾)	2011 (E)	2012 (E)	Extra-polare pentru 2012 (E)	2013 (E)
Venituri din exploatare	7 039	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Venituri nete din dobânzi	4 528	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Venituri nete din taxe și comisioane	1 933	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Alte venituri	849	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Cheltuieli de exploatare	- 5 568	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Cheltuieli de exploatare – activitate normală	- 5 258	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Cheltuieli de exploatare – perioada de tranziție	- 310	[...]	[...]	[...]		
Rezultat din exploatare	1 471	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Deprecieri împrumuturi	- 1 585	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Profit înainte de impozitare	- 114	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Impozite și participații minoritare	45	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

⁽³⁶⁾ Randamentul capitalului este suma venitului net restituită ca procent din capitalul acționarilor.

	2009 (real)	2010 (E ⁽¹⁾)	2011 (E)	2012 (E)	Extra-polare pentru 2012 (E)	2013 (E)
Profit net	- 68	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Profit net subiacent (fără costuri de tranziție)	163	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

(¹) „E” = Estimativ.

Scenariul defavorabil

- (85) Conform scenariului defavorabil prezentat în planul de restructurare din noiembrie 2010, statul olandez a utilizat ipoteze mai prudente decât în scenariul de bază. Au fost luate în considerare marje ale dobânzilor cu 7,5 % mai reduse decât în scenariul de bază, previziuni mai prudente privind taxele și comisioanele (creștere cu 4 % pe an față de 7 % în scenariul de bază), sinergii de costuri inferioare (cu un impact de [...] milioane EUR asupra profitului din 2013) și o rată de recuperare a provizioanelor pentru pierderi din împrumuturi cu 15 % mai redusă (cu un impact de [...] milioane EUR asupra profitului din 2013).
- (86) Chiar dacă aceste cifre mai prudente ar conduce la rezultate inferioare, grupul ABN AMRO ar putea înregistra totuși profit. Scenariul defavorabil prevede un profit net subiacent de [...] milioane EUR în 2012 și [...] milioane EUR în 2013 (comparativ cu [...] milioane EUR, respectiv, [...] milioane EUR în scenariul de bază).

Retragere

- (87) Autoritățile olandeze au abordat și problema strategiei de retragere în planul de restructurare din decembrie 2009, subliniind că nu au intenția să rămână un investitor pe termen lung în grupul ABN AMRO.
- (88) Prin scrisoarea din 20 august 2010, autoritățile olandeze au prezentat Comisiei detalii suplimentare privind strategia de retragere. Acestea au precizat că analizează posibilitatea unui plasament sub formă de IPO (³⁷), dar nu exclud alte opțiuni precum vânzarea privată către un investitor sau un actor de pe piață. În scrisoarea din 20 august 2010, autoritățile olandeze arată că o primă participare cuprinsă între [0 - 50] - [10 - 60] % poate fi disponibilizată pentru o IPO după [...] cel mai devreme, urmată de o a doua ofertă cuprinsă între [0 - 50] - [10 - 60] % în 2015. Autoritățile olandeze doresc să își recupereze investiția inițială, plus un cost al finanțării de [2 - 5] %. Statul olandez intenționează să își reducă participarea în cadrul grupului ABN AMRO până la un procent de maxim [25 - 65] %, preferabil înainte de sfârșitul anului [2014 - 2018]. În ultimă instanță, statul olandez se angajează să se retragă complet. Decizia finală privind IPO revine Ministrului olandez de finanțe și va

ține seamă de situația de pe piață, de „pregătirea pentru IPO” a grupului ABN AMRO și de beneficiile estimate. De asemenea, strategia de retragere a guvernului olandez a fost prezentată public la 24 ianuarie 2011 (³⁸).

Adecvarea capitalului

- (89) Planul de restructurare din decembrie 2009 (precum și planul actualizat de restructurare din noiembrie 2010) arată că - după aplicarea tuturor măsurilor de ajutor de stat - grupul ABN AMRO deține o capitalizare suficientă. Pe durata perioadei de restructurare, ratele anticipate ale capitalului de rangul 1 ar trebui să se mențină la un nivel confortabil de peste [...] % între 2009 și 2012, pentru a crește cu încă [...] % în 2013.

Dezinvestiții

- (90) În planul său de restructurare din decembrie 2009, statul olandez arată că grupul ABN AMRO a vândut deja un număr de societăți. Cu excepția vânzării New HBU și a IFN pe durata procedurii de aplicare a măsurilor corective în caz de fuziune, ABN AMRO N și FBN au vândut, de asemenea, Intertrust și PFS.
- (91) Comparativ cu grupul ABN AMRO, Intertrust și PFS reprezintă împreună [0 - 5] % din veniturile totale din exploatare anticipate, [0 - 5] % din costurile anticipate și [0 - 5] % din RWA anticipate.
- (92) Pe durata procesului de restructurare, FBN a efectuat, de asemenea, o achiziție pentru a corecta o deficiență apărută în urma dezmembrării Fortis SA/NV. FBN era proprietarul de drept al unității operaționale Brokerage, Clearing and Custody (Brokeraj, compensare și custodie) și al tuturor birourilor aferente acestei unități, cu excepția biroului din Chicago, care a continuat să facă parte din Fortis Bank SA/NV. Pentru a corecta această deficiență de dezmembrare, FBN a achiziționat sucursala din Chicago a Fortis Clearing Americas de la Fortis Bank SA/NV la 31 iulie 2009 cu un preț de aproximativ [...] milioane USD.
- #### 2.4. Descrierea măsurilor
- (93) Pentru a identifica fiecare dintre măsurile de ajutor de stat în parte, codurile letrice utilizate de Comisie în prezenta decizie sunt identice cu cele conținute în decizia sa din 5 februarie 2010.

(³⁷) Initial Public Offering (Ofertă publică inițială) sau prima vânzare a unei societăți către public. După o IPO, acțiunile unei societăți sunt cotate la o bursă publică.

(³⁸) <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2011/01/24/exitbeleid-financiele-deelnemingen.html>

2.4.1. Măsuri vizate de decizia din 8 aprilie 2009

(94) La 3 octombrie 2008, statul olandez a achiziționat FBN (incluzând ABN AMRO N) de la Fortis SA/NV pentru suma de 12,8 miliarde EUR („măsura X”). Comisia nu a inițiat procedura în privința respectivei măsuri, care, în forma sa, nu prevedea ajutor de stat în favoarea FBN, chiar dacă făcea parte dintr-o tranzacție prin care FBN beneficia de ajutor de stat [a se vedea considerentul 32 al deciziei din 8 aprilie 2009].

(95) În momentul achiziționării FBN de către statul olandez, FBN era finanțată preponderent de către Fortis Bank SA/NV. Pentru a asigura separarea completă a FBN de Fortis Bank SA/NV, a fost necesar ca statul olandez să pună capăt relației de finanțare dintre cele două entități. Pentru a tăia legăturile existente, la 3 octombrie 2008, autoritățile olandeze au acordat FBN o facilitate de lichiditate pe termen scurt în valoare de 45 miliarde EUR („măsura Y1”). Această facilitate de lichiditate a permis FBN să ramburseze împrumuturile pe termen scurt în valoare 34 miliarde EUR către Fortis Bank SA/NV. În plus, în cadrul unei așa-numite „novații”, statul olandez a înlocuit Fortis Bank SA/NV în calitate de creditor pentru împrumuturile pe termen lung acordate FBN în valoare nominală de 16,1 miliarde EUR („măsura Y2”) ⁽³⁹⁾.

(96) Facilitatea de lichiditate pe termen scurt vizată de măsura Y1 a rămas valabilă până la sfârșitul lunii iunie 2009. Remunerarea a fost modificată în mai multe rânduri pe durata instituirii acestei măsuri. În perioada 6 octombrie 2008-23 octombrie 2008, statul olandez a acordat FBN finanțare pe termen scurt la rata EONIA ⁽⁴⁰⁾ (pentru împrumuturi overnight în valoare de maxim 5 miliarde EUR) sau EURIBOR ⁽⁴¹⁾ (pentru lichiditate pe termen mai lung, în valoare de maxim 40 miliarde EUR), fără nicio marjă suplimentară. Pentru o scurtă perioadă după 23 octombrie 2008 (până la 5 noiembrie 2008), statul olandez a aplicat EONIA + 50 de puncte de bază și EURIBOR + 50 de puncte de bază. În această a doua perioadă, au rămas valabile sumele maxime de 5 miliarde EUR pentru lichiditatea overnight și de 40 miliarde EUR pentru lichiditatea pe termen mai lung. În perioada 5 noiembrie 2008-1 martie 2009, statul olandez a modificat remunerarea la EONIA + 25 puncte de bază pentru împrumuturile overnight, EURIBOR + 25 de puncte de bază pentru împrumuturile cu scadența ⁽⁴²⁾ sub 3 luni și EURIBOR + 50 de puncte de bază pentru împrumuturile cu scadența mai mare de

trei luni ⁽⁴³⁾. După 1 martie 2009, statul olandez a dezvoltat un sistem în două etape, prin care încuraja FBN să își reducă dependența față de stat. O primă tranșă de finanțare (indiferent de scadență) a fost disponibilizată la EURIBOR + 25 de puncte de bază, dar, după depășirea acestui prag, FBN putea obține lichidități suplimentare numai la EURIBOR + 50 de puncte de bază ⁽⁴⁴⁾. Suma totală a facilității de lichiditate și suma primului prag au fost reduse treptat. La 9 iulie 2009, statul olandez a informat Comisia că FBN rambursase statului toate împrumuturile sale pe termen scurt.

(97) Împrumuturile pe termen lung care au făcut obiectul novației către statul olandez (măsura Y2) se ridicau la 16,1 miliarde EUR, incluzând 8,15 miliarde EUR capital de rangul 2 (din care 3 miliarde EUR capital superior de rangul 2) și 7,95 miliarde EUR împrumuturi preferențiale.

(98) La 24 decembrie 2008, statul olandez a achiziționat ABN AMRO N de la FBN pentru suma de 6,5 miliarde EUR („măsura Z”). Statul olandez nu a achitat suma în numerar, ci prin anularea datoriei pe termen lung de 6,5 miliarde EUR pe care o obținuse prin tranzacțiile integrate din 3 octombrie 2008 în cadrul măsurii Y2. Cu alte cuvinte, pentru a achiziționa ABN AMRO N, statul olandez a renunțat la creanțe în valoare de 6,5 miliarde EUR către FBN ⁽⁴⁵⁾.

2.4.2. Măsuri vizate de decizia din 5 februarie 2010

(99) Unele din măsurile vizate de decizia din 5 februarie 2010 ⁽⁴⁶⁾ au fost notificate Comisiei în iulie 2009, iar restul măsurilor în ianuarie 2010. În iulie 2009, statul olandez a notificat un instrument de recuperare a capitalului („CRI”) („măsura A”, cu un efect de recuperare a capitalului în valoare de 1,7 miliarde EUR), un titlu de valoare convertibil în mod obligatoriu („MCS”) în valoare de 500 milioane EUR („măsura B1”) și o a doua tranșă MCS în valoare de 300 milioane EUR („măsura B2”).

(100) În ianuarie 2010, statul olandez a notificat măsuri suplimentare de capital în valoare de 4,39 miliarde EUR. Statul olandez a subscris instrumente MCS adiționale de 2,28 miliarde EUR, pentru a acoperi costurile suplimentare de separare (780 milioane EUR, „măsura B3”), deficitul de capital rezultat din vânzarea New HBU (300 milioane EUR, „măsura B4”) și costurile de integrare (1,2 miliarde EUR, „măsura B5”). Pentru a

⁽³⁹⁾ Toate particularitățile contractuale ale contractelor de credit existente au rămas nemodificate, cu excepția numelui creditorului.

⁽⁴⁰⁾ Eonia® (Euro OverNight Index Average – rata medie a dobânzii overnight în euro) este o rată overnight efectivă, calculată ca medie ponderată a tuturor tranzacțiilor de creditare overnight negarantate de pe piața interbancară, inițiate în zona Euro de către băncile participante.

⁽⁴¹⁾ Euribor® (Euro Interbank Offered Rate – rata de referință interbancară în euro) este rata la care o bancă de prim rang oferă depozite interbancare la termen în euro unei alte bănci din zona Uniunii Monetare Europene.

⁽⁴²⁾ Data la care o datorie devine scadentă la plată.

⁽⁴³⁾ La începutul lunii noiembrie 2009, facilitatea de lichiditate era încă în valoare de 45 miliarde EUR (5 miliarde EUR lichiditate overnight și 40 miliarde EUR lichiditate pe termen mai lung). Dar începând din 14 noiembrie 2008, facilitatea a fost redusă la 39 miliarde EUR (în continuare, 5 miliarde EUR overnight, dar numai 34 miliarde EUR lichiditate pe termen mai lung).

⁽⁴⁴⁾ De exemplu, în martie 2009, facilitatea maximă de lichiditate se ridica la 34 miliarde EUR, primele 24 miliarde fiind disponibile la rata EURIBOR + 25 puncte de bază, iar restul de 10 miliarde EUR la rata EURIBOR + 50 puncte de bază.

⁽⁴⁵⁾ Această sumă includea împrumuturi de rangul 2 în valoare de 4,9 miliarde EUR (din care 3 miliarde EUR rangul 2 superior) și 1,6 miliarde EUR împrumuturi preferențiale.

⁽⁴⁶⁾ JO C 95, 15.4.2010, p. 10.

alinia capitalul de rangul 1 al FBN la cerințele de reglementare, autoritățile olandeze au mai convertit 1,35 miliarde EUR din capitalul de rangul 2 al FBN, pe care îl dețineau deja, în capital de rangul 1 („măsura C”). De asemenea, autoritățile olandeze au plătit celorlalți membri ai consorțiului o sumă în numerar de 740 milioane EUR („măsura D”), conform dispozițiilor CSA, pentru a soluționa problemele apărute exclusiv în cursul procesului de separare. În sfârșit, autoritățile olandeze au oferit o garanție pentru obligațiile reciproce rezultate în urma vânzării New HBU („măsura E”).

Instrumentul de recuperare a capitalului (măsura A, echivalent de capital de 1,7 miliarde EUR)

- (101) Statul olandez a vândut instrumente de protecție a creditelor prin intermediul unui CDS asupra unui portofoliu ipotecar olandez al ABN AMRO N, reprezentând aproximativ [30 - 80 %] % din portofoliul intern total de împrumuturi al ABN AMRO N. Această măsură a avut un efect de reducere a activelor ponderate la risc ale ABN AMRO N.
- (102) Pentru remunerarea protecției pentru credite, statul olandez a primit un comision anual de 51,5 puncte de bază (calculat ca procent din valoarea portofoliului la începutul fiecărei perioade de referință).
- (103) Comisionul respectiv a fost calculat prin metodologia costului echivalent al capitalului. Statul olandez a stabilit valoarea capitalului pe care ABN AMRO N îl putea disponibiliza datorită instrumentului de recuperare a capitalului (respectiv, 1,7 miliarde EUR, pe baza cerințelor Basel I aflate încă în vigoare în momentul punerii în aplicare a acordului CRI), apoi a calculat un randament de 10 % asupra recuperării de capital (respectiv, 10 % din 1,7 miliarde EUR), care era echivalent cu 51,5 puncte de bază din valoarea inițială a portofoliului de 34,5 miliarde EUR.
- (104) În fiecare an, ABN AMRO N a păstrat o tranșă de primă pierdere de 20 de puncte de bază (calculată ca procent din valoarea inițială a portofoliului).
- (105) ABN AMRO N a păstrat un eșantion vertical de 5 % din riscul rămas.
- (106) Prețul instrumentului de protecție a creditului nu ar fi ajustat după adoptarea integrală de către ABN AMRO N a cerințelor de capital Basel II, chiar dacă efectul de recuperare a capitalului al instrumentului CRI ar fi substanțial mai redus în acest caz.
- (107) În principiu, contractul CDS avea o scadență de șapte ani, dar ABN AMRO N dispunea de opțiuni de tip „call” care îi permiteau să rezilieze contractul la mai multe date de referință prestabilite (de exemplu, octombrie 2010, ianuarie 2011 și ianuarie 2012) ⁽⁴⁷⁾.

(108) Conform CSA, era necesar ca cei trei parteneri ai consorțiului să asigure o capitalizare suficientă a ABN AMRO Z. În acest context, statul olandez a fost nevoit să contribuie cu 2,2 miliarde EUR la deficitul de capital al ABN AMRO Z. Scopul CRI era de a permite ABN AMRO N să participe la contribuția respectivă de 2,2 miliarde EUR către ABN AMRO Z.

(109) Statul olandez a preferat soluția neconvențională a CRI în detrimentul unei majorări tradiționale a capitalului, deoarece, anterior separării, nu avea posibilitatea să rezerve contribuții de capital pentru ABN AMRO Bank. Cu alte cuvinte, deoarece ABN AMRO N nu era o entitate juridică separată, de o eventuală injecție de capital în ABN AMRO Bank ar fi putut beneficia și ceilalți doi membri ai consorțiului. Această evoluție ar fi putut avea implicații grave, în special în scenariu de stres ridicat.

(110) În momentul separării, ABN AMRO N a devenit o entitate juridică separată (noua ABN AMRO Bank). Conform prevederilor CSA, statul olandez a rămas responsabil pentru acoperirea deficitului de capital în valoare de 2,2 miliarde EUR al ABN AMRO Z. Statul olandez a decis că ABN AMRO N trebuie să utilizeze numerar din instrumentele MCS (respectiv, măsura B3, în condițiile în care aceasta viza marja de prudență de 500 milioane EUR, și 1,2 miliarde EUR din măsura B5) pentru a injecta 1,7 miliarde EUR în ABN AMRO Z, în timp ce menținea instituit instrumentul CRI pentru noua ABN AMRO Bank, prin care urma să acopere marja de prudență de 500 milioane EUR și costurile de integrare de 1,2 miliarde EUR.

(111) La 15 octombrie 2010, ABN AMRO Bank și statul olandez au anunțat că CRI își va înceta efectele începând cu 30 octombrie 2010. Este adevărat că, după ce, între timp, ABN AMRO Bank a aplicat cerințele Basel II, CRI devenise mai puțin atractiv și necesar ⁽⁴⁸⁾.

Titlul de valoare convertibil în mod obligatoriu care acoperă parțial deficitul de capital al ABN AMRO Z (Măsura B1, 500 milioane EUR)

(112) Deoarece CRI s-a dovedit insuficient pentru a acoperi integral deficitul de 2,2 miliarde EUR al ABN AMRO Z, statul olandez a suplimentat capitalul pus la dispoziția ABN AMRO Bank prin intermediul unui MCS.

(113) Acest MCS a fost clasificat drept capital hibrid de rangul 1, includea un cupon de 10 % și s-a convertit automat în acțiuni ale ABN AMRO II în momentul separării ABN AMRO N de ABN AMRO Bank. Începând din acel moment, devenea capital de bază de rangul 1. Conversia

⁽⁴⁷⁾ Detalii suplimentare privind această măsură sunt disponibile la secțiunea 2.2.1 a deciziei din 5 februarie 2010, JO C 95, 15.4.2010, p. 10.

⁽⁴⁸⁾ Astfel cum se arată și la 15 octombrie 2010 în scrisoarea oficială a Ministrului olandez de finanțe adresată parlamentului olandez: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-31789-40.html>.

a avut loc la valoarea nominală⁽⁴⁹⁾. Măsura a permis ABN AMRO II (redenumită ABN AMRO Bank) să contribuie cu 500 milioane EUR la ABN AMRO Z.

Titlul de valoare convertibil în mod obligatoriu care acoperă costurile de separare (măsurile B2 și B3, în total 1,08 miliarde EUR)

- (114) Pentru a acoperi costurile de separare a ABN AMRO N de ABN AMRO Bank, statul olandez a subscris instrumente MCS suplimentare. O primă tranșă de aproximativ 300 milioane EUR (măsura B2) a fost notificată în iulie 2009, iar suma rămasă (respectiv, 780 milioane EUR) a fost notificată în ianuarie 2010 (măsura B3).

- (115) Suma integrală de 1,08 miliarde EUR (respectiv, măsurile B2 și B3 combinate) era necesară pentru acoperirea următoarelor costuri:

— 480 milioane EUR drept costuri de separare clar definite;

— 90 milioane EUR pentru înființarea unui birou pentru piața monetară și

— 500 milioane EUR pentru asigurarea unei marje de prudență.

- (116) Statul olandez a prezentat o nouă defalcare a costurilor de separare în valoare de 480 de milioane EUR. Acestea includeau expunerea la obligații reciproce ([0 - 200] milioane EUR), executarea scrisorilor de alocare a riscurilor ([0 - 200] milioane EUR), răscumpărarea notelor de securitizare [0 - 200] milioane EUR), transferul de la ABN AMRO R al riscului de piață asociat tranzacționării al clienților ABN AMRO N [0 - 200] milioane EUR), rezilierea instrumentelor de recuperare a capitalului [0 - 200] milioane EUR) și diferite costuri de separare și lichidare [0 - 300] milioane EUR).

- (117) După separarea de societatea-mamă ABN AMRO Bank, ABN AMRO II a fost nevoită să înființeze un birou propriu pentru piața monetară, al cărui cost a fost de 90 milioane EUR.

- (118) În sfârșit, statul olandez a injectat alte 500 milioane EUR sub formă de capital pentru a se asigura că ABN AMRO N poate să funcționeze cu o marjă peste limita cerințelor minime de reglementare.

⁽⁴⁹⁾ Conform dispozițiilor contractuale ale MCS, în cazul în care ar fi apărut probleme de capital înainte de separare, MCS s-ar fi convertit în titluri de valoare modificate necumulative, singura diferență față de titlurile de valoare inițiale fiind faptul că plățile aferente cuponului nu ar mai fi fost cumulative. În conformitate cu IFRS, titlurile de valoare modificate necumulative ar fi fost clasificate drept capital.

Titlul de valoare convertibil în mod obligatoriu care acoperă deficitul de capital ca urmare a vânzării New HBU (măsura B4, 300 milioane EUR)

- (119) FBN și ABN AMRO N puteau fuziona numai după soluționarea problemelor de concentrare identificate în decizia privind fuziunea. Astfel, statul olandez a decis să vândă New HBU și IFN către Deutsche Bank. Totuși, această tranzacție a necesitat un capital suplimentar de 470 milioane EUR, pe care ABN AMRO N nu îl putea obține integral din resurse proprii. Statul olandez a decis să intervină și a injectat 300 milioane EUR sub formă de MCS⁽⁵⁰⁾.

Titlul de valoare convertibil în mod obligatoriu care acoperă costurile de integrare (măsura B5, 1,2 miliarde EUR)

- (120) Pentru punerea în aplicare a fuziunii, ABN AMRO N și FBN (și, după fuziune, grupul ABN AMRO) au plătit costuri anticipate de integrare de 1,2 miliarde EUR (după impozitare) aferente costurilor disponibilizărilor de personal, integrării platformelor TIC și restructurării rețelei de sucursale. Deoarece ABN AMRO N și FBN nu aveau capacitatea de a finanța aceste costuri din resurse proprii, statul olandez a decis să injecteze capital sub formă de MCS⁽⁵¹⁾.

Conversia capitalului hibrid de rangul 2 al FBN în capital de rangul 1 (măsura C, 1,35 miliarde EUR)

- (121) FBN a fost nevoită să crească nivelul capitalului său de rangul 1 după ce DNB⁽⁵²⁾ a menționat existența unui deficit de capital de rangul 1 de aproximativ 1,26 miliarde EUR. După separarea de societatea-mamă, Fortis SA/NV, FBN a mai fost nevoită să plătească 90 milioane EUR pentru a acoperi costurile înființării unui birou de trezorerie, modelelor Basel, autorizațiilor și serviciilor de consultanță.

⁽⁵⁰⁾ În comunicarea sa către parlament din 19 noiembrie 2009 (pagina 10 din <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2009/11/20/ec-remedy-en-herkapitalisatie-abn-amro-en-fortis-bank-nederland.html>), statul olandez arăta că impactul negativ asupra capitalului de 470 milioane EUR este rezultatul diferenței negative dintre prețul tranzacției și valoarea contabilă (respectiv, 180 milioane EUR) și costurile unui credit-umbrelă acordat Deutsche Bank (respectiv, 740 milioane EUR), compensat parțial de recuperarea capitalului prin transferul RWA (respectiv, 450 milioane EUR). Statul olandez a precizat în respectivul document că impactul total asupra capitalului va scădea progresiv (în principal, datorită ajungerii la scadență a portofoliului de împrumuturi protejat prin creditul-umbrelă). După un an, impactul asupra capitalului va fi de numai 180 milioane EUR (spre deosebire de 470 milioane EUR în momentul tranzacției).

⁽⁵¹⁾ Atunci când statul olandez a furnizat capital sub forma MCS (măsurile B1-B5) după separarea ABN AMRO II, a convertit imediat MCS în acțiuni, MCS devenind *de facto* o contribuție de capital în numerar.

⁽⁵²⁾ Într-o scrisoare din 17 decembrie 2009 și înregistrată la 5 ianuarie 2010, DNB aducea la cunoștința Comisiei faptul că informase FBN, la 3 septembrie 2009, asupra rezultatelor „Procesului de evaluare și control prudential pentru 2009”. DNB a decis [...] – că FBN avea un deficit de capital de rangul 1 de 1,26 miliarde EUR la 31 decembrie 2008. În același timp, DNB a stabilit rata minimă de capital de rangul 1 al FBN la [...] %.

- (122) Statul olandez a obținut capitalul suplimentar prin conversia datoriei de rangul 2, cu o valoare nominală de 1,35 miliarde EUR, în capital de rangul 1. Astfel, tranzacția nu a presupus alte fonduri în numerar ⁽⁵³⁾.

Obligații de plată față de alți membri ai consorțiului (măsura D, 740 milioane EUR)

- (123) Atunci când au negociat achiziția ABN AMRO Holding în 2007, membrii consorțiului și-au dat seama realizat că la momentul respectiv nu erau cunoscute toate faptele. Astfel, CSA conținea câteva principii generale privind stingerea anumitor obligații de plată, care deveneau evidente numai în cursul procesului de separare. Sumele exacte sunt rezultatul negocierilor la care a participat statul olandez (și, înaintea sa, Fortis SA/NV).

- (124) Suma totală de 740 milioane EUR se referă la:

[...]

Aceste efluxuri de numerar au fost parțial compensate de faptul că statul olandez a primit [...] pentru costuri nerecuperabile din partea celorlalți membri ai consorțiului.

- (125) Soldul obligațiilor de plată față de ceilalți membri ai consorțiului (respectiv, 740 milioane EUR) a fost plătit în numerar, parțial în mod direct celorlalți membri ai consorțiului, parțial către ABN AMRO Bank (în prezent, RBS NV).

Obligații reciproce (măsura E, 950 milioane EUR)

- (126) Chiar și după vânzarea New HBU, ABN AMRO Bank (în prezent, RBS NV) și ABN AMRO II (sau succesorii săi legali) își mențin obligațiile față de creditorii New HBU, dacă aceasta nu reușește să își îndeplinească obligațiile

față de propriii creditori. De asemenea, New HBU va avea obligații reciproce față de creditorii ABN AMRO Bank și ABN AMRO II. Deoarece obligațiile reciproce decurg din vânzarea New HBU, care a survenit în urma unei decizii a ABN AMRO II și a acționarilor săi, sarcina găsirii unei soluții revenea tot acestora. Conform soluției propuse, statul olandez și Deutsche Bank (respectiv, cumpărătorul New HBU) au stabilit că New HBU și ABN AMRO II se vor despăgubi reciproc pentru obligațiile reciproce prin oferirea reciprocă de garanții, astfel încât să reducă cerințele de capital reglementat la un nivel convenabil de 20 %. Ca urmare a acestui acord, ABN AMRO II trebuia să ofere New HBU garanții în valoare de până la 950 milioane EUR (scăzând în timp, pe măsură ce obligațiile subiacente ajung la scadență) pentru obligațiile New HBU față de ABN AMRO II și ABN AMRO Bank (în prezent, RBS NV). Deoarece ABN AMRO II nu deținea resursele necesare pentru a oferi garanțiile cu privire la obligația față de ABN AMRO Bank (în prezent, RBS NV), statul a oferit o contragarantie sub forma unei garanții asupra datoriei ABN AMRO Bank (în prezent, RBS NV).

- (127) Statul olandez a evaluat riscul ca și cum ar fi fost o garanție de stat asupra datoriei subordonate a ABN AMRO Bank (în prezent, RBS NV). Prețul – bazat pe Recomandarea privind recapitalizarea a Băncii Centrale Europene ⁽⁵⁴⁾ („BCE”) – a fost stabilit la 200 puncte de bază plus marja CDS medie ⁽⁵⁵⁾.

- (128) Tabelul 4 prezintă măsurile evaluate în cadrul prezentei decizii. Coloana „Motiv” este identică celei din tabelul 1 de la punctul (57 al deciziei din 5 februarie 2010. Astfel cum s-a arătat la considerentul 110, după separarea ABN AMRO N de ABN AMRO Bank la 6 februarie 2010, măsurile și obiectivelor măsurilor au fost revizuite. Mai exact, măsura A a fost utilizată începând de la această dată în scopurile măsurii B3 (în măsura în care vizează marja de prudență) și măsurii B5 și invers.

Tabelul 4

Măsuri de ajutor de stat	Descriere	Valoare (în miliarde EUR)	Motiv	Entitatea juridică beneficiară a măsurii
Măsuri vizate de decizia din 8 aprilie 2009				
Y1	Finanțare pe termen scurt	45		FBN
Y2	Finanțare pe termen lung	16,1		FBN (pentru a permite rambursarea către Fortis Bank SA/NV)

⁽⁵³⁾ La 3 octombrie 2008, statul olandez a preluat datorii pe termen lung ale FBN în valoare de peste 16,1 miliarde EUR (măsura Y2). Împrumuturile de rangul 2 s-au redus de la valoarea inițială de 8,15 miliarde EUR la 1,9 miliarde EUR (minus 4,9 miliarde EUR ca urmare a măsurii Z și minus 1,35 miliarde EUR ca urmare a măsurii C). Împrumuturile preferențiale s-au redus de la valoarea de 7,95 miliarde EUR la 5,95 miliarde EUR ca urmare a măsurii Z (minus 1,6 miliarde EUR), dar și ca urmare a ajungerii la scadență a unor împrumuturi de 0,4 miliarde EUR (situație valabilă la 4 mai 2010).

⁽⁵⁴⁾ Prețuri bazate pe Recomandarea privind recapitalizarea a Băncii Centrale Europene, disponibilă la următorul link web: www.ecb.eu/pub/pdf/other/recommendations_on_pricing_for_recapitalisationsen.pdf

⁽⁵⁵⁾ Perioada de referință pentru CDS este ianuarie 2007-august 2008.

Măsuri de ajutor de stat	Descriere	Valoare (în miliarde EUR)	Motiv	Entitatea juridică beneficiară a măsurii
Z	Achiziționarea ABN AMRO N	6,5		FBN (preț de achiziție plătit prin anularea datoriei)
Măsuri de capital notificate în iulie 2009 și puse în aplicare în iulie/august 2009				
Măsura A	Instrument de recuperare a capitalului	Protecție CDS asupra unui portofoliu de 34,5 miliarde EUR (având un efect de recuperare a capitalului de 1,7 miliarde EUR)	Acoperirea deficitului de capital al ABN AMRO Z	ABN AMRO Bank (în prezent, RBS NV), apoi transferată către ABN AMRO II (în prezent, ABN AMRO Bank) la data separării
Măsura B1	MCS	0,5		
Măsura B2	MCS	0,3	Prima tranșă a costurilor de separare	ABN AMRO Bank NV (în prezent, RBS NV), apoi transferată către ABN AMRO II (în prezent, ABN AMRO Bank) în momentul separării
Măsuri suplimentare de capital notificate în ianuarie 2010				
Măsura B3	MCS	0,78	A doua tranșă a costurilor de separare și marja de prudență de 0,5 miliarde EUR	967 milioane EUR plătite către ABN AMRO Bank (în prezent, RBS NV), apoi transferate către ABN AMRO II (în prezent, ABN AMRO Bank) în momentul separării, soldul fiind plătit direct către ABN AMRO II
Măsura B4	MCS	0,3	Impactul vânzării New HBU asupra capitalului	
Măsura B5	MCS	1,2	Costuri de integrare	
Măsura C	Schimbarea capitalului de rangul 2 în capital comun	1,35	Deficit de capital de rangul 1 la nivelul FBN	FBN
Măsura D	Plată în numerar către partenerii consorțiului	0,74	Obligații de plată rezultate din CSA	Alți parteneri ai consorțiului/ABN AMRO Bank (în prezent, RBS NV)
Măsura E	Garanții asupra obligațiilor de 950 milioane EUR	0,95	Obligații reciproce rezultate din vânzarea New HBU	ABN AMRO II (în prezent, ABN AMRO Bank)

3. MOTIVE PENTRU ÎNȚIEREA PROCEDURII

3.1. Motive pentru inițierea procedurii prevăzute în decizia din 8 aprilie 2009

- (129) Comisia a inițiat procedura prin decizia din 8 aprilie 2009 deoarece avea motive să considere că măsurile Y1, Y2 și Z⁽⁵⁶⁾ reprezentau ajutor de stat în favoarea

FBN și ABN AMRO N. În opinia Comisiei, aceste măsuri permiteau FBN și ABN AMRO N să rămână pe piață și să își continue activitățile. Comisia avea motive să creadă că aceste măsuri ofereau avantaje în mod selectiv pentru FBN și ABN AMRO N.

⁽⁵⁶⁾ În ceea ce privește măsura X, Comisia arăta la considerentul 32 al deciziei din 8 aprilie 2009 că, deși măsura X nu acorda ajutor de stat propriu-zis băncilor în cauză, făcea totuși parte dintr-un set de tranzacții integrate care conțineau ajutor de stat pentru respectivele bănci.

(130) La considerentele 29 și 30 ale deciziei din 8 aprilie 2009, Comisia observa că măsurile X, Y1 și Y2 fac parte din același contract de vânzare, care urmărea separarea FBN de restul Fortis SA/NV. Decizia din 3 decembrie 2008 concluzionase deja că, prin încheierea respectivului

contract la 3 octombrie 2008, statul olandez nu acționase ca un investitor normal în economia de piață.

(131) La considerentul 33 al deciziei din 8 aprilie 2009, Comisia argumenta că măsura Y1 este în mod clar avantajoasă pentru FBN, întrucât primise un nivel de finanțare pe care nu ar fi putut să-l obțină pe piațe, acestea fiind într-o stare de totală confuzie în acea perioadă. Având în vedere aceste condiții de piață extreme, Comisia se îndoia, de asemenea, că ratele dobânzii cerute de statul olandez ar fi fost acceptabile pentru un investitor privat. Comisia a observat, în plus, că soliditatea noului său finanțator părea avantajoasă pentru FBN. FBN nu mai depindea de o societate cu probleme de lichiditate și aflată în dificultate precum Fortis SA/NV, ci beneficia de finanțare din partea statului olandez.

(132) Comisia se îndoia că măsura Y1 este compatibilă cu Comunicarea Comisiei – Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare în contextul actualei crize financiare mondiale („Comunicarea privind sectorul bancar”) ⁽⁵⁷⁾, deoarece nu era nici proporțională, nici limitată la minimul necesar. Motive de îngrijorare mai precise au fost semnalate la considerentul 52 al deciziei din 8 aprilie 2009, cu privire la compatibilitatea următoarelor elemente: (1) remunerarea plătită de FBN, (2) perioada maximă de timp în care FBN putea beneficia de finanțare, (3) perioada maximă de scadență a instrumentelor în cauză și (4) volumul facilității de lichiditate.

(133) Comisia mai arăta că măsura Y2 poate conține elemente de ajutor de stat dacă, în momentul achiziției, Fortis Bank SA/NV se afla în poziția de a solicita rambursarea imediată a împrumuturilor pe termen lung în cazul în care structura acționariatului FBN s-ar schimba. Dacă a existat, într-adevăr, o clauză de rambursare în cazul schimbării structurii acționariatului, măsura Y2 a permis FBN să beneficieze de împrumuturi pe termen lung la rate ale dobânzii valabile în perioada dinainte de criză. Măsura Y2 presupunea că FBN nu este obligată să găsească surse alternative de finanțare în condițiile predominante pe piață din acea perioadă. În plus, deoarece Fortis Bank SA/NV avea dreptul să solicite rambursarea, opțiunea statului olandez de a furniza împrumuturi pe termen lung în locul unora pe termen scurt poate fi pusă sub semnul întrebării. Prin urmare, în decizia din 8 aprilie 2009, Comisia exprima motive de îngrijorare legate de faptul că măsura Y2 conținea ajutor de stat pe o perioadă de timp mai lungă decât era strict necesar. Pentru a se afla în poziția de a evalua posibilul caracter de ajutor de stat al măsurii Y2, Comisia a solicitat autorităților olandeze să furnizeze informații suplimentare privind condițiile contractuale de rambursare anticipată ale contractelor de credit pe termen lung.

(134) La considerentul 54 al deciziei din 8 aprilie 2009, Comisia se îndoia, de asemenea, dacă autoritățile olandeze au luat suficiente măsuri pentru a limita denaturarea nejustificată a concurenței, în conformitate cu punctul (27) din Comunicarea privind sectorul bancar.

(135) De asemenea, Comisia era preocupată dacă ABN AMRO N beneficiase – eventual indirect – de măsurile de lichiditate puse la dispoziția FBN. Prin urmare, a solicitat autorităților olandeze să furnizeze informații suplimentare privind poziția de finanțare și strategia de finanțare a ABN AMRO N.

(136) În ceea ce privește măsura Z, Comisia se îndoia că prețul plătit către FBN de statul olandez pentru achiziționarea ABN AMRO N era prețul de piață. Comisia observa că suma plătită de statul olandez este mai mare decât evaluarea în funcție de „condițiile actuale de pe piață” din raportul propriului său expert evaluator [...] din 3 octombrie 2008, menționat la considerentul 2. În plus, Comisia observa că statul olandez nu a aplicat un factor de corecție care să reflecte declinul pieței bursiere care a avut loc în perioada octombrie-decembrie 2008 și care era deosebit de pronunțat în cazul acțiunilor bancare. Dacă statul olandez a plătit un preț excesiv la achiziționarea ABN AMRO N, măsura Z era echivalentă cu un ajutor de stat care să permită recapitalizarea FBN.

(137) În general, Comisia mai observa în decizia din 8 aprilie 2009 că statul olandez nu a prezentat încă o evaluare a FBN și ABN AMRO N de către DNB și nici un plan de viabilitate sau de restructurare conținând previziuni financiare detaliate. Întrucât nu era disponibil un plan de viabilitate sau de restructurare, Comisia nu putea stabili dacă, în urma aplicării măsurilor X, Y1, Y2 și Z, ABN AMRO N și FBN dispuneau de suficient capital și erau capabile să atingă un nivel acceptabil de profitabilitate.

3.2. Motive pentru extinderea procedurii prevăzute în decizia din 5 februarie 2010

Existența unui ajutor de stat în înțelesul articolului 107 alineatul (1) din tratat

(138) Atunci când, la 17 iulie 2009 și la 15 ianuarie 2010, statul olandez notifica măsuri suplimentare în favoarea FBN și ABN AMRO N drept măsuri care nu constituie ajutor de stat, Comisia și-a exprimat motivul de îngrijorare legat de faptul că unele dintre aceste noi măsuri reprezintă ajutor de stat suplimentar în favoarea FBN și ABN AMRO N.

(139) În decizia din 5 februarie 2010, Comisia observa că, în conformitate cu CSA, statul olandez are o serie de obligații care nu sunt și obligații ale ABN AMRO N. La o primă vedere, măsurile adoptate de autoritățile

⁽⁵⁷⁾ JO C 270, 25.10.2008, p. 8.

olandeze pentru a-și onora obligațiile în temeiul CSA (și în special obligația de a suporta costurile ABN AMRO Z și obligația de a separa ABN AMRO N de ABN AMRO Bank) nu s-ar putea clasifica drept ajutor de stat în favoarea ABN AMRO N.

(140) Comisia a arătat că măsurile A și B1 par concepute, în primul rând, să acopere deficitul de capital al ABN AMRO Z, dar, în același timp, nu putea identifica în mod clar dacă există sau nu și beneficii indirecte în ceea ce privește activitățile economice ale ABN AMRO N. În această privință, Comisia dorea să afle dacă ABN AMRO N și ABN AMRO Z – care nu aveau statut juridic separat – erau suficient de independente una față de cealaltă. De asemenea, Comisia dorea informații suplimentare privind cauzele deficitului de capital al ABN AMRO Z și, de exemplu, privind transferul acțiunilor Unicredito de la ABN AMRO Z către ABN AMRO N. În plus, Comisia avea întrebări legate de remunerarea plătită de ABN AMRO N către ABN AMRO Z pentru îndeplinirea funcțiilor aferente centralei. Comisia bănuia că – cel puțin o parte – din subcapitalizarea ABN AMRO Z este consecința faptului că ABN AMRO N nu a plătit prețul pieței pentru serviciile administrative ale ABN AMRO Z.

(141) Deși separarea ABN AMRO N de ABN AMRO Bank este o obligație care revine statului olandez în conformitate cu CSA, Comisia nu ar putea exclude posibilitatea ca recapitalizarea de stat pentru finanțarea costurilor de separare să constituie ajutor de stat. Comisia a observat că nu toate costurile clasificate drept costuri de separare erau legate *strictu sensu* de obligațiile de separare prevăzute de CSA. Comisia a observat că în categoria „costuri de separare” era inclusă o sumă de 500 milioane EUR necesară pentru a conferi grupului ABN AMRO o marjă de prudență peste cerințele prudențiale minime.

(142) Comisia a remarcat că statul olandez a ajutat FBN și ABN AMRO N să achite costurile aferente fuziunii. Pentru a rezolva problemele de concentrare apărute în urma fuziunii, ABN AMRO N a decis să vândă IFN și New HBU, ceea ce a condus la un nou deficit de capital. Comisia a observat că FBN și ABN AMRO N au putut profita de beneficiile fuziunii (de exemplu, sinergiile de fuziune, avantajele conferite de poziția mai solidă a societății, cu cote de piață mai mari pe piața olandeză, ...), în timp ce statul olandez finanța costurile anticipate. În această privință, Comisia a observat că statul olandez nu are nicio obligație legală de a achita respectivele costuri, acestea decurgând din decizia autorităților olandeze din 21 noiembrie 2008 de a fuziona FBN și ABN AMRO N, nefiind prevăzute de CSA.

(143) Comisia a luat notă de faptul că fuziunea și condițiile specifice ale separării au condus la apariția unor obligații reciproce (măsura E). Conform legii olandeze a societăților comerciale, ABN AMRO Bank (în prezent, RBS NV) și ABN AMRO II rămâneau răspunzătoare față de deținătorii creanțelor New HBU în cazul în care aceasta (sau Deutsche Bank, noul său proprietar) nu își îndeplinea obligațiile de plată. New HBU avea obligații similare față de deținătorii creanțelor ABN AMRO Bank (în prezent, RBS NV) și ABN AMRO II. Comisia nu poate exclude posibilitatea ca soluția de despăgubire, care presupunea că statul olandez garantează deținătorii creanțelor ABN AMRO Bank (în prezent, RBS NV) la o primă de 200 puncte de bază plus marja CDS medie, să fi implicat ajutor de stat.

Compatibilitatea cu Comunicarea privind activele depreciate

(144) De asemenea, Comisia și-a exprimat dubiile în ceea ce privește caracterul instrumentului de recuperare a capitalului (măsura A). Comisia a recunoscut că măsura A este fundamental diferită de alte măsuri referitoare la active depreciate, deoarece nu a fost instituită pentru a proteja ABN AMRO N împotriva unor noi deprecieri ale activelor „toxice” cu o valoare foarte incertă. Cu toate acestea, Comisia a considerat că, pentru a fi compatibilă cu piața internă, măsura A trebuia să respecte principiile generale ale Comunicării Comisiei privind tratarea activelor depreciate în sectorul bancar comunitar⁽⁵⁸⁾ („Comunicarea privind activele depreciate”). Mai exact, trebuie să existe suficiente probe ale stabilirii unui preț adecvat, ceea ce înseamnă că banca nu trebuie să își transfere pierderile anticipate către stat. În această privință, Comisia mai dorea să identifice impactul pe care anumite clauze contractuale (de exemplu, mecanismul de recuperare – „clawback” – și eşantionul vertical) l-ar putea avea asupra fluxurilor de numerar și prețurilor reale. În sfârșit, Comisia se îndoia, de asemenea, că ar exista stimulente insuficiente care să asigure că ABN AMRO N va rezilia instrumentul imediat ce acesta nu mai este strict necesar.

Compatibilitatea cu Comunicarea privind restructurarea

(145) Comisia nu era sigură dacă planul de restructurare din decembrie 2009 întrunea criteriile stabilite în Comunicarea Comisiei privind restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat⁽⁵⁹⁾ (Comunicarea privind restructurarea) în ceea ce privește viabilitatea, împărțirea responsabilităților și denaturarea nejustificată a concurenței.

⁽⁵⁸⁾ JO C 72, 26.3.2009, p. 1.

⁽⁵⁹⁾ JO C 195, 19.8.2009, p. 9.

Restabilirea viabilității pe termen lung

- (146) Comisia a recunoscut faptul că, la prima vedere, grupul ABN AMRO realizează suficiente venituri pentru a-și acoperi toate costurile de exploatare (inclusiv deprecierea) și obține un randament acceptabil al capitalului propriu. Cu toate acestea, Comisia a observat, de asemenea, că randamentul capitalului propriu al grupului ABN AMRO depinde, într-o măsură considerabilă, de îndeplinirea unui număr de ipoteze cheie. Mai întâi, dacă grupul ABN AMRO dorește să devină eficient din punct de vedere al costurilor cu un raport venituri/cheltuieli acceptabil, este esențial să pună în aplicare sinergiile prevăzute (respectiv, 1,1 miliarde EUR înainte de impozitare, comparativ cu un profit net de [...] miliarde EUR în 2013). În al doilea rând, astfel cum se arată la considerentul 118 al deciziei din 5 februarie 2010, viabilitatea grupului ABN AMRO depinde în mod esențial de capacitatea acestuia de a-și îmbunătăți marja netă a dobânzilor de la nivelurile reduse ale FBN și ABN AMRO N în a doua jumătate a anului 2008 și prima jumătate a anului 2009. În decizia sa din 5 februarie 2010, Comisia arată că are nevoie de mai multe detalii pe marginea acestor subiecte, astfel încât să poată evalua dacă viabilitatea pe termen lung a fost cu adevărat restabilită.
- (147) Comisia a observat, de asemenea, că planul de restructurare din decembrie 2009 nu include încă previziuni financiare pentru un scenariu defavorabil, în conformitate cu punctul (13) din Comunicarea privind restructurarea. Prin urmare, Comisia a solicitat previziuni financiare pentru un astfel de scenariu defavorabil, care să îi permită să verifice modul în care grupul ABN AMRO și-ar desfășura activitatea în condiții de piață mai presante.
- (148) În plus, Comisia a observat că planul de restructurare din decembrie 2009 conține informații insuficiente privind subdiviziunile mai mici, aflându-se astfel în imposibilitatea de a stabili dacă toate problemele de viabilitate de la acest nivel au fost soluționate în mod satisfăcător. Mai exact, Comisia nu era sigură dacă viabilitatea PFS, o divizie a FBN care a raportat pierderi majore în 2008 ca urmare a afacerii Madoff, este suficient garantată.

Ajutor limitat la minimul necesar/contribuția proprie

- (149) Comisia s-a întrebat dacă ajutorul de stat este limitat la minimul necesar pentru restabilirea viabilității grupului ABN AMRO. În acest sens, a observat că grupul ABN AMRO își declarase intenția de a efectua mici achiziții de completare, pe care le considera necesare pentru a-și reconstrui competențele în materie de produse pierdute cu ocazia proceselor de separare de Fortis SA/NV și de ABN AMRO Holding. În decizia din 5 februarie 2010, Comisia argumenta că ajutorul de stat nu trebuie utilizat pentru finanțarea de achiziții sau noi investiții decât dacă

este esențial pentru restabilirea viabilității unei întreprinderi. Comisia a solicitat autorităților olandeze să ofere lămuriri cu privire la politica de achiziții a grupului ABN AMRO și să prezinte, între altele, o listă detaliată a activităților pe care grupul ABN AMRO trebuia să le refacă din motive de viabilitate.

- (150) În plus, Comisia nu era sigură dacă toți furnizorii de capital hibrid ai FBN și ABN AMRO N și-au plătit cota-parte la procesul de restructurare. De exemplu, Comisia era îngrijorată de faptul că acționarii preferențiali ai FBN⁽⁶⁰⁾ nu au contribuit suficient pentru a se asigura că intervenția statului olandez nu se limitează la minimul necesar.
- (151) Ajutorul de stat ar trebui să fie limitat la minimul necesar și în ceea ce privește durata sa. În această privință, Comisia a observat că sunt necesare mai multe măsuri pentru soluționarea problemelor temporare, dar nu era sigură dacă statul olandez a prevăzut proceduri suficiente pentru a asigura încetarea măsurilor odată ce acestea nu mai sunt necesare.
- (152) În ceea ce privește măsura A, Comisia a observat că instrumentul CRI va deveni neatractiv după ce ABN AMRO N va primi permisiunea să pună în aplicare cerințele Basel II. Deși CRI conținea opțiuni de tip „call” care permiteau rezilierea anticipată a contractului, Comisia a observat că nu exista un calendar detaliat al retragerii statului olandez.
- (153) De asemenea, în ceea ce privește marja de prudență în valoare de 500 milioane EUR, Comisia a observat că intenția era ca grupul ABN AMRO să înlocuiască această sumă cu capital obținut prin autofinanțare. Din nou, Comisia a observat că nu există niciun fel de indiciu privind o eventuală etapizare.
- (154) Referitor la costurile de integrare de 1,2 miliarde EUR (respectiv, măsura B5), Comisia a observat că, potrivit statului olandez, acestea vor conduce la sinergii importante în valoare de 1,1 miliarde EUR (înainte de impozitare) pe an, care, în principiu, ar putea fi folosite pentru rambursarea ajutorului de stat. Cu toate acestea, Comisia a constatat că statul olandez nu a instituit un mecanism prin care să asigure o astfel de rambursare. În ceea ce privește nevoile de capital aferente vânzării New HBU, Comisia a concluzionat că cerințele de capital asociate creditului-umbrelă vor scădea cu rapiditate pe măsură ce împrumuturile ajung treptat la scadență. Din nou, Comisia a subliniat că ajutorul de stat trebuie rambursat imediat ce nu mai este necesar.

⁽⁶⁰⁾ Pentru informații suplimentare, a se vedea considerentul 60.

Limitarea denaturării concurenței

- (155) În ceea ce privește denaturarea concurenței, Comisia a observat că nevoile de capital ale FBN și ABN AMRO N se datorau, într-un anumit grad, separării lor de fostele societăți-mamă și costurilor anticipate de integrare, și nu asumării excesive de riscuri sau administrării defectuoase a FBN și a grupului ABN AMRO. În acest context, Comisia concluziona că este puțin probabil să fie necesare noi vânzări.
- (156) Totuși, în același timp, Comisia se îndoia că planul de restructurare din decembrie 2009 conține suficiente măsuri comportamentale care să asigure FBN și ABN AMRO N nu vor utiliza ajutorul de stat pentru a se dezvolta în detrimentul concurenței, de exemplu, prin punerea în aplicare a unei politici nesustenabile de prețuri sau achiziționarea altor instituții financiare, care ar putea slăbi motivația entităților nebeneficiare de a concura, investi și inova și care ar putea descuraja accesul pe piața bancară olandeză.
- (157) În ceea ce privește retragerea, Comisia a argumentat că elaborarea și comunicarea în mod neechivoc a unei strategii de retragere de către statul olandez s-ar putea dovedi utile. Într-adevăr, intervențiile repetate și masive ale statului olandez ar putea fi percepute de către deponenți drept semn al unei asistențe permanente.

4. OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR INTERESATE

4.1. Primul set de observații din partea Van Lanschot (scrisoarea din 6 mai 2009)

- (158) Reclamantul susținea că, datorită ajutorului și faptului că se află în proprietatea statului, FBN și ABN AMRO N (incluzând filialele acestora, precum MoneYou și Mees Pierson) oferă rate ale dobânzilor nesustenabil de mari la economiile și depozitele individuale, destabilizând astfel piața bancară olandeză.
- (159) Reclamantul considera că ratele dobânzilor oferite de FBN și ABN AMRO N produceau pierderi. În această privință, menționa faptul că, deși ratele EURIBOR au scăzut de la 5 % în septembrie 2008 la mai puțin de 2 % în ianuarie/februarie 2009, ratele dobânzilor oferite de FBN și ABN AMRO N la conturile de economii chiar au crescut.
- (160) În plus, reclamantul descrie specificul diferit al pieței bancare private olandeze în comparație cu piața bancară cu amănuntul, care tinde să sporească efectul de denaturare al măsurilor adoptate. Sumele economisite prin sistemul bancar privat sunt, în medie, mai mari decât în sectorul cu amănuntul. În cazul sumelor mici din conturile de economii, clienții sunt mai puțin preocupați de profilul de risc al băncii, deoarece sunt

protejați prin schema olandeză de garantare a depozitelor (până la o sumă de 100 000 EUR). Totuși, gradul de conștientizare a riscului crește după depășirea acestui nivel, o situație frecvent întâlnită în sectorul bancar privat.

- (161) Reclamantul a mai argumentat că FBN și ABN AMRO N beneficiază de o garanție de stat implicită. În opinia sa, clienții FBN și ABN AMRO N sunt convinși că statul olandez nu va permite falimentul băncilor de stat.
- (162) Reclamantul – care a suportat efectele crizei fără a beneficia de ajutor de stat – a subliniat că este grav afectată de comportamentul de denaturare a concurenței manifestat de FBN și ABN AMRO N, deoarece, în mod tradițional, se baza într-o măsură importantă pe piața de economii olandeză pentru a-și finanța activele⁽⁶¹⁾. În cifre absolute, reclamantul avea un portofoliu de economii și depozite în valoare de 15 miliarde EUR, ceea ce însemna că o creștere de 1 % a ratelor dobânzilor putea costa societatea aproximativ 150 milioane EUR pe an⁽⁶²⁾. Pe lângă această creștere a costurilor, a existat și un efect asupra volumului de afaceri, deoarece Van Lanschot a înregistrat pierderi de clienți.

4.2. Observații ulterioare ale Van Lanschot (scrisorile din 21 și 28 august 2009)

- (163) Potrivit reclamantului, comportamentul atipic al FBN și ABN AMRO N a continuat de-a lungul lunilor de vară ale anului 2009.
- (164) Ca argument suplimentar, reclamantul s-a referit la schimbările neobișnuit de mari ale volumului de afaceri și cotelor de piață pe o piață olandeză a economiilor de obicei stabilă. În această privință, reclamantul a menționat comunicatele de presă ale FBN și ABN AMRO N, care raportau afluri de depozite de 9 miliarde EUR și, respectiv, de 21 miliarde EUR în prima jumătate a anului 2009⁽⁶³⁾. Reclamantul considera că aceste cifre sunt importante, având în vedere că piața totală a economiilor din Țările de Jos are o valoare de aproximativ 287 miliarde EUR.
- (165) Ca alt exemplu de stabilire a unor prețuri neobișnuite, reclamantul s-a referit la faptul că ratele dobânzilor la economii în țări vecine precum Belgia, Franța și Germania au urmat scăderea ratelor EURIBOR, în timp ce ratele dobânzilor la economii în Țările de Jos au rămas cu obstinație ridicate.

⁽⁶¹⁾ Acest fapt este, de asemenea, ilustrat de raportul împrumuturi/depozite redus al reclamantului, care la momentul reclamației era de aproximativ 110 %.

⁽⁶²⁾ Profitul net al Van Lanschot a fost de 215,4 milioane EUR în 2007, de 30,1 milioane EUR în 2008 și de 14,8 milioane EUR în 2009. În prima jumătate a anului 2010, societatea a raportat un profit net de 20,3 milioane EUR.

⁽⁶³⁾ Comunicatele de presă ale ABN AMRO din 25 mai 2009 și 26 august 2009 privind rezultatele din trimestrul I și, respectiv, trimestrul II din 2009 și comunicatul de presă al FBN din 20 august 2009 privind rezultatele din primul semestru din 2009.

4.3. Observații din partea ABN AMRO Bank (scrisoarea din 6 iulie 2009)

- (166) În observațiile pe marginea deciziei din 8 aprilie 2009 de lansare a procedurii oficiale de investigare, ABN AMRO Bank (societatea-mamă a ABN AMRO N) prezenta informații suplimentare privind poziția de finanțare și strategia sa în ceea ce privește finanțarea. ABN AMRO Bank a negat că ar fi beneficiat – direct sau indirect – de pe urma vreunui ajutor de finanțare acordat în favoarea FBN (măsurile Y1 și Y2). ABN AMRO Bank a precizat că, datorită strategiei sale diversificate de finanțare, nu avea nevoie de ajutor pentru a se finanța pe durata crizei. Aceasta a subliniat, de asemenea, potrivit statisticilor, lichiditatea sa a rămas în limitele de reglementare, precum și în limitele prevăzute de regulamentele sale interne.

5. OBSERVAȚIILE STATULUI OLANDEZ

5.1. Observațiile statului olandez pe marginea deciziei din 8 aprilie 2009

- (167) Statul olandez a recunoscut că FBN a reușit să își desfășoare în continuare activitățile datorită achiziționării sale de către stat ⁽⁶⁴⁾, dar a argumentat că achiziția era conformă cu așa-numitul „principiu al investitorului în economia de piață” (MEIP). Prin urmare, potrivit statului olandez, nu a existat un avantaj selectiv și, implicit, niciun ajutor de stat. Conform declarațiilor sale, statul olandez urmărea prin achiziționarea de participații la FBN și ABN AMRO N să obțină un randament pozitiv pe termen lung - chiar dacă scopul tranzacțiilor integrate din 3 octombrie 2008 era, în primul rând, de a preveni destabilizarea FBN și ABN AMRO N și a sistemului bancar olandez în general. Statul olandez a subliniat că prețul achitat pentru FBN (incluzând ABN AMRO N) se încadra în limitele de evaluare indicate de expertul său evaluator extern.
- (168) Statul olandez a susținut că prețul achitat pentru FBN a fost un preț real de piață, dar a precizat că, inclusiv în situația în care ar fi fost excesiv, această plată ar fi constituit ajutor de stat în favoarea Fortis SA/NV (care era societatea vânzătoare), nu în favoarea FBN.
- (169) În ceea ce privește măsura Y1, statul olandez a afirmat că finanțarea pe termen scurt este oferită FBN în condițiile pieței. Acesta a argumentat că, înainte de criză, FBN primea finanțare de la societatea-mamă la rate EONIA sau EURIBOR fără nicio marjă suplimentară. Autoritățile olandeze au susținut că prețul aplicat [conform descrierii de la considerentul 96] a fost stabilit în conformitate cu practica pieței. Mai exact, acestea au arătat că sistemul său de stabilire a prețului utilizat în perioada după 5 noiembrie 2008 (cu o marjă de 50 de puncte de

bază pentru împrumuturile mai mari de trei luni) este conform cu schema olandeză de garantare ⁽⁶⁵⁾.

- (170) În ceea ce privește perioada în care a fost pusă la dispoziție facilitatea de lichiditate a FBN, statul olandez a explicat că a inițiat negocierile de sistare a facilității de lichiditate în ianuarie 2009, intenționând rezilierea acesteia în cel mai scurt timp posibil. Având în vedere acest obiectiv, statul olandez a introdus, în martie 2009, un nou sistem de stabilire a prețului în două etape, care creștea costul finanțării în cazul depășirii unui prag prestabilit. Statul olandez a presupus că FBN poate rambursa facilitatea de lichiditate la o rată cuprinsă între 4 și 5 miliarde EUR pe lună și intenționează să rezilieze facilitatea până la sfârșitul anului 2009. În realitate, FBN a rambursat facilitatea de lichiditate mai repede decât anticipase. Facilitatea de lichiditate era deja sistată la 1 iulie 2009.

- (171) Statul olandez a argumentat că scadența maximă a lichidității oferite prin facilitatea de lichiditate este proporțională. În această privință, statul olandez a explicat că, într-o primă perioadă (respectiv, 6-23 octombrie 2009), a acordat lichiditate cu o scadență de cel mult câteva săptămâni. După ce facilitatea de lichiditate a fost ulterior ajustată, perioada maximă de scadență a fost prelungită la nouă luni, pentru a evita vârfurile de rambursare.
- (172) Statul olandez a explicat că volumul total al facilității de lichiditate (respectiv, 5 miliarde EUR overnight și 40 miliarde EUR finanțare pe termen mai lung) se baza pe necesitățile reale de finanțare ale FBN și, astfel, reprezenta minimul necesar. Facilitatea de lichiditate pe termen scurt în valoare de 45 miliarde EUR lua în considerare volatilitatea normală a poziției de trezorerie a FBN și permitea, de asemenea, FBN să ramburseze imediat aproximativ 34 miliarde EUR către Fortis SA/NV.
- (173) În ceea ce privește împrumuturile pe termen lung (respectiv, măsura Y2), statul olandez a recunoscut că Fortis Bank SA/NV ar fi putut să solicite rambursarea împrumuturilor cu dobândă fixă (dar nu și a împrumuturilor cu dobândă variabilă) ⁽⁶⁶⁾. Statul olandez a

⁽⁶⁴⁾ Răspunsul statului olandez la decizia din 8 aprilie 2009, 11 august 2009, p. 6.

⁽⁶⁵⁾ În scrisoarea sa din 15 mai 2009, statul olandez arată că sistemul său de stabilire a prețului urmărea „să prevină divergențele excesive dintre prețurile împrumuturilor către FBN și prețurile percepute băncilor pentru oferirea unei garanții în cadrul schemei de garantare”.

⁽⁶⁶⁾ Extrasele corespunzătoare din prospectele împrumuturilor cu dobândă fixă prevăd următoarele: „Suma restantă totală a împrumuturilor ... este scadentă și plătită imediat la prima solicitare ... dacă se produce oricare din următoarele evenimente: (d) dacă se înaintează o cerere, se emite un ordin sau se adoptă o hotărâre definitivă de lichidare a debitorului, ... sau dacă debitorul încetează să își desfășoare activitatea sau acțiunile debitorului sunt transferate sau predate unei terțe părți sau controlul asupra debitorului a fost transferat în alt mod unei terțe părți”; (sursă: scrisoarea autorităților olandeze din 15 mai 2009, pagina 4) (sublinierea Comisiei). Din valoarea totală a împrumuturilor pe termen lung de 16,1 miliarde EUR, 7,9 miliarde EUR erau împrumuturi cu dobândă fixă.

argumentat totuși că s-a limitat la a înlocui Fortis Bank SA/NV, lăsând nemodificate toate condițiile contractelor existente. Potrivit statului olandez, contractul dintre Fortis Bank SA/NV și FBN era un contract de piață normal între participanți pe piața privată. Statul olandez a argumentat că – deoarece a înlocuit un investitor în economia de piață – comportamentul său era automat conform cu MEIP. Astfel, statul olandez a considerat că nu este necesar să justifice de ce ratele ar fi putut fi mai ridicate sau de ce ar fi trebuit să înlocuiască acele împrumuturi pe termen lung cu unele pe termen scurt ⁽⁶⁷⁾.

(174) În plus, statul olandez a susținut că este o practică obișnuită în procesul de achiziție ca întreprinderile să asigure concomitent lichiditatea filialelor nou achiziționate.

(175) În ceea ce privește eventualitatea acordării unui ajutor de stat direct sau indirect în favoarea ABN AMRO N, autoritățile olandeze au negat că ABN AMRO ar fi primit finanțare de la statul olandez sau de la FBN. Autoritățile olandeze au explicat că ABN AMRO N, cu vasta sa franciză bancară în sectorul serviciilor cu amănuntul și private, dispunea de suficiente fonduri proprii.

(176) În ceea ce privește măsura Z, autoritățile olandeze au susținut că prețul de 6,5 miliarde EUR al tranzacției este un preț real de piață. Acestea au precizat că prețul era cuprins între evaluarea în funcție de „condițiile actuale de pe piață” de [4 - 6,5] miliarde EUR și evaluarea „de-a lungul ciclului” de [6,5 - 9] miliarde EUR, astfel cum a fost calculată de expertul său evaluator extern la începutul lunii octombrie 2008 (înainte de tranzacția din 3 octombrie 2008). Referitor la faptul că achiziția (măsura Z) a avut loc la două luni și jumătate după realizarea evaluării respective, statul olandez considera că nu sunt necesare corecții, deoarece eventualele incertitudini fuseseră deja reflectate în evaluarea de la începutul lunii octombrie 2008 ⁽⁶⁸⁾. Autoritățile olandeze au mai declarat că la baza problemelor de încredere în alte bănci se află, de obicei, serviciile bancare de investiții și activele „toxice”, care se materializează în scăderi importante ale prețurilor acțiunilor pentru respectivele bănci. În schimb, ABN AMRO N, cu profilul său stabil de bancă comercială și cu amănuntul, era diferită în mod fundamental de alte bănci. În acest context, statul olandez a susținut că o corectare a prețului prin analogie cu alte bănci nu era justificată.

⁽⁶⁷⁾ La pagina 7 a răspunsului olandez din 11 august 2009 la decizia din 8 aprilie 2009 se prevăd următoarele: „Statul olandez s-a limitat la a lua locul Fortis Bank SA/NV într-un contract care (după cum s-a arătat deja) fusese încheiat între doi participanți pe piață. Astfel, tarifele prevăzute în contract sunt conforme cu tarifele pieței. Nu este clar motivul pentru care ar trebui demonstrat că aceste tarife ar fi putut fi chiar mai mari sau că perioadele de scadență ar fi putut fi mai reduse, condițiile actuale fiind deja conforme cu practica pieței”. (text original în limba olandeză, traducerea aparține Comisiei).

⁽⁶⁸⁾ În exercițiul de evaluare din 3 octombrie 2008, expertul evaluator extern al statului olandez a aplicat o reducere de 20 % asupra câștigurilor anualizate ale societăților în cauză.

(177) Statul olandez a precizat, de asemenea, că era necesar ca ceilalți membri ai consorțiului și, în special, RBS să aprobe tranzacția și că [...]. În plus, autoritățile olandeze fac referire la punctele (166) și (177) din raportul preliminar al experților către Adunarea generală a acționarilor Fortis SA/NV din 11 februarie 2009 de la Bruxelles ⁽⁶⁹⁾, susținând că aceste puncte confirmă argumentul statului olandez potrivit căruia prețul achitat la 3 octombrie 2008 pentru FBN, ABN AMRO N, Fortis Insurance și Fortis Corporate Insurance este preț corect, constituind, așadar, un preț de referință valabil pentru vânzarea din decembrie 2008.

(178) Statul olandez a pus în aplicare măsura Z prin renunțarea la creanțele sale față de FBN. În plus, statul olandez susținea că – în cazul în care s-ar ajunge la concluzia că măsura Z presupune ajutor de stat – Comisia trebuie să aplice o corecție. Întrucât instrumente similare ale altor bănci se tranzacționau cu o reducere substanțială față de valoarea nominală ⁽⁷⁰⁾, se deducea că valoarea de piață a titlurilor de creanță la care a renunțat statul olandez era, de asemenea, sub valoarea nominală. Cu alte cuvinte, condițiile predominante de pe piață sugerau că statul olandez nu era îndreptățit la o valoare nominală, ci la o valoare de piață mai mică. Statul olandez a argumentat că, având în vedere condițiile de pe piață predominante la momentul respectiv, era îndreptățit la o valoare de piață de numai [4,55 - 5,85] miliarde EUR (decă valoarea nominală a împrumuturilor de 6,5 miliarde EUR, corectată pe baza unei reduceri de piață de [0,65 - 1,95] miliarde EUR)].

(179) La 18 iunie 2009, Ministerul olandez de finanțe a transmis Comisiei evaluarea FBN realizată de DNB, potrivit solicitării din decizia din 8 aprilie 2009 [...] ⁽⁷¹⁾, ⁽⁷²⁾, ⁽⁷³⁾.

(180) De asemenea, DNB a informat Comisia în privința [...] ABN AMRO N prin scrisoarea din 20 ianuarie 2010. [...]

5.2. Observațiile statului olandez pe marginea deciziei din 5 februarie 2010

(181) În general, statul olandez a argumentat că măsurile adoptate nu constituie ajutor de stat deoarece acestea:

(i) nu favorizau nici ABN AMRO N, nici FBN,

⁽⁶⁹⁾ http://www.ageas.com/Documents/FR_ER_27012009.pdf.

⁽⁷⁰⁾ Valoarea nominală este egală cu valoarea facială sau declarată a unui titlu de valoare. O obligațiune care se vinde la valoarea nominală este egală cu o sumă echivalentă cu valoarea sa în momentul răscumpărării la scadență – de obicei, 1 000 EUR per obligațiune.

⁽⁷¹⁾ [...]

⁽⁷²⁾ [...]

⁽⁷³⁾ A se vedea, de asemenea, considerentele 121 și 122 și nota de subsol 52.

- (ii) erau necesare pentru a separa ABN AMRO N și FBN de fostele societăți-mamă respective și decurgeau din obligațiile contractuale ale statului olandez în calitatea sa de succesor al Fortis SA/NV în CSA sau
- (iii) aveau o justificare economică din punctul de vedere al unui investitor privat.
- (182) Statul olandez a argumentat că MEIP ar trebui aplicat de Comisie fiecărei măsuri individuale adoptate de statul olandez. Îndeosebi în ceea ce privește măsurile aferente fuziunii (respectiv, măsurile B4 și B5), statul olandez a precizat că fuziunea reprezintă o investiție cu o valoare actualizată netă pozitivă („NPV”) și este, astfel, compatibilă cu MEIP.
- (183) Cu alte cuvinte, statul olandez nu a acceptat poziția preliminară a Comisiei, astfel cum este menționată la considerentul 96 al deciziei din 5 februarie 2010, potrivit căreia MEIP nu se aplică măsurilor care decurg din tranzacțiile integrate din 3 octombrie 2008, deoarece respectivele măsuri sunt componente ale unei operațiuni mai largi de salvare și restructurare.
- (184) Statul olandez a recunoscut că normele privind ajutoarele de stat presupun că MEIP nu se aplică atunci când au loc mai multe injecții de capital interconectate într-o perioadă scurtă de timp. Cu toate acestea, a argumentat că această analiză nu este valabilă în cazul FBN și ABN AMRO N, deoarece tranzacțiile integrate din 3 octombrie 2008 – în opinia sa – nu conțineau măsuri de ajutor de stat și, în plus, măsurile de urmărire nu aveau legătură cu tranzacția inițială.
- (185) Potrivit argumentelor autorităților olandeze, Comisia ar trebui să ia în considerare circumstanțele specifice în care statul olandez a fost nevoit să achiziționeze FBN. Acestea au subliniat, de asemenea, că vânzarea New HBU a fost foarte dificilă pentru statul olandez și pentru ABN AMRO N, cu un impact negativ asupra capitalului de 470 milioane EUR.
- (186) Statul olandez a afirmat că toate măsurile sale se întemeiau pe principiile prevăzute în Comunicarea privind sectorul bancar ⁽⁷⁴⁾ și în Comunicarea Comisiei – Recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimum necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței ⁽⁷⁵⁾ („Comunicarea privind recapitalizarea”). În general, statul olandez a argumentat că măsurile adoptate au fost bine orientate, proporționale cu dificultățile întâlnite și concepute astfel încât să reducă la minimum efectele colaterale negative asupra concurenților.
- (187) Statul olandez a argumentat că măsura A și măsura B1 nu se clasifică drept ajutor de stat deoarece statul are obligația contractuală de a rezolva problemele de capital cu care se confrunta ABN AMRO Z. În conformitate cu CSA, statul olandez avea obligația contractuală de a pune în aplicare separarea ABN AMRO Holding. DNB permitea inițierea procesului de separare a ABN AMRO II doar dacă toți membrii consorțiului și-au plătit cota-parte la acoperirea deficitului de capital al ABN AMRO Z. Statul olandez a admis că a furnizat capital către ABN AMRO Z prin intermediul ABN AMRO N, dar a precizat că ABN AMRO N a acționat doar în calitate de intermediar. În ultimă instanță, ABN AMRO N doar a transferat capital către ABN AMRO Z, iar măsura A nu avantaja în mod selectiv ABN AMRO N.
- (188) În ceea ce privește posibilitatea ca deficitul de capital al ABN AMRO Z să fi fost rezultatul unor avantaje selective acordate ABN AMRO N, statul olandez a afirmat că membrii consorțiului se asiguraseră deja la momentul achiziționării ABN AMRO Holding de către consorțiu (a se vedea considerentul 33] că activitățile diferitelor divizii dedicate (astfel cum sunt definite la considerentul 35] erau suficient de independente una față de cealaltă. Acest mecanism presupunea că există, de asemenea, o distincție clară între activitățile ABN AMRO N și ABN AMRO Z. Aceasta însemna, între altele, că ABN AMRO N dispunea de propria sa structură de guvernanță corporativă și de propriile proceduri de raportare. De asemenea, statul olandez a atras atenția Comisiei asupra faptului că ABN AMRO N are un statut juridic separat începând cu 6 februarie 2010 ⁽⁷⁶⁾.
- (189) În plus, statul olandez a prezentat probe potrivit cărora deficitul de capital al ABN AMRO Z exista deja la momentul achiziției din 3 octombrie 2008. Soldul inițial al ABN AMRO Z avea deja un deficit de 7,4 miliarde EUR la 3 octombrie 2008, iar cota-parte a Fortis SA/NV din acest deficit era de aproximativ 2,5 miliarde EUR. În ceea ce privește sursele deficitului de capital, statul olandez a admis că existase un transfer de acțiuni Unicredito în valoare de 1 miliard EUR de la ABN AMRO Z către diviziile operaționale dedicate (inclusiv aproximativ 300 milioane EUR către ABN AMRO N), dar a prezentat informații care indicau că transferul acțiunilor Unicredito a avut loc în februarie 2008, cu mult timp înainte de intervenția statului olandez. Prin urmare, transferul acțiunilor Unicredito nu poate fi considerat ajutor de stat.
- (190) În ceea ce privește costurile suportate de ABN AMRO Z pentru îndeplinirea funcțiilor aferente centralei, statul olandez a subliniat că aceste costuri au scăzut dramatic după achiziționarea ABN AMRO Holding de către membrii consorțiului menționați la considerentul

⁽⁷⁴⁾ JO C 270, 25.10.2008, p. 8.

⁽⁷⁵⁾ JO C 10, 15.1.2009, p. 2.

⁽⁷⁶⁾ La o zi după decizia din 5 februarie 2010.

33. Deoarece membrii consorțiului nu erau interesați să mențină un sediu central integrat de mari dimensiuni, era logic să păstreze aceste costuri la minimum. Conform cifrelor prezentate de statul olandez, costurile funcțiilor de grup suportate de ABN AMRO Z au fost de [0 - 0,5 miliarde] EUR în 2008 și de [0 - 0,2] miliarde EUR în 2009, sume pe care statul olandez le considera neglijabile. Statul olandez a mai subliniat că a preluat obligația de a absorbi aceste costuri atunci când a înlocuit Fortis SA/NV ca parte în CSA, în urma achiziționării FBN (incluzând ABN AMRO N) la 3 octombrie 2008.

- (191) Statul olandez susținea că, în cazul în care Comisia consideră măsura A drept ajutor de stat, Comunicarea privind activele depreciate⁽⁷⁷⁾ nu ar trebui să se aplice. Potrivit autorităților olandeze, nu există incertitudini legate de evaluarea activelor protejate, care nu pot fi considerate, așadar, „depreciate” în sensul utilizat în comunicare. În cazul în care Comisia nu împărtășește acest punct de vedere, guvernul olandez susținea că instrumentul CDS al ABN AMRO N continua să fie conform cu principiile generale ale respectivei comunicări. În plus, declara că instrumentul de protecție a creditelor este necesar și proporțional, menținând totodată denaturarea concurenței la un nivel minim.
- (192) Statul olandez a afirmat că remunerarea instrumentului CRI – un randament de 10 % din capitalul eliberat – este suficient de ridicată. De asemenea, acesta a furnizat probe potrivit cărora tranșa de primă pierdere de 20 de puncte de bază este substanțial mai mare decât pierderea anticipată. Statul olandez era de părere că pierderile istorice (respectiv, [0 - 15] puncte de bază) și pierderile anticipate pentru 2010 ([0 - 30] puncte de bază) din portofoliul ipotecar al ABN AMRO N oferă o previziune corectă a dimensiunii viitoarelor pierderi anticipate. De asemenea, informațiile de piață conținute în rapoartele agențiilor de rating⁽⁷⁸⁾ confirmau că tranșa de primă pierdere depășește pierderile anticipate. Statul olandez mai făcea referire la un document al băncii de investiții [...], care simula potențiala evoluție a fluxurilor de numerar ale statului olandez în diferite scenarii de stres.
- (193) Statul olandez considera, de asemenea, că CRI conține suficiente stimulente pentru retragere. Autoritățile olandeze au atras atenția Comisiei asupra opțiunilor de tip „call” incluse în CRI și a faptului că CRI va deveni destul de neatractiv după ce grupul ABN AMRO va primi permisiunea să funcționeze în conformitate cu cerințele Basel II. În acest context, autoritățile olandeze considerau că ABN AMRO N va exercita probabil o opțiune de tip

„call” în privința CRI în ianuarie 2011, când se preconiza că eliberat către cerințele Basel II vor avea ca rezultat o reducere a capitalului deblocat.

- (194) Potrivit autorităților olandeze, costurile de separare (respectiv, măsurile B2 și B3) sunt rezultatul CSA, la care statul olandez este parte *de facto* începând cu 3 octombrie 2008. Conform condițiilor CSA, statul – spre deosebire de ABN AMRO N – era obligat să divizeze ABN AMRO Holding în trei părți. Autoritățile olandeze au negat că aceste costuri ofereau beneficii pentru ABN AMRO N și au explicat că au achitat costurile de separare deoarece punerea în aplicare a separării se număra printre obligațiile contractuale ale statului.
- (195) În ceea ce privește marja de prudență de 500 milioane EUR – încadrată, de asemenea, la costurile de separare – statul olandez susținea că aceasta reprezintă o practică bancară frecventă. Băncile nu pot funcționa numai cu capitalul minim obligatoriu, având nevoie de o marjă suplimentară de confort. În caz contrar, dacă băncile se confruntă cu dificultăți – chiar și de mică amploare –, vor fi expuse imediat la probleme financiare. Cu toate acestea, potrivit statului olandez, contribuția sa la marja de prudență trebuie să fie temporară și, pe termen lung, ABN AMRO N ar trebui să genereze marja de prudență din resurse proprii, fără ajutor din partea statului olandez.
- (196) În ceea ce privește măsura B4, autoritățile olandeze au susținut că aceasta nu constituie ajutor de stat. Autoritățile olandeze au argumentat că decizia de fuzionare a ambelor bănci era deja luată și parțial pusă în aplicare în momentul în care a achiziționat FBN. În sprijinul acestei afirmații, s-a amintit faptul că ABN AMRO Asset Management fusese deja separată și integrată în Fortis SA/NV în momentul efectuării tranzacțiilor integrate din 3 octombrie 2008. Autoritățile olandeze au mai subliniat că fuseseră obligate de Comisie să aplice o măsură corectivă în caz de fuziune pentru a rezolva problemele restante de concentrare și că au „moștenit” de la Fortis SA/NV măsura corectivă în caz de fuziune privind New HBU. În plus, autoritățile olandeze au arătat că, în ultimă instanță, capacitățile financiare ale ABNAMRO N nu vor crește și, astfel, au apărut punctul de vedere potrivit căruia măsura B4 nu constituie ajutor de stat.
- (197) Statul olandez a arătat că fondurile de stat acordate pentru finanțarea costurilor de integrare (măsura B5) trebuie considerate o investiție justificată, care urmau să producă randamente solide sub formă de sinergie. Guvernul olandez a estimat aceste sinergii la aproximativ 1,1 miliarde EUR pe an (înainte de impozitare), în timp ce costurile anticipate de integrare se ridică la 1,2 miliarde EUR (după impozitare). Potrivit statului olandez, valoarea actualizată netă totală a fuziunii (luând în considerare sinergiile, costurile de integrare și

⁽⁷⁷⁾ JO C 72, 26.3.2009, p. 1.

⁽⁷⁸⁾ Raportul Fitch din 2 februarie 2010 privind ipotecile olandeze arată că „Portofoliile ipotecare din Țările de Jos au înregistrat pierderi neglijabile și niveluri reduse de întârzieri la plată comparativ cu majoritatea statelor europene. În prezent, Țările de Jos au una din cele mai reduse rate de execuție și de pierdere din Europa”.

costul măsurii corective în caz de fuziune) ar trebui să se ridice la un nivel pozitiv de 2,88 miliarde EUR ⁽⁷⁹⁾.

- (198) Potrivit statului olandez, conversia capitalului de rangul 2 în capital de rangul 1 (măsura C) nu oferă un avantaj selectiv pentru FBN. Autoritățile olandeze au susținut că această conversie este în interesul statului olandez, întrucât acesta are capacitatea de a converti împrumuturi cu un cupon mediu de 2,976 % în capital propriu, ceea ce, în opinia lor, prezintă o remunerare atractivă. În acest sens, autoritățile olandeze s-au referit la randamentul normalizat al capitalului propriu al grupului ABN AMRO previzionat pentru 2012, de aproximativ [...] %, astfel cum a fost menționat în planul de restructurare din decembrie 2009.
- (199) În cazul în care Comisia este de părere că măsura C reprezintă ajutor de stat, statul olandez a argumentat că aceasta nu ar trebui să considere toate împrumuturile la care s-a renunțat drept ajutor de stat. Potrivit statului olandez, conversia putea fi defalcată într-o rambursare a capitalului de rangul 2 la valoarea nominală, în combinație cu o injecție de capital de rangul 1 (fără implicații asupra numerarului net). Autoritățile olandeze au susținut că, în acel moment, era nerealist să pretindă rambursarea capitalului de rangul 2 la valoarea nominală, deoarece instrumente comparabile ale altor bănci se tranzacționau cu o reducere substanțială față de valoarea nominală, reflectând astfel starea fragilă a pieței. Autoritățile olandeze au indicat, pe baza unor cifre comparative, că o reducere de [135 - 405] milioane EUR este justificată.
- (200) Statul olandez a arătat că plata sumei de 740 milioane EUR (măsura D) reprezintă una din obligațiile care îi revin în temeiul CSA. În plus, a precizat că acestea constituie exclusiv plăți către ceilalți membri ai consorțiului, nu către ABN AMRO N, ceea ce înseamnă că ABN AMRO N nu a primit ajutor de stat.
- (201) În ceea ce privește măsura E, statul olandez a argumentat că ABN AMRO II nu a beneficiat de pe urma contragaranției (descrise la considerentul 126), măsura E având doar rolul de a plasa ABN AMRO II în poziția de a oferi o contragaranție către Deutsche Bank. Potrivit autorităților olandeze, contragaranția nu ar putea fi utilizată de bancă pentru dezvoltarea de noi afaceri și, astfel, nu ar da naștere la denaturări ale concurenței.
- (202) Statul olandez a considerat că această contragaranție respectă principiile Comunicării Comisiei privind recapitalizarea. Acesta a mai precizat că metoda sa de stabilire a prețului s-a bazat pe Recomandarea BCE privind recapitalizarea.

⁽⁷⁹⁾ Conform autorităților olandeze, valoarea actualizată netă a sinergiilor nete (respectiv, sinergii brute de 1,1 miliarde EUR pe an, înainte de impozitare, minus costurile de integrare de 1,2 miliarde EUR după impozitare) se vor ridica la 4 miliarde EUR, în timp ce măsura corectivă în caz de fuziune costă aproximativ 1,12 miliarde EUR. Prin urmare, autoritățile olandeze estimează că fuziunea va avea o valoare actualizată netă pozitivă de aproximativ 2,88 miliarde EUR.

- (203) Autoritățile olandeze au transmis observații și în ceea ce privește suspiciunea Comisiei privind faptul că acționarii preferențiali ai FBN ⁽⁸⁰⁾ nu au contribuit suficient la eforturile de împărțire a responsabilităților. Statul olandez a explicat că investitorii în acțiuni preferențiale nu au primit dividende în 2008 (nici ca numerar, nici sub formă de angajamente), iar acțiunile preferențiale erau tranzacționate sub valoarea nominală. Statul olandez a adăugat că posibilitățile FBN de a plăti sau rezerva dividende fixe în viitor depindeau de obținerea de către acesta a unor profituri suficiente în conformitate cu IFRS. Statul olandez a observat că în clauza privind dividendele care reglementa acțiunile preferențiale ale FBN erau incluse așa-numitele obligații/interdicții de plată a dividendelor ⁽⁸¹⁾ și că incertitudinile din jurul politicii de dividende a grupului ABN AMRO reduceau confortul de care investitorii în acțiuni preferențiale puteau beneficia în urma aplicării obligațiilor/interdicțiilor de plată a dividendelor.
- (204) În ceea ce privește posibilitatea de rambursare a capitalului în momentul dispariției necesităților (temporare) de capital, statul olandez a argumentat că intenționează să utilizeze politica de dividende a grupului ABN AMRO într-o manieră care să prevină acumularea de către grup a unui surplus de capital care să poată conduce la o denaturare a concurenței ⁽⁸²⁾.
- (205) În ceea ce privește denaturarea concurenței, statul olandez arăta că nu este de acord cu punctul de vedere al Comisiei potrivit căruia pozițiile ABN AMRO N și FBN au fost consolidate în Țările de Jos ca urmare a fuziunii, nici că o astfel de evoluție amenință să conducă la denaturări nejustificate ale concurenței. Autoritățile olandeze considerau mai curând contrariul și au arătat în acest sens că separarea FBN și ABN AMRO N de societățile-mamă respective și fuziunea ulterioară au fost procese care au implicat intensiv forța de muncă, sugerând că personalul de conducere al FBN și ABN AMRO N a dedicat mai puțin timp activităților comerciale zilnice, și, prin urmare, au argumentat că separarea și fuziunea ulterioară au avut un impact negativ asupra poziției competitive a FBN și ABN AMRO N (sau a grupului ABN AMRO după fuziune).

5.3. Observațiile statului olandez pe marginea observațiilor părților interesate

5.3.1. Observațiile statului olandez pe marginea scrisorii reclamantului din 6 mai 2009

- (206) În general, statul olandez a subliniat că, în opinia sa, măsurile în favoarea FBN și ABN AMRO N nu

⁽⁸⁰⁾ A se vedea, de asemenea, considerentul 60.

⁽⁸¹⁾ O obligație de plată a dividendelor impune emitentului să își plătească cupoanele aferente instrumentelor hibride dacă a plătit deja dividende pentru acțiunile sale ordinare, în conformitate cu nivelul de subordonare al structurii capitalului său. O interdicție de plată a dividendelor împiedică emitentul să plătească dividende în orice perioadă în care acesta omite efectuarea de plăți către titularii instrumentelor hibride.

⁽⁸²⁾ Ulterior, Grupul ABN AMRO și statul olandez au fost de acord că politica de dividende a grupului ABN AMRO va avea la bază o rată de plată a dividendelor de 40 %, conform descrierii de la considerentul 75.

corespund definiției date de Uniune ajutorului de stat și, prin urmare, nu au efecte de denaturare. Acesta considera că practicile FBN și ABN AMRO N pe piața de economii și depozite erau în concordanță cu cele ale unui participant rațional pe piață care își protejează interesele comerciale. Statul olandez era de părere că ratele dobânzilor oferite de FBN și ABN AMRO N nu denaturau concurența. Prin urmare, a argumentat că legislația Uniunii în domeniul concurenței nu a fost încălcată.

(207) Autoritățile olandeze au prezentat mai multe tabele comparative conținând ratele dobânzilor oferite la anumite depozite și produse de economisire. Acestea au negat că FBN și ABN AMRO N oferă în mod constant cele mai înalte rate ale dobânzilor, în special comparativ cu bănci olandeze mai mici, precum SNS, NIBC și DSB. Autoritățile olandeze au mai arătat că ratele dobânzilor la conturile de economii erau deja ridicate în Țările de Jos înainte de criza financiară, parțial datorită comportamentului unor bănci mai mici cu o politică de prețuri agresivă. Autoritățile olandeze considerau că, pe durata crizei financiare, băncile au încercat să își protejeze francizele de economii, oferind rate ale dobânzilor relativ ridicate la produsele de economisire pentru clienți.

(208) Statul olandez a prezentat observații și în privința strategiei de preț a MoneYou, marca de Internet a ABN AMRO N, care a fost introdusă pe piață în septembrie 2008. Statul olandez a argumentat că MoneYou este un produs on-line dedicat, care diferă considerabil de produsele mai tradiționale în ceea ce privește baza de costuri și nivelul de servicii. Autoritățile olandeze au precizat că MoneYou trebuia să își construiască o identitate de marcă în primele șase luni de existență, fiind astfel nevoită să ofere rate ale dobânzilor care erau, în cea mai mare parte, puțin mai mici sau egale cu cele oferite de participanți similari de pe piața serviciilor bancare prin Internet⁽⁸³⁾. Începând cu al doilea trimestru al anului 2009, ratele dobânzilor oferite de MoneYou au fost reduse, iar MoneYou s-a poziționat în așa-numitul segment de rang mediu⁽⁸⁴⁾. În legătură cu MoneYou, statul olandez a adăugat că a atras doar un volum limitat de fonduri (respectiv, [0 - 5] miliarde EUR), reprezentând aproximativ [0 - 5] % din totalul volumului de pe piața olandeză de economii. În plus, foștii clienți ai Van Lanschot reprezentau doar o mică parte din portofoliul MoneYou (respectiv, [0 - 5 000] conturi sau [0 - 5] % din conturile MoneYou).

(209) De asemenea, statul olandez a negat că ABN AMRO N și FBN depind exclusiv de piața olandeză de economii pentru a se finanța. Autoritățile olandeze au prezentat informații noi care indicau că ABN AMRO a emis o

obligațiune garantată în valoare de 2 miliarde EUR la 6 iulie 2009 și că FBN a emis titluri de creanță garantate de stat în valoare de 15,5 miliarde EUR. Astfel, autoritățile olandeze considerau că acuzațiile reclamantului sunt incorecte și premature și că FBN are nevoie de o anumită perioadă de timp pentru a institui operațiuni de trezorerie și emite titluri de creanță garantate de stat. Autoritățile olandeze au mai arătat că depozitele și produsele de economisire sunt importante și pentru stabilirea unei relații cu clienții și au un scop diferit și mai larg decât alte instrumente de finanțare. În această privință, autoritățile olandeze au precizat că o pierdere de către o bancă a unei cote din piața de economii și depozite poate conduce la pierderi ale cotei de piață și la alte produse bancare.

(210) Statul olandez a negat, de asemenea, că participanții de pe piață și consumatorii percep ABN AMRO N și FBN ca fiind mai sigure decât băncile concurente. Acesta a făcut referire la ratingurile FBN și ABN AMRO N stabilite de agențiile de rating, care erau inferioare, de exemplu, ratingului AAA al Rabobank. Marjele sale CDS relative ofereau indicii similare. Statul olandez mai afirma că, deși se aflau în proprietatea statului, ABN AMRO N și FBN nu erau considerate mai sigure de către consumatori și participanții de pe piață. În această privință, a subliniat că multiplele intervenții *ad-hoc* ale statului au demonstrat că autoritățile olandeze ar interveni, dacă este posibil, în sprijinul oricărei bănci private. În consecință, considera că nu există o diferență clară, *de facto*, între siguranța oferită de băncile private olandeze și cea oferită de băncile olandeze deținute de stat.

(211) Pentru a calcula dacă ratele dobânzilor oferite la produsele de economisire generau pierderi, statul olandez a argumentat că acestea nu trebuie comparate cu ratele EURIBOR, ci cu rate rezultate din aplicarea așa-numitei „metodologii de replicare a portofoliului”⁽⁸⁵⁾. Utilizând această metodologie, statul olandez a recunoscut că unele produse prezentau o marjă negativă temporară. Cu toate acestea, a susținut că acesta reprezenta un comportament de piață normal și similar cu al concurenților (privați) în acea perioadă.

5.3.2. Observațiile statului olandez pe marginea argumentelor reclamantului din 21 și 28 august 2009

(212) Statul olandez a argumentat că observațiile sale anterioare, prezentate pe scurt la considerentele 206-211, cu privire la reclamant sunt în continuare valabile.

⁽⁸³⁾ Statul olandez și ABN AMRO N includ în lista participanților de același rang din 1 septembrie 2008: [...].

⁽⁸⁴⁾ Statul olandez și ABN AMRO N se referă în acest sens la SNS, DSB și asiguratorii precum Aegon.

⁽⁸⁵⁾ Metodologia de replicare a portofoliului se bazează pe un model care reflectă perioada medie în care depozitele și economiile sunt păstrate în bancă. Metodologia ia în considerare tendințele istorice de depuneri și retrageri și este actualizată continuu. Aplicarea acestei metodologii presupune că depozitele și economiile pe termen scurt sunt investite de bancă într-un portofoliu virtual constând în depozite pe termen scurt, dar și în investiții pe termen mai lung. Metoda are ca rezultat o marjă a economiilor care nu depinde exclusiv de ratele EURIBOR, ci și, pe termen mai lung, de randamentele investițiilor pe termen lung.

- (213) În plus, statul olandez a observat că afirmația reclamantului privind creșterea cotei de piață a ABN AMRO Bank și FBN se bazează pe statistici deficitare. În ceea ce privește pretinsa creștere cu 21 miliarde EUR a depozitelor colectate de ABN AMRO N, statul olandez a argumentat că doar 5,1 miliarde EUR se datorau serviciilor de economisire cu amănuntul de pe piața olandeză, restul datorându-se, în principal, economiilor clienților persoane juridice și depozitelor externe. Statul olandez a prezentat, de asemenea, date care indicau că o parte importantă din creșterea volumului FBN în materie de depozite și economii provine din serviciile bancare pentru întreprinderi, și nu din serviciile bancare cu amănuntul și private.
- (214) Potrivit observațiilor statului olandez, clienții olandezi au investit mai mult în economiile lor ca urmare a mediului macroeconomic incert. În acest sens, a făcut referire la datele Biroului Central de Statistică („CBS”), care indicau că economiile au crescut cu 7,7 % de la un an la altul în prima jumătate a anului 2009. Economii clienților ABN AMRO N au crescut cu 7,5 % de la un an la altul, ceea ce indică mai curând o scădere a cotei de piață a ABN AMRO N. În plus, FBN a prezentat probe care demonstrează că economiile clienților săi au evoluat în ton cu piața.

5.3.3. Observațiile statului olandez pe marginea observațiilor ABN AMRO Bank

- (215) Statul olandez a confirmat că nu a oferit o facilitate de lichiditate pentru ABN AMRO N, coroborând astfel, în linii mari, argumentele ABN AMRO Bank.

6. EVALUARE

6.1. Existența ajutorului

- (216) Articolul 107 alineatul (1) din tratat prevede că sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau producția anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre. Rezultă că o măsură de stat se clasifică drept ajutor de stat dacă întrunește următoarele patru criterii (cumulative):

— resurse de stat;

— avantaj selectiv;

— efect de denaturare a concurenței și

— impact asupra schimburilor comerciale dintre statele membre.

- (217) Primul criteriu este întrunit în cazul măsurilor (Y1)-(E) din tabelul 4 de la considerentul 128, deoarece toate aceste măsuri sunt finanțate direct din resurse ale statului olandez.
- (218) Eventualitatea ca o măsură să constituie un avantaj selectiv în favoarea FBN, a ABN AMRO N sau a grupului ABN AMRO după fuziune (al doilea criteriu) este analizată la considerentele 220-278, fiecare măsură fiind examinată separat.
- (219) Dacă există un avantaj selectiv în acest caz, ar fi întrunit, de asemenea, al treilea și al patrulea criteriu. Toate măsurile denaturează sau amenință să denatureze concurența deoarece plasează FBN, ABN AMRO N și grupul ABN AMRO după fuziune într-o poziție favorabilă față de celelalte bănci concurente (al treilea criteriu). În plus, măsurile afectează schimburile comerciale dintre statele membre. FBN, ABN AMRO N și grupul ABN AMRO după fuziune sunt bănci cu orientare internațională, cu activități în afara Țărilor de Jos, dar care concurează, de asemenea, pe piața internă cu filiale ale băncilor străine (al patrulea criteriu).

6.1.1. Măsurile Y1 și Y2 din 3 octombrie 2008

- (220) Se impune să se reamintească faptul că prezenta decizie evaluează doar potențialul ajutor acordat în favoarea FBN, a ABN AMRO N și a grupului ABN AMRO după fuziune. Eventualul ajutor acordat în favoarea Fortis Bank SA/NV rezultat din măsurile Y1 și Y2 a fost evaluat în decizia din 3 decembrie 2008.
- (221) După cum s-a arătat la considerentul 52 al deciziei din 3 decembrie 2008 ⁽⁸⁶⁾ și în evaluarea inițială a ajutorului conținut de aceste măsuri în cadrul deciziei din 8 aprilie 2008, măsurile adoptate la 3 octombrie 2008 (respectiv, măsurile X, Y1 și Y2) sunt foarte strâns legate. Prin achiziționarea FBN, statul olandez a separat FBN și ABN AMRO N de societățile-mamă afectate de probleme de lichiditate, dar, pentru a izola complet FBN de problemele de lichiditate ale societății-mamă, statul olandez a fost nevoit să își asume, în plus, rolul de finanțator ale FBN. Acest obiectiv s-a concretizat în măsurile Y1 și Y2. În plus, la 3 octombrie 2008, statul olandez a preluat obligațiile din CSA ale Fortis SA/NV.
- (222) După cum s-a arătat la considerentul 50 al deciziei din 3 decembrie 2008, Comisia nu poate accepta că principiul MEIP este respectat în ceea ce privește tranzacțiile integrate din 3 octombrie 2008, prin care statul olandez a achiziționat FBN (incluzând ABN AMRO N) pentru suma de 12,8 miliarde EUR și a oferit, de asemenea, FBN o sumă importantă cu titlu de finanțare. Având în vedere condițiile de piață predominante din acea perioadă, niciun cumpărător nu ar fi avut capacitatea

⁽⁸⁶⁾ JO C 80, 3.4.2009, p. 8.

și intenția de a oferi o sumă echivalentă pentru salvarea FBN⁽⁸⁷⁾. În plus, informațiile suplimentare prezentate de statul olandez au confirmat că, la 3 octombrie 2008, acesta a acceptat, de asemenea, să despăgubească Fortis SA/NV pentru obligațiile sale din CSA. Acordul CSA ar fi făcut ca tranzacțiile integrate din 3 octombrie 2008 să fie și mai puțin acceptabile pentru un investitor în economia de piață. Fără măsurile de precauție corespunzătoare, niciun investitor nu ar fi preluat obligațiile Fortis SA/NV aferente CSA, care au avut ca rezultat obligații majore la o dată ulterioară (de care statul olandez avea deja parțial cunoștință la 3 octombrie 2008).

(223) Din punctul de vedere al statului olandez, tranzacțiile integrate din 3 octombrie 2008 erau necesare pentru evitarea unor ample efecte colaterale negative asupra sistemului bancar și economiei olandeze⁽⁸⁸⁾. De obicei, un investitor în economia de piață nu ia în considerare astfel de efecte colaterale.

(224) Intenția de a preveni o perturbare gravă a sistemului bancar și economiei olandeze explică, de asemenea, rapiditatea cu care statul olandez a luat aceste decizii. Un investitor în economia de piață ar fi avut nevoie de mult mai mult timp pentru a evalua potențiala necesitate a unor injecții de capital suplimentare și, de asemenea, ar fi cercetat mai amănunțit situația financiară a societăților în cauză. Prin urmare, un investitor în economia de piață – dispunând de timp suficient pentru a realiza o evaluare prealabilă adecvată – ar fi avut o perspectivă mai corectă asupra investițiilor următoare și ar fi luat în considerare aceste informații în cadrul evaluării sale. Statul olandez, nevoit să acționeze cu promptitudine pentru a menține stabilitatea financiară a Țărilor de Jos, nu se putea comporta asemenea unui investitor în economia de piață și nu putea analiza mai mult timp și mai aprofundat tranzacțiile integrate din 3 octombrie 2008 și obligațiile aferente CSA.

(225) Prin urmare, Comisia confirmă evaluarea sa potrivit căreia tranzacțiile integrate din 3 octombrie 2008 nu sunt conforme cu principiul MEIP (această concluzie a fost deja formulată în decizia din 3 decembrie 2008, prin care aceste tranzacții erau considerate ajutor de stat în favoarea Fortis Bank SA/NV).

⁽⁸⁷⁾ În comunicarea sa către parlamentul olandez din 6 octombrie 2008, statul olandez declara că evaluase opțiuni precum vânzarea FBN și/sau ABN AMRO N – sau a unor părți din aceste societăți – către un cumpărător solid, dar a ajuns la concluzia că, în condițiile de piață existente și în perioada scurtă pe care o avea la dispoziție, aceste opțiuni erau impracticabile și insuficiente pentru a păstra stabilitatea FBN și ABN AMRO N. A se vedea textul integral la: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kredietcrisis/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2009/03/10/staatsdeelnemingen-fortis-en-abn-amro.html>.

⁽⁸⁸⁾ Această evaluare este confirmată de observațiile Ministrului olandez de finanțe, care a susținut permanent că statul olandez a intervenit, în principal, din rațiuni de stabilitate financiară. Acesta a adăugat că recuperarea investiției nu era primul obiectiv al statului olandez, ci doar un deziderat.

(226) În ceea ce privește existența unui avantaj, măsurile din 3 octombrie 2008, în ansamblul lor, au permis separarea FBN și ABN AMRO N de Fortis Bank SA/NV și, prin urmare, au oferit un important avantaj selectiv în favoarea FBN, care era bine integrată în Fortis Bank SA/NV și, mai ales, a cărei finanțare depindea în mare măsură de aceasta. În planul de restructurare din decembrie 2009 (a se vedea, de asemenea, considerentul 78), statul olandez a admis că, dacă nu ar fi intervenit, FBN s-ar fi prăbușit odată cu falimentul Fortis SA/NV. Fără măsurile de ajutor de stat, FBN ar fi rămas expusă la obligațiile Fortis SA/NV, aflată în pragul falimentului, iar această expunere ar fi împiedicat semnificativ activitățile FBN. Prin separarea activităților sale de Fortis SA/NV, FBN a reușit să evite în mare măsură problemele și costurile tipice unei societăți (financiare) aflate în dificultate (de exemplu, costuri de finanțare mai mari, condiții de plată mai dezavantajoase din partea furnizorilor și contrapărților, costuri mai mari de personal pentru reținerea angajaților, reducerea activităților și active ponderate la risc în vederea conservării capitalului)⁽⁸⁹⁾. Deși ABN AMRO N a rămas o societate separată la nivel operațional, statul olandez se temea de o eventuală contaminare cauzată de faptul că piețele ar putea asocia ABN AMRO N cu Fortis SA/NV, viitorul său proprietar.

(227) Măsura Y1 – o componentă importantă a tranzacțiilor integrate din 3 octombrie 2008 – a acordat, de asemenea, un avantaj major în favoarea FBN, în special având în vedere dimensiunea tranzacției și condițiile de piață predominante la momentul respectiv.

(228) Facilitatea de lichiditate considerabilă în valoare de 45 miliarde EUR⁽⁹⁰⁾ a fost acordată atunci când piețele bancare cu ridicata erau practic închise, în special pentru sume mari și pentru societăți cu un raport împrumuturi/depozite relativ mare, cum este FBN. Faptul că un nivel atât de ridicat de lichiditate nu era imediat disponibil pe piață este confirmat de situația în care se afla FBN, care avea nevoie de câteva trimestre pentru a înlocui facilitatea de lichiditate pe termen scurt cu alte surse de finanțare. În cele din urmă, în iunie 2009, FBN a rambursat integral finanțarea pe termen scurt furnizată

⁽⁸⁹⁾ De asemenea, în materialele de marketing destinate investitorilor în titluri de creanță, FBN menționa faptul că era deținută de stat drept un element favorabil, care „oferă încredere deponenților și creditorilor”; prezentare în cadrul turneului promoțional din aprilie 2009, pagina 3, penultimul subpunct; prezentare în cadrul turneului promoțional din iunie 2009 (Paris), pagina 3, penultimul subpunct; prezentare în cadrul turneului promoțional din iulie 2009 (Madrid), pagina 3, penultimul subpunct (toate acestea sunt public disponibile pe site-ul web al societății: <http://www.abnamro.com/en/investor-relations/latest-presentations/index.html>).

⁽⁹⁰⁾ Pentru comparație, activele totale ale FBN la sfârșitul anului 2008 se ridicau la 185 miliarde EUR, ceea ce înseamnă că facilitatea de lichiditate reprezenta aproximativ 25 % din bilanțul total.

de statul olandez, după nouă luni de la acordarea ajutorului sub formă de lichiditate. Refinanțarea a avut loc parțial sub formă de emisiuni de titluri de creanță garantate de stat ⁽⁹¹⁾.

(229) Prin urmare, trebuie să se concluzioneze că măsura Y1 constituie ajutor de stat, deoarece a oferit FBN un avantaj sub formă de finanțare pe care nu ar fi putut să o obțină pe piață în condițiile predominante ale pieței de la momentul respectiv.

(230) În ceea ce privește măsura Y2, novația împrumuturilor pe termen lung angajate de Fortis Bank SA/NV, Comisia consideră că măsura oferă un avantaj selectiv în favoarea FBN. Informațiile prezentate de statul olandez arată că, în urma schimbării structurii acționariatului FBN, Fortis Bank SA/NV avea dreptul la o rambursare imediată a împrumuturilor pe termen lung cu dobândă fixă (cu o valoare nominală de 7,9 miliarde EUR). Datorită măsurii Y2, FBN nu a fost nevoită să găsească noi surse de finanțare pe piață pentru a rambursa aceste împrumuturi pe termen lung. Aceasta putea continua să beneficieze de pe urma împrumuturilor existente la ratele dobânzilor dinainte de criză.

(231) Prin acceptarea novației, statul olandez oferea FBN creanțe pe termen lung la rate ale dobânzilor anterioare crizei. Un investitor în economia de piață nu ar fi oferit aceste împrumuturi la rate ale dobânzilor dinaintea crizei, ci ar fi negociat dobânzi care să reflecte mai bine condițiile predominante pe piață la momentul respectiv, mai ales întrucât era vorba de împrumuturi cu valoare considerabilă.

(232) Prin urmare, trebuie să se concluzioneze că măsura Y2 constituie ajutor de stat acordat în favoarea FBN, deoarece a oferit un avantaj selectiv pentru FBN sub forma unui împrumut la rate ale dobânzilor anterioare crizei. Statul olandez nu a încercat să aducă ratele dobânzilor de la împrumuturile rambursabile la niveluri post-criză, neavând deci comportamentul unui investitor în economia de piață.

(233) Comisia a primit suficiente informații pentru a concluziona că ABN AMRO N nu a beneficiat de finanțare prin măsurile Y1 și Y2. În consecință, nu a putut dobândi avantaje în urma acestor măsuri.

⁽⁹¹⁾ FBN a emis instrumente garantate de stat pentru o sumă totală de 18,8 miliarde EUR.

Concluzie

(234) Prin urmare, tranzacțiile integrate din 3 octombrie 2008 nu sunt conforme cu principiul MEIP și oferă un avantaj selectiv în favoarea FBN. Aceste măsuri au permis FBN să rămână pe piață și să își continue activitățile, fără a mai fi „contaminată” de problemele societății-mamă. FBN a primit, de asemenea, ajutor de finanțare într-o sumă considerabilă, care nu era disponibilă pe piață într-un termen atât de scurt. Așadar, măsurile Y1 și Y2 constituie ajutor de stat, în timp ce, astfel cum se prevede la considerentul 32 al deciziei din 8 aprilie 2009, măsura X ca atare nu constituie ajutor de stat în favoarea FBN, dar face parte dintr-o tranzacție mai amplă – separarea FBN de Fortis Bank SA/NV – care a implicat ajutor de stat în favoarea FBN.

6.1.2. Aplicabilitatea principiului MEIP la măsurile puse în aplicare după ajutorul inițial din 3 octombrie 2008

(235) Statul olandez a adoptat un mare număr de măsuri în favoarea FBN și ABN AMRO N, repartizate de-a lungul unei perioade de aproximativ 18 luni. Statul olandez susține că testul MEIP trebuie aplicat fiecăreia dintre aceste măsuri în parte (și în special măsurilor B4 și B5 aferente fuziunii). Cu toate acestea, pe baza cronologiei măsurilor (I), a obiectivului comun al acestora (II) și a situației societăților în momentul adoptării fiecărei măsuri (III), Comisia concluzionează că acestea nu sunt suficient de distincte pentru a putea fi evaluate în mod individual în raport cu MEIP. Comisia consideră că toate măsurile fac parte dintr-un îndelungat proces de restructurare ⁽⁹²⁾, ⁽⁹³⁾.

(236) Cronologia măsurilor (I) descrisă anterior la secțiunile 2.1 și 2.4 din prezenta decizie arată că toate măsurile sunt interconectate și au fost adoptate într-o perioadă scurtă de timp.

(237) În plus, măsurile aferente fuziunii au o legătură evidentă cu intervențiile precedente. Când statul olandez a decis, la 21 noiembrie 2008 – cu puțin peste șase săptămâni de la intervenția de salvare din 3 octombrie 2008 – să fuzioneze FBN și ABN AMRO N, a putut proceda astfel doar pentru că tocmai salvase două societăți de la faliment. Cu alte cuvinte, într-un scenariu ipotetic în care intervenția din 3 octombrie 2008 nu ar fi avut loc, punerea în aplicare a fuziunii nu ar fi fost o opțiune, deoarece ambele societăți fie nu ar mai fi existat, fie ar fi fost prezente doar într-o formă substanțial redusă, care ar fi condus la o entitate fuzionată mult mai mică și mai puțin atractivă, posibilitate pe care statul olandez o recunoaște, de asemenea, în planul său de restructurare din decembrie 2009 (a se vedea considerentul 78).

⁽⁹²⁾ Cauza T-11/95 *BP Chemicals Ltd/Comisia* [1998], Rec., p. II-3235.

⁽⁹³⁾ A se vedea și alte cauze din domeniul bancar, precum *Northern Rock*, JO L 112, 5.5.2010, p. 38, și *Bank of Ireland*, JO C 40, 9.2.2011, p. 9.

(238) Toate măsurile aveau obiectivul comun (II) de a restabili pe deplin viabilitatea FBN și ABN AMRO N. Imediat după tranzacțiile integrate din 3 octombrie 2008, era clar că statul olandez reușise doar să stabilizeze situația, cu importante probleme operaționale așteptând încă a fi soluționate, mai ales ca urmare a separării fiecărei entități de societatea-mamă respectivă.

(239) În plus, fuziunea era o măsură necesară pentru îndeplinirea acestui obiectiv comun, restabilirea integrală a viabilității. La nivel individual, poziția de finanțare a FBN era deficitară, aceasta dispunând de o franciză de servicii cu amănuntul relativ redusă și depinzând într-o măsură semnificativă de finanțare interbancară⁽⁹⁴⁾. ABN AMRO N pierduse competențe importante în materie de produse și o mare parte a rețelei sale internaționale. Ambele societăți se confruntau cu dificultăți operaționale legate, de exemplu, de domeniul IT, de gestionarea fiscală și managementul riscurilor, fiind neclar și dacă erau suficient implicate în toate domeniile în care activau. Statul olandez a examinat un număr de alternative și a decis imediat că o fuziune însoțită de o majorare suplimentară a capitalului reprezintă cea mai bună metodă de restabilire integrală a viabilității. Într-un scenariu de fuziune, activitățile bancare cu amănuntul cu numeroase depozite atrase de ABN AMRO N compensau poziția de finanțare deficitară a FBN, în timp ce FBN putea însemna pentru ABN AMRO N o dimensiune mai mare și sucursale internaționale. În plus, entitatea fuzionată se afla într-o poziție mai bună de a rezolva problemele practice și putea beneficia, de asemenea, de economii suplimentare de scară. Prin fuziune s-a evitat necesitatea restabilirii fiecărei entități în parte.

(240) În ceea ce privește situația societăților în momentul adoptării fiecărei măsuri (III), Comisia observă că viabilitatea acestora a fost restabilită pe deplin numai după punerea în aplicare a tuturor măsurilor. Societățile nu erau viabile în niciuna din etapele intermediare, cum ar fi la 21 noiembrie 2008, data adoptării deciziei de fuziune. În acest sens, Comisia subliniază că, la sfârșitul lunii decembrie 2008, deci după adoptarea deciziei de fuzionare, FBN amenința să scadă sub nivelul rezervelor minime obligatorii stabilit de DNB, în condițiile în care aceasta trebuia să opereze o depreciere a ABN AMRO N. ABN AMRO N se afla în continuare în evidențele contabile ale FBN cu o valoare care nu mai era realistă⁽⁹⁵⁾ în urma evaluării utilizate în cadrul măsurii X și, prin urmare, o depreciere devenise inevitabilă. Pentru a rezolva problemele de capital ale FBN, statul olandez a achiziționat ABN AMRO N de la FBN pentru suma de 6,5 miliarde EUR și a adoptat noi măsuri de capital corective la sfârșitul anului 2009, prin conversia capitalului de rangul 2 în capital de rangul 1 (a se vedea considerentul 121 și nota de subsol 52 din prezenta decizie). Declarațiile statului olandez, [...] și [...]

confirmă că FBN și ABN AMRO N continuau să se confrunte cu probleme importante de viabilitate după tranzacțiile integrate din 3 octombrie 2008⁽⁹⁶⁾.

(241) Comisia mai observă că statul olandez a prezentat un plan de restructurare complet abia după ce au fost hotărâte toate măsurile, ceea ce arată că viabilitatea a fost restabilită pe deplin doar în acel moment. Pe durata procedurii, Comisia a solicitat în mod repetat un plan de restructurare detaliat (a se vedea, de exemplu, considerentul 137), care era indispensabil pentru a se putea evalua dacă viabilitatea unei societăți care a beneficiat de ajutor a fost restabilită pe deplin.

(242) Statul olandez a prezentat planul de restructurare din decembrie 2009 la 4 decembrie 2009, dar din acest prim plan lipseau în continuare elemente importante menționate în Comunicarea privind restructurarea, precum previziunile financiare pentru un scenariu defavorabil. Completările necesare au fost prezentate la 23 martie 2010. La solicitările anterioare ale Comisiei privind un plan de restructurare, statul olandez a răspuns că o fuziune între FBN și ABN AMRO N avea un rol crucial în restructurarea acelor societăți. Potrivit acestuia, echipa de gestionare a tranziției din cadrul grupului ABN AMRO avea nevoie de timp pentru a elabora un plan și nu își putea crea o viziune completă asupra viitoarei forme a grupului înainte de punerea în aplicare a fuziunii.

6.1.3. *Existența unui avantaj și concluzia privind existența ajutorului în cazul măsurilor puse în aplicare după tranzacțiile integrate din 3 octombrie 2008.*

Măsura din 24 decembrie 2008 (măsura Z)

(243) Măsura Z a fost necesară pentru a evita scăderea ratelor de capital ale FBN sub nivelul minim de capital prevăzut de lege.

(244) Problemele de capital ale FBN se datorau valorii ridicate a ABN AMRO N din evidențele sale contabile. Simulările din raportul de evaluare prealabilă al [...] arată că reducerea valorii contabile a ABN AMRO N la 6,5 miliarde EUR ar fi condus la rate ale capitalului de rangul 1 și capitalului total pentru FBN de 3,8 % și,

⁽⁹⁴⁾ La sfârșitul anului 2008, raportul împrumuturi/depozite al FBN era de 237 %.

⁽⁹⁵⁾ Participația era încă înregistrată la o valoare de aproximativ 24 miliarde EUR.

⁽⁹⁶⁾ A se vedea, de exemplu, observațiile [...], precum și observațiile Ministrului de finanțe dintr-o scrisoare adresată parlamentului olandez din 19 noiembrie 2009: „Un scenariu independent ar crea o valoare redusă. FBN a reușit să înregistreze profituri bune în ultimii ani, dar este considerată prea mică pentru a putea crește pe termen lung și pentru a rămâne competitivă. ABN AMRO II dispune de o cotă de piață suficient de mare în sectorul serviciilor bancare cu amănuntul, dar îi lipsesc clienții comerciali după separare”. (text original în limba olandeză, traducerea aparține Comisiei). Textul integral este disponibil la următorul link de Internet: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2009/11/20/ec-remedy-en-herkapitalisatie-abn-amro-n-fortis-bank-nederland.html>

respectiv, de 7,6 % ⁽⁹⁷⁾. Cu alte cuvinte, exista riscul ca FBN să scadă sub ratele minime prevăzute de lege, care impuneau o rată minimă a capitalului total de 8 % (maxim jumătate din acesta fiind capital de rangul 2). Potrivit raportului [...], vânzarea ABN AMRO N către statul olandez la un preț de 6,5 miliarde EUR a crescut ratele capitalului de rangul 1 și capitalului total ale FBN la 7,8 % și, respectiv, 15,7 %, rezolvând astfel problema de capital a FBN și permițând societății să rămână pe piață.

- (245) Măsura oferea FBN un avantaj sub formă de capital pe care nu l-ar fi putut atrage de pe piață. În plus, societatea nu era în măsură să utilizeze profiturile subiacente generate pe plan intern pentru a rezolva (parțial) problema, în parte deoarece a suferit pierderi de 922 milioane EUR în 2008 ca urmare a fraudei Madoff. Deoarece FBN risca să scadă sub nivelul rezervelor minime obligatorii, măsura a permis societății să respecte cerințele de reglementare și să își continue activitățile.
- (246) Comisia a ajuns la concluzia că achiziționarea ABN AMRO N de către statul olandez nu a avut loc în condițiile pieței din motivele prezentate mai jos.
- (247) Un investitor în economia de piață ⁽⁹⁸⁾ interesat să achiziționeze ABN AMRO N în decembrie 2008 ar fi utilizat un preț de piață, ținând seama de condițiile pieței din acel moment. În raportul [...], statul olandez prezenta două evaluări: o evaluare „de-a lungul ciclului” de [5 - 9] miliarde EUR, care presupunea o normalizare a piețelor, și o evaluare în funcție de „condițiile actuale de pe piață”, în valoare de [4 - 6,5] miliarde EUR, bazată pe

condițiile de pe piață din primele zile ale lunii octombrie 2008 ⁽⁹⁹⁾. Un investitor în economia de piață ar fi utilizat ca punct de plecare evaluarea în funcție de „condițiile actuale de pe piață”.

- (248) În orice caz, o corecție a evaluării în funcție de „condițiile actuale de pe piață” ar fi necesară pentru a ține seama de deteriorarea condițiilor pieței în perioada cuprinsă între 3 octombrie 2008 (respectiv, data raportului de evaluare al [...]) și data efectivă la care a fost decisă achiziționarea ABN AMRO N de către statul olandez. În această perioadă, indicele Euro Stoxx 50 a scăzut cu 22,2 %, în timp ce indicele Euro Stoxx pentru bănci a scăzut cu 45,3 %.
- (249) Argumentul statului olandez potrivit căruia nu este necesară o corecție datorită profilului moderat de risc al ABN AMRO N (respectiv, inexistența unor active „toxice”, poziție de finanțare satisfăcătoare etc.) nu poate fi acceptat. Declinul pieței a fost larg răspândit și a afectat în special acțiunile băncilor, ceea ce demonstrează că a fost legat nu neapărat de particularitățile acțiunilor, ci mai degrabă de înrăutățirea condițiilor economice și financiare de pe piață și de creșterea implicită a primelor de risc necesare. În acest context, evaluarea în funcție de „condițiile actuale de pe piață” din 3 octombrie 2008 trebuie ajustată în sens descendent pentru a obține o estimare rezonabilă a valorii ABN AMRO N la 14 decembrie 2008. Aplicarea scăderilor procentuale observate ale indicilor Euro Stoxx 50 și Euro Stoxx pentru bănci (22,2 %, respectiv, 45,3 %) conduce la un preț al pieței pentru decembrie 2008 cuprins între [2,2 - 3,6] și [3,1 - 5,1] miliarde EUR (respectiv, suma de [4 - 6,5] miliarde EUR redusă cu 22,2 % și 45,3 %) ⁽¹⁰⁰⁾.
- (250) Comisia poate accepta justificarea autorităților olandeze potrivit căreia este necesară o corecție care să reflecte faptul că statul olandez nu a plătit tranzacția

⁽⁹⁷⁾ A se vedea raportul de evaluare prealabilă al [...]: Volumul 2 Fortis Bank Netherlands, pagina 44, și volumul 5 referitor la Note pe marginea subiectelor, pagina 65 și următoarele. Deoarece FBN contabilizase ABN AMRO N la poziția „participații contabilizate sub formă de capital propriu”, normele privind filtrul prudențial prevedeau ca FBN să deducă valoarea ABN AMRO N din capitalul său, 50 % din capitalul de rangul 2 (dacă era disponibil suficient capital de rangul 2) și 50 % (sau mai mult în cazul în care capitalul de rangul 2 era insuficient) din capitalul său de rangul 1. Deprecierea ABN AMRO N trebuia executată din rezervele disponibile, reducând astfel capitalul de rangul 1. Prin executarea deprecierii și vânzarea imediată a participației, FBN nu mai era obligată să aplice filtrul prudențial pentru participațiile contabilizate sub formă de capital propriu la capitalul său de rangul 1 și de rangul 2.

⁽⁹⁸⁾ Comisia observă că niciun investitor privat nu a depus o ofertă pentru ABN AMRO N. Comisia a fost informată că dosarul a fost examinat de ING, care a decis, după o analiză atentă, că o astfel de tranzacție nu ar satisface cerințele sale financiare. Societatea a subliniat că responsabilitatea sa finală este față de acționari (evident, o diferență importantă comparativ cu statul olandez, care trebuie să țină seama și de interesul public). A se vedea comunicatul de presă din 29 septembrie 2008: http://www.ing.com/group/showdoc.jsp?docid=343126_EN&menopt=prmlpre.

⁽⁹⁹⁾ Evaluarea în funcție de condițiile actuale de pe piață se baza pe două metode de evaluare: o analiză reciprocă a prețurilor/câștigurilor și o abordare pe baza dividendelor scontate. Ambele metode de evaluare au condus la stabilirea unei valori de [4-6,5] miliarde EUR (a se vedea pagina 7 din raportul de evaluare al [...]).

⁽¹⁰⁰⁾ Nu există niciun motiv pentru creșterea valorii ABN AMRO N prin sinergiile unei eventuale fuziuni pe care statul olandez le deținea deja după tranzacția din 3 octombrie 2008. Măsura Z elimina ABN AMRO N din bilanțul FBN și nu exista niciun alt potențial investitor care să poată realiza același volum de sinergie și care să fie dispus să încorporeze astfel de sinergii în prețul său de ofertă. Prin urmare, statul olandez, ca investitor în economia de piață care încearcă să efectueze o achiziție la cel mai mic preț posibil, nu ar include aceste sinergii în prețul său de ofertă. În plus, ca argument secundar, trebuie subliniat că tranzacția urmărea în primul rând să mențină ratele de capital ale FBN peste limitele minime obligatorii. Poziția de capital a FBN era, într-adevăr, foarte vulnerabilă, iar societatea nu avea posibilitatea să prefinanțeze fuziunea din resurse proprii. Într-un scenariu în care măsura Z nu există, FBN ar fi intrat în dificultăți financiare și i-ar fi fost imposibil să realizeze fuziunea și sinergiile asociate prin eforturi proprii.

în numerar. Ca urmare a măsurii Y2, statul olandez deținea titluri de creanță emise de FBN și a plătit apoi achiziționarea ABN AMRO N prin renunțarea la o parte din aceste creanțe, în valoare nominală de 6,5 miliarde EUR. Deoarece titlurile de creanță emise de alte bănci se tranzacționau în acea perioadă cu o reducere față de valoarea nominală, Comisia poate accepta faptul că valoarea titlurilor de creanță la care s-a renunțat era mai mică decât valoarea nominală. Având în vedere informațiile de pe piață disponibile, Comisia ar putea accepta o corecție de [10 - 30] % sau [0,65 - 1,95] miliarde EUR. Aceasta ar presupune un preț efectiv al tranzacției de [4,55 - 5,85] miliarde EUR (6,5 miliarde EUR minus [0,65 - 1,95] miliarde EUR), în loc de 6,5 miliarde EUR ⁽¹⁰¹⁾.

(251) Prin urmare, suma ajutorului din cadrul măsurii Z ar fi diferența între prețul achitat și valoarea de piață a ABN AMRO N. Aceasta s-ar situa între [0 - 2,75] miliarde EUR ([4,55 - 5,85] miliarde EUR minus [3,1 - 5,1] miliarde EUR) și [0,95 - 3,65] miliarde EUR ([4,55 - 5,85] miliarde EUR minus [2,2 - 3,6] miliarde EUR).

(252) Comisia nu consideră întemeiate afirmațiile statului olandez potrivit cărora evaluarea sa de 6,5 miliarde EUR a fost confirmată în mod convingător prin aprobarea celorlalți membri ai consorțiului și printr-un raport al [...]. Plata excedentară pentru ABN AMRO N nu a afectat ceilalți membri ai consorțiului, ceea ce înseamnă că aprobarea de către aceștia a vânzării nu implică aprobarea evaluării propriu-zise. În plus, nu există niciun indiciu că membrii consorțiului au efectuat o evaluare separată. Nici scrisoarea [...] nu confirmă afirmațiile autorităților olandeze. [...] doar a verificat metodologia și procesul, iar scurtul său raport nu poate fi considerat un exercițiu de evaluare credibil. Raportul [...] s-a întemeiat, de asemenea, pe prețul achitat de statul olandez pentru FBN și ABN AMRO N la 3 octombrie 2008. După cum s-a arătat mai sus, tranzacția din 3 octombrie 2008 nu este o tranzacție autentică de piață. O tranzacție care conține elemente de ajutor nu poate fi utilizată pentru stabilirea unui preț de piață.

(253) De asemenea, raportul experților angajați de acționarii Fortis SA/NV nu confirmă ipoteza potrivit căreia statul olandez nu a achitat un preț excedentar. Raportul reprezintă doar o analiză secundară a evaluărilor și metodelor de evaluare care au fost utilizate pe durata procesului și nu constituie un nou exercițiu de evaluare. În plus, raportul trebuie examinat în context. Acționarii Fortis SA/NV erau îngrijorați din cauza faptului că au primit un preț prea mic pentru activele achiziționate de statul olandez, iar raportul analizează, în principal, această supoziție, respectiv, faptul că statul olandez ar fi plătit un preț prea redus. În sfârșit, trebuie

menționat, de asemenea, că alineatele la care face referire statul olandez nu conțin niciun fel de dispoziție separată legată de ABN AMRO N, ci se referă doar la pachetul integral de active achiziționate de statul olandez.

(254) Astfel, trebuie să se concluzioneze că măsura Z este o măsură de ajutor de stat în favoarea FBN, deoarece pune la dispoziția acesteia capital care îi permite să rămână pe piață. Suma identificată a ajutorului este situată în intervalul cuprins între [0 - 2,75] miliarde EUR și [0,95 - 3,65] miliarde EUR.

Măsura A care acoperă deficitul de capital al ABN AMRO Z de 1,7 miliarde EUR

(255) Comisia a concluzionat că responsabilitatea acoperirii deficitului de capital al ABN AMRO Z revenea statului olandez – și nu ABN AMRO N. Începând cu 3 octombrie 2008, statul olandez se afla sub incidența condițiilor CSA. În consecință, a fost obligat să pună în aplicare separarea ABN AMRO Holding în condițiile descrise în CSA. Întrucât autoritatea de supraveghere financiară permitea începerea procesului de separare doar după soluționarea problemelor de capital ale ABN AMRO Z, statul olandez și ceilalți membri ai consorțiului nu au avut de ales și au fost nevoiți să acopere deficitul de capital al ABN AMRO Z.

(256) ABN AMRO N a avut doar rolul de intermediar într-o operațiune prin care ABN AMRO Z, care nu avea activități operaționale, a primit capitalul necesar.

(257) De asemenea, Comisia nu a identificat dovezi ale unui ajutor indirect în favoarea ABN AMRO N. Clarificările oferite de statul olandez au confirmat că toate tranzacțiile financiare importante dintre ABN AMRO Z și ABN AMRO N au avut loc în condițiile pieței sau anterior intervenției statului din 3 octombrie 2008.

(258) Conform considerentului 110, CRI a fost menținut după separarea ABN AMRO II de ABN AMRO Bank pentru a acoperi marja de prudență în valoare de 500 milioane EUR și costurile de integrare de 1,2 miliarde EUR, în timp ce numerarul provenit din instrumentele MCS a fost injectat în ABN AMRO Z. Astfel, începând de la data separării ABN AMRO II de ABN AMRO Bank (6 februarie 2010) (până la încetarea CRI în octombrie 2010), CRI a constituit ajutor de stat în favoarea ABN AMRO II, în timp ce suma de 1,7 miliarde EUR a instrumentului MCS, ale cărui câștiguri au fost transferate către ABN AMRO Z, a încetat să mai fie ajutor de stat acordat în favoarea ABN AMRO N/ABN AMRO II la aceeași dată. Astfel, aceste modificări nu influențează cantitatea ajutorului, ci doar instrumentele prin care a fost

⁽¹⁰¹⁾ Mai multe bănci și-au răscumpărat creanțele subordonate la o reducere semnificativă pe durata crizei financiare actuale (așa-numita „gestionare a pasivelor”), reușind astfel să creeze capital de rangul 1 proporțional cu reducerea.

acordat ajutorul și durata acestuia. Această schimbare de formă nu ridică probleme care să necesite o analiză în porțiunea rămasă din prezenta decizie.

- (259) Prin urmare, trebuie să se concluzioneze că măsura A nu constituie ajutor de stat. Conform CSA, statul olandez avea, în calitatea sa de succesor al Fortis SA/NV, obligația contractuală de a rezolva deficitele de capital ale ABN AMRO Z. Astfel, măsura nu oferă un avantaj selectiv pentru ABN AMRO N și nu o scutește de plata costurilor pe care le-ar fi suportat în mod normal.

Măsura B1 care acoperă deficitul de capital al ABN AMRO Z de 500 milioane EUR

- (260) Întrucât CR nu era suficient pentru a acoperi deficitul de capital al ABN AMRO Z, statul olandez a fost nevoit să injecteze capital suplimentar prin intermediul unui MCS. Raționamentul elaborat în privința măsurii A se aplică și în cazul măsurii B1.
- (261) Prin urmare, trebuie să se concluzioneze că măsura B1 nu constituie ajutor de stat, deoarece finanțarea deficitului de capital al ABN AMRO Z era o obligație care revenea statului olandez în temeiul CSA și nu oferă un avantaj selectiv în favoarea ABN AMRO N.

Măsurile B2 și B3: recapitalizare pentru finanțarea costurilor de separare

- (262) Suma integrală de 1,08 miliarde EUR (respectiv, măsurile B2 și B3 combinate) include costuri generale de separare de 480 milioane EUR, costuri de 90 milioane EUR aferente înființării unui birou pentru piața monetară și o rezervă prudențială de 500 milioane EUR. Este important să se facă distincție între rezerva prudențială de 500 milioane EUR și celelalte costuri de separare de 580 milioane EUR.
- (263) În ceea ce privește celelalte costuri de separare, Comisia acceptă că CSA obliga statul olandez să continue separarea ABN AMRO Holding în trei părți distincte, în conformitate cu orientările prevăzute în CSA. Cu alte cuvinte, costurile de separare reprezintă consecința obligațiilor contractuale în temeiul CSA ale statului olandez, în calitatea sa de succesor al Fortis SA/NV. La nivel net, ABN AMRO N nu va avea o poziție de capital mai favorabilă ca urmare a acestor măsuri, deoarece statul olandez injectează capital care este consumat imediat pentru acoperirea costurilor de separare.
- (264) Acest raționament nu este totuși valabil în ceea ce privește marja de prudență de 500 milioane EUR, deoarece statul nu avea nicio obligație contractuală în acest sens. Dacă statul olandez nu ar fi furnizat acest ajutor, ABN AMRO N ar fi avut o poziție financiară mai gravă și ar fi fost obligată, de exemplu, să reducă RWA pentru a elibera capital. Cu alte cuvinte, marja de

prudență reprezintă un avantaj selectiv care a ameliorat poziția competitivă a ABN AMRO N comparativ cu un scenariu în care măsura nu ar fi fost aplicată.

- (265) Prin urmare, trebuie să se concluzioneze că, deși costurile generale de separare nu constituie ajutor de stat, marja de prudență de 500 milioane EUR (respectiv, o parte din măsura B3) are totuși acest rol. Marja de prudență oferă ABN AMRO N capital suplimentar și reprezintă un avantaj selectiv.

Măsura B4: recapitalizare pentru acoperirea deficitului de capital aferent vânzării New HBU și Măsura B5: recapitalizare pentru acoperirea costurilor de integrare

- (266) Comisia observă că nu exista nicio obligație contractuală sau economică de fuzionare a FBN și ABN AMRO N în momentul achiziționării acestor societăți de către statul olandez. Este adevărat că divizia de gestionare a activelor a ABN AMRO N fusese integrată în Fortis Bank SA/NV, dar respectiva divizie nu este una indispensabilă pentru bănci, deoarece multe alte bănci procură produse de gestionare a activelor de la furnizori externi specializați. Statul olandez a fost cel care a decis, la 21 noiembrie 2008, să realizeze fuziunea dintre ABN AMRO N și FBN, preferând această opțiune unor alternative de restructurare, precum o strategie independentă pentru ambele bănci, vânzarea rapidă a uneia sau a ambelor societăți sau vânzarea rapidă a principalelor filiale.
- (267) FBN și ABN AMRO N nu puteau achita costurile anticipate de integrare ale fuziunii din resurse proprii. Comisia observă că statul olandez a apărut fuziunea în public, afirmând că „cele două bănci unite sunt mai puternice decât separate”⁽¹⁰²⁾. Este adevărat că fuziunea ar trebui să conducă la avantaje majore sub formă de sinergie (estimate la 1,1 miliarde EUR pe an, înainte de impozitare) și o poziție competitivă mai puternică (de exemplu, cote mai mari de piață, o bază de finanțare mai solidă etc.).
- (268) Pentru a beneficia de avantajele fuziunii, FBN și ABN AMRO N au fost nevoite să suporte o diversitate de costuri (respectiv, costuri aferente măsurii corective în caz de fuziune, costuri de integrare). Statul olandez a achitat aceste costuri prin intermediul unei recapitalizări (într-o perioadă în care capitalul putea fi obținut doar cu mari dificultăți), în timp ce FBN și ABN AMRO N au avut numai de câștigat. Prin urmare, măsura oferă un avantaj clar în favoarea FBN și ABN AMRO N.

⁽¹⁰²⁾ „Băncile unite sunt mai puternice decât băncile singure. Băncile au calități cu un grad ridicat de complementaritate. ABN AMRO are servicii eficiente cu amănuntul și pentru IMM-uri, în timp ce Fortis deține bune competențe interne în ceea ce privește serviciile pentru comercianți. Deoarece Fortis SA/NV a dispărut, ambele bănci erau nevoite să facă noi investiții. Aceste investiții sunt mai eficiente făcute o singură dată, nu de două ori”. (text original în limba olandeză, traducerea aparține Comisiei). (sursă: „Vragen over de ingeslagen richting voor de bedrijven en de besluitvorming daartoe, het beloningsbeleid en de toekomstige rol van de Staat in deze bedrijven”, comunicat de presă care explică decizia statului olandez din 21 noiembrie 2008 de fuzionare a FBN și ABN AMRO N).

(269) Potrivit statului olandez, fuziunea are o valoare actualizată netă pozitivă⁽¹⁰³⁾. Totuși, astfel cum s-a arătat pe larg în considerentele 235-242, măsurile B4 și B5 urmează altor măsuri de ajutor de stat și fac parte dintr-un plan de restructurare mai amplu, MEIP nefiind aplicabil în acest caz.

(270) Astfel, trebuie să se concluzioneze că măsurile B4 și B5 constituie ajutor de stat în valoare de 300 milioane EUR și, respectiv, de 1,2 miliarde EUR. Acestea conferă FBN și ABN AMRO N un avantaj selectiv prin furnizarea de capital.

Măsura C: recapitalizarea FBN

(271) Măsura C oferă capital pentru FBN, ceea ce i-a permis să îndeplinească cerințele de reglementare minime stabilite de autoritatea de supraveghere financiară. Dacă statul olandez nu ar fi convertit capitalul său de rangul 2 în capital de rangul 1, FBN ar fi fost nevoită să își întrerupă activitatea sau să caute soluții alternative, cum ar fi reducerea RWA pentru a elibera capital de rangul 1. Datorită acestei măsuri, FBN a beneficiat de mai mult capital și de o poziție competitivă mai puternică decât în scenariul absenței unui ajutor.

(272) Statul olandez a convertit titluri de creanță de rangul 2 cu o valoare nominală de 1,35 miliarde EUR într-o sumă echivalentă de capital de rangul 1. Această conversie are ca rezultat fluxuri de numerar identice celor din scenariul în care FBN ar fi răscumpărat titlurile de rangul 2 deținute de stat la valoarea nominală, aplicând apoi o majorare de capital cu aceeași valoare. Prin analogie cu considerentul 250, Comisia ar putea accepta faptul că valoarea de piață a titlurilor de creanță la care a renunțat statul olandez era inferioară valorii nominale. Având în vedere reducerile instrumentelor similare aplicate de bănci de același rang, o reducere de [135 - 405] milioane EUR (sau [10 - 30] %) este justificată. Cu alte cuvinte, prin răscumpărarea implicită a instrumentelor la valoarea nominală, FBN a plătit indirect statului olandez mai mult cu [135 - 405] milioane EUR. Prin urmare, valoarea ajutorului ar fi [0,945 - 1,215] miliarde EUR, în loc de 1,35 miliarde EUR.

(273) Afirmarea statului olandez potrivit căreia măsura este conformă cu principiul MEIP nu poate fi acceptată. Măsura urmează altor măsuri afectate de ajutor de stat, astfel cum s-a arătat la considerentele 235-242, ceea ce înseamnă că MEIP nu se aplică în acest caz.

(274) În consecință, trebuie să se concluzioneze că măsura C constituie ajutor de stat în valoare de [0,945 - 1,215] miliarde EUR, deoarece oferă un avantaj în favoarea FBN sub formă de capital suplimentar.

Măsura D: plăți în numerar către alți membri ai consorțiului

(275) În ceea ce privește plățile către ceilalți membri ai consorțiului, Comisia a concluzionat că acestea se numără, într-adevăr, printre obligațiilor aferente CSA. Membrii consorțiului anticipaseră apariția unor probleme neprevăzute pe durata procesului de separare, iar CSA descrie procedurile care trebuie utilizate pentru soluționarea acestor probleme. Comisia nu a identificat probe potrivit cărora plățile statului olandez către ceilalți membri ai consorțiului au condus la un transfer suplimentar de active nete către ABN AMRO N sau la orice alt avantaj în favoarea societății.

(276) Prin urmare, trebuie să se concluzioneze că măsura D nu constituie ajutor de stat, aceasta reprezentând o obligație în temeiul CSA a statului olandez, nu a ABN AMRO N. Măsura nu a presupus existența unui avantaj selectiv în favoarea ABN AMRO N.

Măsura E: garanția de stat asupra datoriilor pentru acoperirea obligațiilor reciproce

(277) Comisia a concluzionat că obligațiile reciproce sunt, în mare măsură, legate de contextul specific în care a avut loc separarea ABN AMRO N de societatea-mamă ABN AMRO Bank (în prezent, RBS NV). Conform legii olandeze a societăților comerciale, Deutsche Bank, în calitate de cumpărător al New HBU, rămâne responsabilă pentru datoriile ABN AMRO Bank în cazul în care aceasta nu își îndeplinește obligațiile. Prin urmare, Deutsche Bank dorește să fie despăgubită pentru riscurile la care se expune din cauza ABN AMRO Bank. În cazul în care ABN AMRO N nu ar fi fost separată de ABN AMRO Bank, aceste obligații reciproce dintre New HBU și ABN AMRO Bank nu ar fi existat. Astfel, statul olandez oferă o garanție asupra unei obligații reciproce apărute exclusiv ca urmare a separării ABN AMRO N. Statul olandez nu oferă nicio garanție asupra obligației reciproce dintre New HBU și ABN AMRO N.

(278) În consecință, trebuie să se concluzioneze că poate fi acceptat faptul că măsura E nu constituie ajutor de stat, deoarece separarea ABN AMRO N de ABN AMRO Bank constituie o obligație a statului olandez în temeiul CSA.

6.1.4. Cuantificarea ajutorului de stat

(279) Grupul ABN AMRO (sau FBN și ABN AMRO N înainte de fuziune) au beneficiat de un ajutor de recapitalizare cuprins între 4,2 miliarde EUR și 5,45 miliarde EUR. Această sumă reprezintă un procent între 2,75 %-3,5 % în raport cu activele ponderate la risc ale grupului ABN AMRO.

⁽¹⁰³⁾ Un raport al Curții olandeze de conturi conține unele observații privind calculul efectuat de stat (a se vedea linkul web: http://www.rekenkamer.nl/Actueel/Onderzoeksrapporten/Bronnen/2009/12/Verkoop_onderdelen_ABN_AMRO_als_EC_remedy/Rapport_Verkoop_onderdelen_ABN_AMRO_als_EC_remedy).

- (280) Comisia observă că FBN a beneficiat, de asemenea, de o sumă foarte importantă constând în ajutor de lichiditate, atât în termeni absoluți, cât și în termeni relativi.

Tabelul 5

Ajutor de stat: tabel centralizator al ajutorului de recapitalizare și al ajutorului de lichiditate*Ajutor de recapitalizare*

(toate cifrele sunt exprimate în miliarde EUR)	Ajutor de stat minim	Ajutor de stat maxim	RWA ale entității combinate FBN-ABN AMRO N	Procent minim din RWA	Procent maxim din RWA
Măsura Z: statul olandez achiziționează AA de la FBN	[0 - 2,75]	[0,95 - 3,65]	162,6 ⁽¹⁾	[0-1,7] %	[0,6 - 2,25] %
Măsura B3: costuri de separare (marjă de prudență)	0,5	0,5	149,5 ⁽²⁾	0,33 %	0,33 %
Măsura B4: deficit de capital aferent vânzării HBU	0,3	0,3	149,5	0,20 %	0,20 %
Măsura B5: costuri de integrare	1,2	1,2	149,5	0,80 %	0,80 %
Măsura C: conversie de capital de rangul 2 ==> rangul 1	[0,945 - 1,215]	[0,945 - 1,215]	149,5	[0,63 - 0,82] %	[0,63 - 0,82 %
Total ajutor de recapitalizare	4,2	5,45		2,75 %	3,5 %

Ajutor de finanțare/lichiditate

Măsura Y1: facilitate de lichiditate pe termen scurt	45				
Măsura Y2: împruturi pe termen lung	7,9				
Emisiune a unui nou titlu de creanță garantat în baza schemei olandeze de garantare a depozitelor	18,8				
Total ajutor de finanțare/lichiditate	71,7 (sau 52,9 după corectarea dublei contabilizări) ⁽³⁾				

⁽¹⁾ RWA combinat al celor două entități (respectiv, FBN și ABN AMRO N) la sfârșitul anului 2008.

⁽²⁾ RWA combinat al celor două entități (respectiv, FBN și ABN AMRO N) la sfârșitul anului 2009.

⁽³⁾ Datoria garantată de stat a fost utilizată pentru rambursarea finanțării trase prin facilitatea de lichiditate pe termen scurt în valoare de 45 miliarde EUR. Cu alte cuvinte, cele două măsuri nu au fost instituite simultan, ci consecutiv. Corectarea dublei contabilizări ține cont de acest aspect.

6.2. Compatibilitatea diferitelor măsuri de ajutor de stat

- (281) Articolul 107 alineatul (3) litera (b) din tratat autorizează Comisia să declare un ajutor ca fiind compatibil cu piața internă dacă acesta este destinat „remedierii unei perturbări grave a economiei unui stat membru”. În ceea ce privește economia olandeză, riscul unei perturbări grave a fost confirmat în diferitele aprobări de către Comisie a măsurilor adoptate de autoritățile olandeze în vederea combaterii efectelor crizei financiare, între care se numără schema de garantare.

(282) Totuși, în acest caz, este necesar să se sublinieze afirmația Tribunalului de Primă Instanță potrivit căreia articolul 107 alineatul (3) litera (b) din tratat trebuie aplicat în mod restrictiv⁽¹⁰⁴⁾, astfel încât perturbarea economică trebuie să afecteze întregul stat membru și nu să se limiteze la o dimensiune regională. Comisia observă că ABN AMRO N și FBN sunt bănci olandeze de top, cu o rețea de sucursale extinsă la nivel național și ocupând primele poziții într-o gamă largă de segmente ale pieței bancare olandeze de servicii cu amănuntul și pentru IMM-uri. În contextul multiplelor incertitudini care marchează redresarea din criza financiară și economică globală, dispariția acestor bănci ar conduce la o gravă perturbare a economiei olandeze, ceea ce înseamnă că ajutorul de stat al guvernului olandez poate fi evaluat în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din tratat.

(283) Comisia a prezentat mai multe detalii legate de compatibilitatea anumitor măsuri în Comunicarea privind sectorul bancar, în Comunicarea privind recapitalizarea și în Comunicarea privind activele depreciate și legate de restructurarea necesară în Comunicarea privind restructurarea.

(284) Măsurile individuale trebuie evaluate pe baza comunicărilor relevante ale Comisiei. Instrumentul de recuperare a capitalului nu acoperă activele depreciate și este un substitut *de facto* al unei măsuri de recapitalizare. Principiile generale aflate la baza Comunicării privind activele depreciate ar trebui totuși să fie valabile și pentru instrumentul de recuperare a capitalului, pentru ca acesta să fie conform cu piața internă. Pentru a menține un mediu concurențial echitabil, Comisia a trebuit să verifice dacă CRI nu a fost utilizat pentru a transfera pierderile anticipate în portofoliul statului. În plus, măsura A ar trebui să conțină suficiente stimulente de retragere, iar în cazul în care situația economică s-ar deteriora, ABN AMRO N tot ar trebui să își asume unele pierderi prin intermediul unui eșantion vertical. Măsurile de asigurare a lichidității (măsurile Y1 și Y2) trebuie evaluate pe baza Comunicării privind sectorul bancar, iar măsurile de recapitalizare (mai precis, măsurile Z, B4 și B5, precum și marja de prudență de 500 milioane EUR care făcea parte din măsurile B3 și C) pe baza Comunicării privind recapitalizarea.

6.2.1. Compatibilitatea măsurilor Y1 și Y2 în înțelesul Comunicării privind sectorul bancar

(285) Pentru a fi conforme cu Comunicarea privind sectorul bancar, măsurile Y1 și Y2 trebuie să fie bine orientate, proporționale și concepute să evite denaturările nejustificate ale concurenței.

(286) Comisia repetă concluzia de la considerentul 51 al deciziei din 8 aprilie 2009, potrivit căreia măsura de separare completă a FBN de Fortis SA/NV, societatea-mamă afectată de probleme de lichiditate, a fost

necesară pentru a proteja FBN împotriva dificultăților acute cu care se confrunta în acea perioadă societatea-mamă. Prin urmare, măsurile pot fi considerate bine orientate, urmărind salvarea FBN.

(287) Măsurile Y1 și Y2 ar trebui, de asemenea, să fie proporționale și să nu denatureze concurența în mod nejustificat. În această privință, Comisia are o opinie favorabilă despre sistemul de stabilire a prețului elaborat de statul olandez, care urmărea să asigure un mediu concurențial echitabil prin intermediul schemei de garantare (a se vedea considerentul 169). În ceea ce privește schemele de garantare, Comisia a solicitat sistematic statelor membre să perceapă o primă de cel puțin 50 de puncte de bază pentru garanțiile cu o durată de peste trei luni (și de maxim 12 luni). Comisia a constatat că statul olandez nu a aplicat întotdeauna rata EURIBOR plus 50 de puncte de bază pentru împrumuturile cu o scadență mai mare de trei luni. Prin urmare, Comisia poate declara că măsura Y1 este compatibilă cu piața internă doar dacă se efectuează o plată rectificativă în valoare de 18,2 milioane EUR, pentru a asigura că împrumuturile cu o perioadă de scadență de peste trei luni să fie remunerate efectiv la o rată EURIBOR + 50 de puncte de bază. Comisia observă cu satisfacție că toate facilitățile de lichiditate au fost rambursate și au încetat în iunie 2009.

(288) În ceea ce privește măsura Y2, Comisia observă că, în condițiile în care autoritățile olandeze nu au modificat rata dobânzii și perioada de scadență a împrumuturilor, FBN a beneficiat de împrumuturi relativ ieftine, care puteau denatura concurența. Prin urmare, Comisia poate declara că măsura este compatibilă cu Comunicarea privind sectorul bancar doar dacă toate condițiile prevăzute în continuare în prezenta decizie și, mai precis, măsurile de limitare a denaturărilor concurenței sunt puse în aplicare corect.

6.2.2. Compatibilitatea măsurilor Z, B3 (respectiv, 500 milioane EUR), B4 și B5 și C în înțelesul Comunicării privind recapitalizarea

(289) Comisia a concluzionat că măsurile în cauză au fost aplicate în vederea acoperirii unei necesități veritabile și reprezentau minimul necesar pentru restabilirea integrală a viabilității societăților respective.

(290) În ceea ce privește remunerarea, Comisia a observat că statul era deja deținătorul a 100 % din acțiunile ordinare ale FBN (și, indirect, a 100 % din ABN AMRO N). Toate aceste măsuri erau indispensabile pentru menținerea valorii respectivei participații.

(291) Grupul ABN AMRO va realiza un randament al capitalului propriu de aproximativ [...] în 2013, ceea ce arată că, datorită intervențiilor statului, a fost creată o entitate viabilă și profitabilă.

⁽¹⁰⁴⁾ A se vedea cauzele conexe T-132/96 și T-143/96 *Freistaat Sachsen și Volkswagen AG/Comisia* [1999], Rec., p. II-3663, alineatul (167).

(292) Toate evaluările disponibile ale grupului ABN AMRO depășesc cu mult suma ajutorului aferent măsurilor Z, B3, B4, B5 și C (respectiv, o valoare cuprinsă între 4,2 miliarde EUR și 5,45 miliarde EUR). Astfel, statul va beneficia de o remunerare adecvată a ajutorului acordat în favoarea ABN AMRO N și FBN ⁽¹⁰⁵⁾.

(293) Având în vedere cele de mai sus, Comisia a concluzionat că măsurile Z, B3, B4, B5 și C sunt compatibile cu Comunicarea privind recapitalizarea, dacă toate condițiile prevăzute în continuare în prezenta decizie sunt puse în aplicare corect.

6.2.3. Compatibilitatea instrumentului de recuperare a capitalului cu principiile prezentate în Comunicarea privind activele depreciate

(294) Comisia recunoaște că instrumentul de recuperare a capitalului instituit de statul olandez diferă de măsurile tradiționale privind activele depreciate care au fost evaluate în alte cazuri. În timp ce alte măsuri privind activele depreciate încercau să degrezeze băncile de astfel de active, portofoliul protejat prin CRI este un portofoliu ipotecar olandez tradițional, în privința căruia nici ABN AMRO N, nici experții externi nu se așteptau la o depreciere semnificativă a performanței.

(295) Comisia observă că o recapitalizare tradițională la nivelul ABN AMRO N nu era oportună pentru statul olandez, deoarece nu era o entitate juridică separată la momentul respectiv, iar statul olandez nu ar fi avut posibilitatea să își izoleze contribuția de capital, ceea ce ar fi putut avea efecte negative, în special în scenarii de stres. În plus, instrumentele private de recuperare a capitalului nu erau fezabile, având în vedere dimensiunea tranzacției și complexitatea aferentă procesului de separare a ABN AMRO Bank NV, societatea-mamă a ABN AMRO N și ABN AMRO Z.

(296) În acest context special, Comisia poate accepta faptul că CRI este o alternativă la majorarea tradițională a capitalului, și nu un mijloc de protecție împotriva activelor „toxice”, reprezentând deci o măsură necesară și orientată în mod adecvat pentru remedierea problemei specifice de capital a ABN AMRO Z.

(297) În pofida faptului că măsura reprezintă, în principal, un substitut pentru o recapitalizare, aceasta trebuie să fie în concordanță cu alte scheme de recuperare a capitalului, protejând astfel piața internă conform explicațiilor de la considerentul 284.

(298) Comisia a concluzionat că statul olandez a prezentat suficiente dovezi pentru a demonstra că evaluarea a fost concepută astfel încât ABN AMRO N sau succesorii săi legali să suporte pierderile anticipate. Datele de piață (în special rapoartele de rating), datele istorice și dovezile

recente furnizate de ABN AMRO N arată că tranșa anuală de primă pierdere de 20 de puncte de bază ar trebui să fie suficientă pentru a acoperi pierderile anticipate.

(299) Remunerarea plătită de AB AMRO N nu este inferioară celei prevăzute în Comunicarea privind activele depreciate și în Comunicarea privind recapitalizarea. Remunerarea presupune că ABN AMRO N va plăti 10 % pe capitalul care este recuperat prin tranzacție ca urmare a reducerii RWA. Comparativ, această rată este mai avantajoasă decât ratele minime stabilite la punctul (27) din Comunicarea privind recapitalizarea. Având în vedere remunerarea relativ ridicată, eșantionul vertical de 5 % și mecanismele de recuperare („claw-back”) pot fi considerate conforme cu punctul (24) și nota de subsol 15 din Comunicarea privind activele depreciate.

(300) Măsura A conține, de asemenea, suficiente stimulente de retragere. Opțiunile de tip „call” descrise la considerentul 107 arată că ABN AMRO N (sau grupul ABN AMRO în prezent) pot întrerupe cu ușurință măsura. În plus, prețul este stabilit astfel încât măsura devine mai scumpă odată cu trecerea timpului. Condițiile contractuale prevăd ca prețul să nu fie ajustat atunci când grupul ABN AMRO va începe să își calculeze cerințele de capital în conformitate cu Basel II. Lipsa unei ajustări va reduce efectul de recuperare a capitalului generat de măsură, în timp ce comisionul de garantare nu va scădea. În plus, tranșa de primă pierdere este calculată ca procent din valoarea inițială a portofoliului, astfel încât tranșa de primă pierdere ca procent din portofoliul restant (respectiv, portofoliul inițial corectat, între altele, pe baza rambursărilor) va crește treptat în timp.

(301) Având în vedere caracteristicile instrumentului CRI, planul de restructurare din decembrie 2009 și planul de restructurare actualizat din noiembrie 2010, conform descrierii de la titlul 2.3 din prezenta decizie, Comisia consideră măsura A drept compatibilă cu principiile generale ale măsurii privind activele depreciate și cu principiile pieței interne, astfel cum se explică la considerentul 284.

(302) Faptul că CRI a fost reziliat de grupul ABN AMRO imediat după ce a pus în aplicare cerințele Basel II confirmă *ex-post* analiza de la considerentele 294-301.

6.3. Evaluarea ajutorului, a planului de restructurare din decembrie 2009 și a planului de restructurare actualizat din noiembrie 2010 în înțelesul Comunicării privind restructurarea

(303) Având în vedere suma și destinația ajutorului, astfel cum au fost descrise la alineatele precedente, și în special faptul că ajutorul de recapitalizare depășește 2 % din RWA, Comisia consideră că este necesară o restructurare masivă, în conformitate cu punctul (4) din Comunicarea privind restructurarea.

⁽¹⁰⁵⁾ Această evaluare nu presupune că statul va obține o remunerare și pentru sumele plătite pentru achiziționarea FBN și ABN AMRO la 3 octombrie 2008, care nu sunt clasificate ca ajutor în prezenta decizie.

6.3.1. Viabilitatea

- (304) Un plan de restructurare trebuie să demonstreze că strategia băncii se bazează pe un concept coerent și că banca și-a restabilit viabilitatea pe termen lung fără a depinde de intervenția statului.
- (305) După cum s-a concluzionat deja în decizia din 5 februarie 2010, modelele de afaceri ale FBN și ABN AMRO N nu se bazează pe asumarea excesivă a riscurilor și pe practici de creditare nesustenabile. Cu toate acestea, ca urmare a separării de grupurile-mamă respective, cele două entități rămâneau vulnerabile și nepregătite în anumite domenii fundamentale. După divizarea societății-mamă, accesul ABN AMRO N la societățile mai mari era limitat, își pierduse rețeaua internațională și îi lipseau mai multe capacități în materie de produse și IT. FBN era, de asemenea, grav afectată de separarea de societatea-mamă, iar finanțarea sa depindea într-o măsură importantă de piețele bancare cu ridicata. Planul de restructurare al grupului ABN AMRO din decembrie 2009 (precum și planul de restructurare actualizat din noiembrie 2010) arată că integrarea ABN AMRO N și a FBN reduce în mod substanțial vulnerabilitățile fiecăreia din cele două entități. Fuziunea între FBN și ABN AMRO N a contribuit la îndepărtarea unora dintre aceste temeri. Vasta franciză bancară de servicii cu amănuntul și private a ABN AMRO N avea un portofoliu bogat de depozite, ceea ce crea un profil de finanțare mai bun al grupului integrat, FBN a rezolvat parțial problema rețelei internaționale a ABN AMRO N, iar cele două grupuri au reușit să soluționeze împreună probleme precum cele legate de IT (mai exact, nu au mai fost nevoite să își reconstruiască separat câte o platformă IT și alte instrumente de asistență).
- (306) Previziunile financiare arată că, la sfârșitul perioadei de restructurare, entitatea fuzionată ar trebui să își poată acoperi costurile și să realizeze un randament cores-punzător al capitalului propriu de aproximativ [...] %. Societatea va continua să înregistreze profituri chiar și într-un scenariu de stres, în timp ce ratele de adecvare a capitalului rămân la niveluri peste pragurile minime prevăzute de lege. Astfel, rezerva de capital a societății pare suficient de consistentă – în urma intervențiilor repetate ale statului – pentru a putea face față viitoarelor situații adverse fără a mai fi necesar să apeleze din nou la ajutorul statului.
- (307) Potrivit cifrelor din al doilea semestru al anului 2008 și primul semestru al anului 2009, viabilitatea deplină a unei societăți este condiționată în mod decisiv de realizarea unor venituri nete din dobânzi suficient de ridicate. Prin urmare, planul de restructurare din decembrie 2009 și planul de restructurare actualizat din noiembrie 2010 pot fi declarate compatibile cu cerințele de viabilitate ale Comunicării privind restructurarea numai dacă grupul ABN AMRO va depune toate eforturile pentru a realiza veniturile nete actualizate din dobânzi prevăzute în planul de restructurare din

noiembrie 2010. Grupul ABN AMRO trebuie să raporteze progresele înregistrate Comisiei în mod regulat – cel puțin trimestrial. Dacă grupul ABN AMRO observă discrepanțe față de previziuni, trebuie să inițieze imediat măsuri corective.

- (308) Un plan de restructurare trebuie să conțină previziuni însoțite de defalcările necesare, iar restructurarea necesită, în plus, o retragere din activitățile care ar continua să înregistreze pierderi din punct de vedere structural pe termen mediu⁽¹⁰⁶⁾. La considerentul 120 al deciziei din 5 februarie 2010, Comisia se îndoia dacă problemele de viabilitate ale diviziei Prime Fund Solutions (Soluții pentru fonduri de bază) – care raportase o pierdere importantă ca urmare a fraudei Madoff în 2008 – au fost soluționate în mod cores-punzător. Acest aspect a fost rezolvat prin vânzarea PFS către Credit Suisse (a se vedea, de asemenea, consi-derentul 74). Previziunile detaliate la nivel divizional arată că atât în scenariul de caz de referință, cât și în scenariul de stres, toate diviziile contribuie în mod pozitiv la rezultatele obținute. Prin urmare, Comisia poate concluziona că nu mai există divizii cu probleme structurale de profitabilitate și, pe baza acestei concluzii, nu mai sunt necesare alte dezinvestiții pentru a ameliora viabilitatea societății.

6.3.2. Împărțirea responsabilităților/minimul necesar

- (309) Un plan de restructurare trebuie să demonstreze în mod clar că ajutorul a rămas limitat la minimul necesar. Costurile asociate restructurării trebuie să fie suportate nu doar de către stat, ci și, în măsură maximă posibilă, de cei care au investit în bancă. Cu alte cuvinte, banca și deținătorii săi de capital trebuie să contribuie cât mai mult la restructurare folosind resursele proprii. Ajutorul de restructurare trebuie să se limiteze la acoperirea costurilor care sunt necesare pentru restabilirea viabilității. În consecință, o întreprindere nu trebuie să beneficieze de resurse publice care ar putea fi folosite pentru finanțarea activităților care distorsionează piața și care nu sunt legate de procesul de restructurare, de exemplu, achiziții⁽¹⁰⁷⁾.
- (310) Comunicarea privind restructurarea reamintește necesitatea instituirii unei interdicții asupra achizițiilor, astfel încât ajutorul să rămână limitat la minimul necesar. Punctul (23) din Comunicarea privind restructurarea menționează, în mod explicit, că „o întreprindere nu trebuie să beneficieze de resurse publice care ar putea fi folosite pentru finanțarea activităților care distorsionează piața și care nu sunt legate de procesul de restructurare. De exemplu, achiziționarea de titluri de participare ale altor întreprinderi sau realizarea unor investiții noi nu

⁽¹⁰⁶⁾ A se vedea, de asemenea, punctul (12) din Comunicarea privind restructurarea.

⁽¹⁰⁷⁾ A se vedea cauza T-17/03 Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke GmbH/Comisia [2006], Rec., p. II-1139.

poate fi finanțată prin ajutoare de stat, decât în cazul în care acest lucru este esențial pentru restabilirea viabilității unei întreprinderi.”

(311) În plus, Comunicarea privind restructurarea asociază o interdicție asupra achizițiilor cu denaturări ale concurenței. La punctele (39) și (40), comunicarea arată că „ajutorul de stat nu trebuie utilizat în detrimentul concurenților care nu se bucură de asistență publică similară” și că „băncile nu trebuie să utilizeze ajutorul de stat pentru achiziționarea de întreprinderi concurente. Această condiție se aplică cel puțin timp de trei ani și poate continua până la sfârșitul perioadei de restructurare, în funcție de sfera de aplicare, de dimensiunea și de durata ajutorului.”

(312) În conformitate cu punctul (40) din Comunicarea privind restructurarea, ajutorul poate fi declarat compatibil numai dacă grupul ABN AMRO aplică în mod strict o interdicție asupra achizițiilor⁽¹⁰⁸⁾ în perioada de trei ani ulterioară datei prezentei decizii. Interdicția asupra achizițiilor trebuie prelungită dacă statul olandez continuă să dețină peste 50 % din grupul ABN AMRO după perioada de trei ani. Totuși, interdicția asupra achizițiilor nu trebuie să depășească o perioadă de cinci ani. În timp ce o parte din ajutor a fost deja rambursată, unele măsuri (în special măsurile Z și C) nu pot fi rambursate de bancă din cauza formei în care au fost acordate (respectiv, nu sub forma unui titlu de creanță hibrid). Sfârșitul perioadei de proprietate a statului este un punct de reper pentru estimarea momentului în care expiră avantajul ce decurge din ajutorul acordat.

(313) Comisia observă că planul de restructurare din decembrie 2009 (completat cu previziuni financiare pentru scenariul defavorabil la 23 martie 2010) indica deja că grupul ABN AMRO a devenit o entitate viabilă care ar trebui să realizeze un randament decent al capitalului propriu și chiar să înregistreze profituri acceptabile în condiții economice defavorabile. Planul de restructurare actualizat din noiembrie 2010 a confirmat această analiză. Această restabilire a viabilității nu este condiționată de achiziții. Prin urmare, o interdicție asupra achizițiilor nu este contrară restabilirii viabilității.

⁽¹⁰⁸⁾ Atunci când băncile dețin împrumuturi neperformante în propriile portofolii, restructurarea acestor împrumuturi necesită uneori soluții precum conversia creanțelor în capital propriu. Aceste situații sunt considerate practici bancare normale și nu sunt incluse în sfera interdicției asupra achizițiilor.

(314) Comisia consideră că, în conformitate cu punctul (26) din Comunicarea privind restructurarea, o interdicție asupra cupoanelor hibride și o interdicție asupra utilizării instrumentelor hibride sunt inevitabile⁽¹⁰⁹⁾. În contextul unei restructurări, măsurile care reduc suma totală a fondurilor proprii nu sunt compatibile cu obiectivul de împărțire a responsabilităților și cu cerința privind minimul necesar.

(315) După cum s-a arătat la punctul (26) din Comunicarea privind restructurarea, „băncile nu trebuie să folosească ajutorul de stat pentru a remunera propriile fonduri (capitalul propriu și împrumuturile subordonate) atunci când aceste activități nu generează profit suficient”. O evaluare detaliată a planului de restructurare al grupului ABN AMRO din decembrie 2009 (și a planului de restructurare actualizat din noiembrie 2010) permite Comisiei să concluzioneze că, după aproximativ doi ani, grupul ABN AMRO ar fi trebuit să își restabilească viabilitatea, fapt ilustrat de un randament acceptabil al capitalului propriu de aproximativ [...] % în 2012 și, respectiv, 2013. În acest context, o interdicție de 2 ani asupra cupoanelor hibride și a utilizării instrumentelor hibride⁽¹¹⁰⁾ pare să asigure o împărțire adecvată a responsabilităților între deținătorii de capital ai societății⁽¹¹¹⁾. Astfel, ajutorul poate fi declarat compatibil doar cu condiția aplicării unei interdicții asupra

⁽¹⁰⁹⁾ Comisia a acceptat o excepție. Unul din instrumentele hibride ale FBN, așa-numitul instrument FCC (instrumentul FCC: 87,5 milioane EUR, 6,25 % acțiuni preferențiale necumulative de clasa A seria I fără termen de rambursare și fără drept de vot emise de Fortis Capital Company Ltd) a fost emis într-un moment în care Fortis SA/NV era încă un singur grup integrat, iar conform prospectului, cupoanele privind instrumentele erau activate și de dividendele plătite de Fortis SA/NV (în prezent, redenumită Ageas). Când autoritatea de supraveghere financiară a fost informată cu privire la această situație, a concluzionat că FBN își pierduse autoritatea asupra plăților cupoanelor aferente instrumentului și că, prin urmare, instrumentul nu mai putea fi clasificat ca fiind de rangul 1. Autoritatea de supraveghere financiară a arătat că mai exista încă un instrument de rangul 1 al grupului ABN AMRO – ale cărui cupoane după fuziune au fost activate prin instrumentul FCC, astfel încât grupul ABN AMRO își pierduse, *de facto*, autoritatea și asupra cupoanelor respectivului instrument – nu mai era clasificat ca fiind de rangul 1. Având în vedere argumentele referitoare la viabilitate care decurg din posibila pierdere a capitalului de rangul 1 și de contextul specific al separării, Comisia poate accepta scutirea instrumentului FCC de la interdicția asupra utilizării instrumentelor hibride.

⁽¹¹⁰⁾ Din motive practice, Comisia poate accepta ca interdicția asupra cupoanelor hibride și a utilizării instrumentelor hibride să înceapă la 10 martie 2011 (respectiv, după ultimul cupon forțat) și să dureze până la 10 martie 2013 inclusiv.

⁽¹¹¹⁾ Comisia este conștientă de faptul că dividendele plătite de grupul ABN AMRO statului – acționarul său unic – pot activa cupoane hibride. Comisia dorește să evite o situație în care grupul ABN AMRO achită dividende marginale statului pentru a se sustrage interdicției asupra cupoanelor hibride. Comisia nu se opune plății unor dividende consistente către stat, în sumă de cel puțin 100 milioane EUR, chiar și atunci când plata are anumite consecințe asupra cupoanelor hibride, deoarece un dividend important sugerează restabilirea viabilității și permite menținerea controlului asupra eventualului capital în exces, ceea ce contribuie la limitarea denaturărilor nejustificate ale concurenței.

cupoanelor hibride și a utilizării instrumentelor hibride, astfel cum se descrie în detaliu la articolul 8 din dispozitivul deciziei. Această interdicție asupra cupoanelor hibride și a utilizării instrumentelor hibride trebuie aplicată și deținătorilor de acțiuni preferențiale ale FBNH, pentru a elimina dubiile exprimate de Comisie la considerentul 130 al deciziei din 5 februarie 2010.

- (316) În alte cazuri, sunt necesare, de asemenea, măsuri de împărțire a responsabilităților pentru a asigura asumarea de către băncile salvate a răspunderii corespunzătoare pentru consecințele comportamentului lor anterior, astfel încât să fie create stimulente adecvate pentru comportamentul viitor corect al acestora și al altora. Acest factor este mai puțin relevant în cazul de față, problemele societății fiind legate, într-o mare măsură, de fosta societate-mamă Fortis SA/NV (a se vedea secțiunea 6.3.3 „Măsuri de limitare a denaturării concurenței”). Prin urmare, se poate accepta, din perspectiva împărțirii responsabilităților, că nu există dezinvestiții majore, altele decât vânzarea PFS și Intertrust, care reprezentau împreună [...] % din venitul total din exploatare și [...] % din RWA.

6.3.3. Măsuri de limitare a denaturării concurenței

- (317) În ceea ce privește măsurile necesare pentru limitarea denaturării concurenței, cazul de față prezintă câteva caracteristici atipice.
- (318) Punctul (28) din Comunicarea privind restructurarea indică tipul de denaturare a concurenței care poate apărea atunci când ajutorul de stat este furnizat pentru menținerea stabilității financiare în perioade de criză sistemică: „În cazul în care băncile concurează pe baza meritelor produselor și serviciilor lor, acelea care acumulează riscuri excesive și/sau se bazează pe modele de afaceri neviabile vor pierde, în cele din urmă, cota de piață și, eventual, vor ieși de pe piață, în timp ce concurenții mai eficienți se vor extinde sau vor intra pe piețele în cauză. Ajutoarele de stat prelungesc denaturarea anterioară a concurenței generată de asumarea de riscuri excesive și de folosirea unor modele de afaceri neviabile, prin sprijinirea artificială a puterii de piață a beneficiarilor acestor ajutoare. În acest mod, ajutoarele de stat pot genera un risc moral pentru beneficiari, diminuând în același timp stimulentele, pentru cei care nu beneficiază de ajutoare, în vederea exercitării concurenței, a realizării de investiții și a inovării.”
- (319) După cum s-a arătat în decizia din 3 decembrie 2008, dificultățile Fortis SA/NV și Fortis Bank SA/NV au fost rezultatul asumării unor riscuri excesive: (i) Fortis Bank SA/NV a investit fonduri considerabile în produse structurate de credit, iar (ii) Fortis SA/NV a decis să achiziționeze ABNA MRO N la un preț foarte ridicat. Pentru a autoriza ajutorul acordat acestor bănci, Comisia solicită o reducere semnificativă a prezenței pe piață a beneficiarului. În această privință, Comisia observă că Fortis SA/NV a fost divizată în patru părți: activele

belgiene și internaționale de asigurări continuă să facă parte din societatea Fortis SA/NV cotate (care, după colapsul Fortis SA/NV, a fost redenumită Ageas); Fortis Bank SA/NV și BGL au fost achiziționate de BNP Paribas; statul olandez a achiziționat FBN (incluzând ABN AMRO N) și statul olandez a achiziționat, de asemenea, activitățile olandeze de asigurări⁽¹¹²⁾. Cu alte cuvinte, Fortis SA/NV a fost divizată în entități mai mici, iar societatea propriu-zisă Fortis Bank SA/NV a fost separată în două părți⁽¹¹³⁾.

- (320) Comisia observă că măsurile în favoarea FBN și ABN AMRO N evaluate în cadrul prezentei decizii au caracteristici specifice, care diferă de alte cazuri de restructurare analizate în cursul crizei actuale, inclusiv cele ale Fortis Bank SA/NV și Fortis SA/NV. În acest caz, FBN și ABN AMRO N nu au nevoie de ajutor de stat în primul rând deoarece au luat decizii administrative incorecte. Necesitatea ajutorului de stat nu decurge din situații precum acumularea de riscuri excesive prin investiții sau politica de creditare sau din aplicarea unei politici de prețuri nesustenabile. De asemenea, dificultățile în care se aflau Fortis SA/NV și Fortis Bank SA/NV nu au fost rezultatul unor politici riscante de creditare sau de prețuri în sectoarele serviciilor bancare cu amănuntul, private sau comerciale, care, dimpotrivă, erau profitabile. În consecință, Comisia consideră că ajutorul pentru FBN și ABN AMRO N denaturează concurența într-o măsură mult mai mică decât ajutorul aprobat în favoarea instituțiilor financiare care acumulaseră riscuri excesive. Prin urmare, Comisia consideră că nu sunt necesare noi dezinvestiții.
- (321) Cu toate acestea, trebuie să se asigure că ajutorul de stat nu este utilizat de FBN și ABN AMRO N pentru a se dezvolta în detrimentul concurenței, de exemplu, prin aplicarea unei politici de prețuri nesustenabile sau prin achiziționarea altor instituții financiare. Într-un astfel de caz, ajutorul ar „diminua stimulentele, pentru cei care nu beneficiază de ajutoare, în vederea exercitării concurenței, a realizării de investiții și a inovării” și ar putea compromite „stimulentele în favoarea realizării de activități transfrontaliere” prin descurajarea intrării pe piața olandeză.
- (322) Prin urmare, ajutorul de stat poate fi declarat compatibil doar dacă au fost instituite suficiente măsuri prin care să se asigure că ajutorul de stat nu este utilizat în detrimentul concurenților, în condițiile în care unii dintre aceștia nu au beneficiat de asistență publică similară. Este necesară menținerea unui mediu concurențial echitabil între băncile care au beneficiat și cele care nu au beneficiat de asistență publică. Trebuie evitată, de asemenea, situația în care ajutorul de stat diminuează stimulentele, pentru cei care nu beneficiază de ajutoare,

⁽¹¹²⁾ Ultimele două societăți sunt gestionate ca entități separate, iar autoritățile olandeze au anunțat, în noiembrie 2008, că nu le vor integra.

⁽¹¹³⁾ În deciziile sale din 3 decembrie 2008 și 12 mai 2009, Comisia observa, pe această bază și pe baza altor angajamente, că fuseseră aplicate măsuri suficiente de limitare a denaturării concurenței ca urmare a ajutorului oferit Fortis SA/NV și Fortis Bank SA/NV.

în vederea exercitării concurenței, a realizării de investiții și a inovării și contribuie la crearea unor bariere care ar putea compromite activitățile transfrontaliere.

(323) Comunicarea privind restructurarea prevede că natura și forma unor astfel de plafoane vor depinde de suma ajutorului și de condițiile și circumstanțele de acordare a acestuia, dar și de caracteristicile pieței (piețelor) pe care își desfășoară activitatea banca beneficiară. Suma ajutorului a fost menționată la secțiunea 6.1.3 *Cuantificarea ajutorului*. Condițiile și circumstanțele specifice de acordare a ajutorului au fost discutate la începutul prezentei secțiuni. Conform punctului (32) din Comunicarea privind restructurarea, dimensiunea și importanța relativă a băncii pe piață (piețe) joacă, de asemenea, un rol important. Dacă prezența pe piață rămasă a băncii restructurate este limitată, este puțin probabil să se recurgă la măsuri suplimentare. Astfel, condițiile necesare pentru declararea ajutorului ca fiind compatibil sunt legate, în principal, de serviciile bancare cu amănuntul și private, deoarece societatea și-a redus deja în mod substanțial prezența în sectorul bancar comercial prin vânzarea New HBU.

(324) Ajutorul poate fi declarat compatibil cu Comunicarea privind restructurarea sub rezerva aplicării de către grupul ABN AMRO a măsurilor descrise la punctele (325)-(329).

(325) În ceea ce privește sectoarele de servicii bancare cu amănuntul și private, ajutorul poate fi declarat compatibil cu condiția ca grupul ABN AMRO să nu determine prețul pe piață în segmentul produselor standardizate de economisire și ipotecare. Conform punctului (44) din Comunicarea privind restructurarea, grupul ABN AMRO nu trebuie să ofere condiții de prețuri care nu pot fi îndeplinite de concurenții care nu beneficiază de ajutor de stat.

(326) Întrucât o interdicție asupra practicilor de stabilire a prețului pe piață se poate dovedi mai puțin eficientă în segmente cu numeroase produse nestandardizate, cum ar fi serviciile bancare private în Țările de Jos, în cazul în care există reclamații specifice, ajutorul va fi declarat compatibil doar sub rezerva îndeplinirii unei condiții suplimentare, în conformitate cu punctul (44) din Comunicarea privind restructurarea. Grupul ABN AMRO trebuie să urmărească să obțină veniturile nete din dobânzi menționate de Comisie la 8 noiembrie 2010. Astfel, grupul ABN AMRO trebuie să adopte măsuri corespunzătoare imediat ce observă că nu și-a îndeplinit previziunile, în special ca urmare a aplicării unor marje reduse ale dobânzilor.

(327) Deoarece o interdicție asupra practicilor de stabilire a prețului pe piață este dificil de pus în aplicare și de monitorizat în sectorul bancar privat, este necesară aplicarea altor măsuri corective mai potrivite pentru a asigura concurența eficientă, cum ar fi măsurile care favorizează intrarea pe piață, în conformitate cu punctul (44) din Comunicarea privind restructurarea. În această privință, o condiție necesară pentru a declara ajutorul ca fiind compatibil este ca grupul ABN AMRO să aplice o măsură care facilitează transferul. Concret, grupul ABN AMRO trebuie să-și acopere propriile costuri administrative, de transfer și de tranzacționare pentru clienții săi din divizia Private Banking NL (Servicii bancare private Țările de Jos), care sunt consecința directă a sistării relației bancare private și a transferării portofoliilor ⁽¹¹⁴⁾. Această măsură ar trebui să se aplice pe durata a două luni consecutive, începând cât mai repede posibil și în termen de cel târziu un an de la data deciziei. Imediat după începerea perioadei de două luni, banca va comunica tuturor clienților săi bancari privați, într-o manieră clară, opțiunile pe care le pune la dispoziție. Grupul ABN AMRO trebuie să prezinte, de asemenea, Comisiei probe potrivit cărora transferurile clienților sunt executate prin procedurile normale și că nu au existat întârzieri în procesul de transfer al clienților.

(328) Dacă măsurile de limitare a denaturării nejustificate a concurenței și, în special, măsurile specifice din sectoarele serviciilor bancare cu amănuntul și private sunt puse în aplicare corect, acestea vor fi suficiente pentru a soluția problemele semnalate de reclamant. În cursul investigării acestor probleme, Comisia a constatat că ABN AMRO a stabilit temporar prețul pe piață în pierdere la unele din produse, dar că această politică de prețuri a fost aplicată într-un mediu cu deficit de lichidități, în care toate băncile concureau în mod agresiv pentru atragerea de economii, dar și în contextul specific al lansării MoneYou (lansare decisă înainte de colapsul Fortis SA/NV).

(329) Punctul (44) din Comunicarea privind restructurarea menționează, de asemenea, faptul că băncile nu trebuie să invoce ajutorul de stat drept un avantaj competitiv atunci când fac publicitate ofertelor lor financiare. Prin urmare, o condiție pentru declararea ajutorului ca fiind compatibil este ca grupul ABN AMRO să nu menționeze ajutorul de stat în campaniile sale de marketing și de comunicare către investitori pe o perioadă de trei ani. Aceste interdicții ar trebui prelungite pe o perioadă de până la cinci ani, atât timp cât statul olandez deține o participație în cadrul grupului ABN AMRO de cel puțin 50 %.

⁽¹¹⁴⁾ Grupul ABN AMRO nu are obligația să acopere alte consecințe financiare pentru client, cum ar fi, de exemplu, costurile sau daunele asociate lichidării (anticipate) sau încetării pozițiilor, ipotecilor, depozitelor de economii, drepturilor de garanție sau participațiilor clientului și orice alte costuri suportate de o altă instituție financiară și/sau costuri suportate în legătură cu accesul la noi poziții și/sau încheierea de noi contracte și alte consecințe financiare aferente rezilierii de către client a oricăror și tuturor produselor și serviciilor.

(330) În ceea ce privește denaturarea nejustificată a concurenței, Comisia are o opinie favorabilă în legătură cu vânzarea PFS și a Intertrust. Vânzarea FPS reduce atractivitatea companiei pentru clienții instituționali, în timp ce Intertrust furniza, între altele, servicii care puteau consolida franciza bancară de servicii private. Prin urmare, vânzarea sa ar putea permite concurenților să își îmbunătățească poziția competitivă față de ABN AMRO Mees Pierson. În plus, Comisia consideră că rambursarea unei părți din ajutor contribuie la limitarea denaturării concurenței. Comisia adoptă o poziție favorabilă și în ceea ce privește politica de dividende descrisă la considerentul 75.

6.3.4. Concluzie

(331) Astfel, dacă toate condițiile menționate la secțiunile 6.2 și 6.3 sunt puse în aplicare corect, planul de restructurare din decembrie 2009, actualizat prin planul de restructurare din noiembrie 2010, oferă suficiente indicii privind restabilirea viabilității pe termen lung a grupului ABN AMRO. Planul de restructurare din decembrie 2009, actualizat prin planul de restructurare din noiembrie 2010, prevede o împărțire suficientă a responsabilităților și conține măsuri adecvate de limitare a denaturării nejustificate a concurenței. Prin urmare, Comisia poate declara, în mod condiționat, că planul de restructurare din decembrie 2009, astfel cum a fost actualizat prin planul de restructurare din noiembrie 2010, este conform cu dispozițiile Comunicării privind restructurarea.

7. CONCLUZIE

Comisia constată că Țările de Jos au aplicat în mod ilegal ajutorul de stat menționat la secțiunea 6.1.3 „Cuantificarea ajutorului de stat”, cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) din tratat. Cu toate acestea, ajutorul poate fi considerat compatibil dacă sunt puse în aplicare condițiile prezentate la secțiunile 6.2 și 6.3 și descrise mai detaliat în dispozitivul prezentei decizii.

Comisia observă că statul olandez a acceptat, în mod excepțional, să primească textul prezentei decizii exclusiv în limba engleză.

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Ajutorul de stat acordat de Țările de Jos în favoarea grupului ABN AMRO este compatibil cu piața internă sub rezerva îndeplinirii condițiilor prevăzute la articolele 3-9.

Acest ajutor de stat a fost acordat după cum urmează:

- ajutor de recapitalizare în valoare de 4,2 miliarde EUR până la 5,45 miliarde EUR în favoarea FBN și, respectiv, a ABN AMRO N și
- 71,7 miliarde EUR sub formă de ajutor de lichiditate.

Articolul 2

În înțelesul prezentei decizii, se aplică următoarele definiții:

- (a) „Grupul ABN AMRO” înseamnă grupul ABN AMRO și filialele sale deținute în mod direct sau indirect, inclusiv entitățile în care grupul ABN AMRO deține controlul exclusiv în sensul Regulamentului (CE) al Consiliului nr. 139/2004 din 20 ianuarie 2004 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi („Regulamentul CE privind concentrările economice”) ⁽¹¹⁵⁾.
- (b) „poziția întâi” înseamnă poziția ocupată de societatea care oferă cel mai atractiv preț.
- (c) „clienți cu amănuntul” înseamnă toți clienții individuali (spre deosebire de clienții persoane juridice).
- (d) „produse standardizate de economisire și depozite cu amănuntul” înseamnă toate produsele standardizate cu amănuntul și de depozite care acoperă, în orice moment, cel puțin 85 % din volumul produselor grupului ABN AMRO de pe piața cu amănuntul a economiilor și depozitelor.
- (e) „produse ipotecare standardizate” înseamnă toate produsele standardizate cu amănuntul și de depozite care acoperă, în orice moment, cel puțin 85 % din volumul produselor ipotecare ale grupului ABN AMRO.
- (f) „Private Banking NL (Servicii bancare private Țările de Jos)” înseamnă toți clienții unității operaționale Private Banking (Servicii bancare private), cu excepția celor aparținând Private Banking International (Servicii bancare private internaționale) ⁽¹¹⁶⁾.

Articolul 3

1. În lipsa unei autorizări prealabile din partea Comisiei, grupul ABN AMRO nu trebuie să ocupe poziția întâi în ceea ce privește produsele standardizate de economisire și depozite cu amănuntul pentru clienții cu amănuntul între instituțiile financiare [...] care dețin cea mai mare cotă de piață ca volum pe piața olandeză cu amănuntul a economiilor, în oricare dintre următoarele segmente:

- conturi de economii;
- depozite la termen fix cu o perioadă de 1 an;
- depozite la termen fix cu o perioadă de 2 ani;
- depozite la termen fix cu o perioadă de 3 ani;
- depozite la termen fix cu o perioadă de 4 ani și
- depozite la termen fix cu o perioadă de 5 ani.

Fără a aduce atingere primului paragraf, în cazul în care trei instituții financiare ocupă împreună poziția întâi între instituțiile financiare [...] cu cea mai mare cotă de piață într-un segment al pieței olandeze cu amănuntul a economiilor și depozitelor, grupul ABN AMRO poate egala proporția celor trei instituții financiare în ceea ce privește produsele standardizate din segmentul corespunzător.

⁽¹¹⁵⁾ JO L 24, 29.1.2004, p. 1.

⁽¹¹⁶⁾ Se referă la defalcarea pe segmente utilizată în planul de restructurare din decembrie 2009 (a se vedea considerentul 79).

2. În lipsa unei autorizări prealabile din partea Comisiei, grupul ABN AMRO nu trebuie să ocupe poziția întâi în ceea ce privește orice tip standardizat de ipotecă între instituțiile financiare [...] care dețin cea mai mare cotă de piață pe piața ipotecară cu amănuntul din Țările de Jos.

Fără a aduce atingere primului paragraf, în cazul în care trei instituții financiare ocupă împreună poziția întâi între instituțiile financiare [...] cu cea mai mare cotă de piață pe piața ipotecară cu amănuntul din Țările de Jos, grupul ABN AMRO poate egala proporția celor trei instituții financiare în ceea ce privește tipul standardizat corespunzător de ipotecă.

3. Pentru a asigura conformitatea cu alineatele (1) și 2, grupul ABN AMRO trebuie să monitorizeze permanent, și cel puțin o dată pe săptămână, condițiile oferite de [...] celelalte instituții financiare care dețin cea mai mare cotă de piață ca volum pe piețele olandeze de economii respective, în măsura în care aceste condiții sunt disponibile în mod public. În cazul în care datele oricăreia dintre [...] celelalte instituții financiare nu sunt disponibile în mod public, acestea vor fi înlocuite cu cifre ale instituțiilor financiare care ocupă următoarele locuri în ceea ce privește cota de piață.

De îndată ce grupul ABN AMRO constată că oferă un preț mai favorabil pentru oricare din produsele sale decât prețul pe care are permisiunea să îl ofere în conformitate cu alineatele (1) și 2 din prezentul articol, grupul ABN AMRO informează imediat Comisia. Grupul ABN AMRO trebuie să ajusteze imediat prețul produsului și să aplice ajustarea de preț cât mai curând posibil.

În ceea ce privește produsele de economisire și depozite cu amănuntul, grupul ABN AMRO trebuie să aplice ajustarea cel mai târziu după zece zile lucrătoare de la data la care a observat abaterea de la condiție. Totuși, dacă abaterea se referă la produse al căror preț poate fi modificat doar la sfârșitul unei luni, iar perioada dintre momentul observării abaterii și sfârșitul lunii este mai mică de zece zile lucrătoare, grupul ABN AMRO trebuie să aplice ajustarea cu prima ocazie după încheierea lunii următoare.

În ceea ce privește ipotecile, grupul ABN AMRO își ajustează prețurile în termen de zece zile lucrătoare de la data la care a observat abaterea de la condiție, iar ajustarea se aplică cel mai târziu după 15 zile lucrătoare de la data la care a fost observată abaterea de la condiție.

4. Condiția prevăzută la alineatele (1) și 2 se aplică timp de trei ani de la data prezentei decizii. Grupul ABN AMRO trebuie să prezinte Comisiei un raport de conformitate cu această condiție trimestrial, precum și cel mai târziu în termen de două săptămâni de la publicarea rezultatelor financiare trimestriale ale grupului ABN AMRO.

Articolul 4

1. Grupul ABN AMRO depune toate eforturile pentru a realiza previziunile (inclusiv veniturile nete din dobânzi)

prezentate Comisiei în planul de restructurare din decembrie 2009, astfel cum a fost actualizat prin planul de restructurare din noiembrie 2010. Previziunile din noiembrie 2010 se realizează la nivelul consolidat al grupului ABN AMRO.

Grupul ABN AMRO înaintează Comisiei un raport trimestrial în care prezintă o defalcare a previziunilor și a cifrelor reale (inclusiv veniturile nete din dobânzi) la nivelul celor patru segmente stabilite în planul de restructurare din decembrie 2009 și în planul de restructurare din noiembrie 2010: respectiv, Retail Banking (Servicii bancare cu amănuntul), Private Banking NL (Servicii bancare private Țările de Jos), Private Banking International (Servicii bancare private internaționale), Commercial & Merchant Banking (Servicii bancare comerciale și pentru comercianți).

Grupul ABN AMRO poate prezenta Comisiei o cerere motivată de revizuire a previziunilor sale (inclusiv a veniturilor nete din dobânzi) în funcție de evoluțiile externe.

2. Grupul ABN AMRO prezintă o defalcare a previziunilor veniturilor nete din dobânzi în volume și marje la nivel consolidat și la nivel de servicii bancare private.

Grupul ABN AMRO prezintă Comisiei trimestrial, precum și cel mai târziu în termen de două săptămâni de la publicarea rezultatelor sale financiare trimestriale, un raport prin care indică dacă veniturile nete din dobânzi obținute la nivel consolidat sunt conforme cu previziunile menționate la alineatul (1). Acest raport trebuie să prezinte, de asemenea, o comparație între marjele anticipate și marjele reale la nivel consolidat și la nivel de servicii bancare private.

În cazul în care veniturile nete din dobânzi obținute la nivel consolidat nu sunt conforme cu aceste previziuni, grupul ABN AMRO trebuie să prezinte în raportul respectiv toate măsurile adoptate în vederea realizării acestor previziuni.

3. Obligațiile prevăzute la alineatele (1) și 2 se aplică timp de trei ani de la data prezentei decizii.

Articolul 5

1. Grupul ABN AMRO nu poate obține controlul a peste [0 - 7 %] dintr-o întreprindere.

2. Prin derogare de la alineatul (1), grupul ABN AMRO poate efectua achiziții în cazul în care prețul brut total cumulativ de achiziție (excluzând preluarea sau transferul de datorii aferente unor astfel de achiziții) plătit de grupul ABN AMRO pentru toate achizițiile de acest tip pe o perioadă de trei ani de la data prezentei decizii este mai mic de [0 - 600] milioane EUR.

Interdicția prevăzută la alineatul (1) nu se aplică achizițiilor de capital privat realizate de grupul ABN AMRO dacă acestea se încadrează în planul său de afaceri și în bugetul planificat al diviziei „Private Equity” („Capital privat”), astfel cum au fost prezentate Comisiei la 5 octombrie 2010.

Interdicția prevăzută la alineatul (1) nu se aplică nici participațiilor de capital ale [...] care au fost preluate de divizia „Energy, Commodities and Transportation” („Energie, mărfuri și transport”) a grupului ABN AMRO în vederea sprijinirii activității sale normale de finanțare, dacă acestea se încadrează în planul de afaceri al grupului ABN AMRO și în bugetul planificat al respectivei divizii, astfel cum au fost prezentate Comisiei la 10 ianuarie 2010.

Grupul ABN AMRO prezintă Comisiei un raport trimestrial, precum și cel mai târziu în termen de două săptămâni de la publicarea rezultatelor sale financiare trimestriale. Acest raport trebuie să prezinte achizițiile efective realizate de diviziile „Private Equity” („Capital privat”) și „Energy, Commodities and Transportation” („Energie, mărfuri și transport”). Raportul conține, de asemenea, informații detaliate privind celelalte achiziții ale grupului ABN AMRO care îi sunt permise în conformitate cu primul paragraf.

3. Interdicția prevăzută la alineatul (1) se aplică timp de cel puțin trei ani de la data prezentei decizii sau până la data la care participația statului olandez la capitalul grupului ABN AMRO scade sub 50 %, oricare dintre aceste situații survine mai întâi. Această interdicție încetează după cel mai târziu cinci ani de la data prezentei decizii.

În cazul în care interdicția prevăzută la alineatul (1) se aplică pe o perioadă de peste trei ani de la data prezentei decizii, prețul brut total cumulativ de achiziție aplicabil în conformitate cu paragraful 1 al alineatului (2) se majorează cu [0 - 200] milioane EUR pe an.

Articolul 6

În cursul comunicărilor sale cu clienți și/sau investitori existenți sau potențiali, grupul ABN AMRO nu trebuie să facă public faptul că se află în proprietatea statului și nici nu trebuie să facă referire la vreun ajutor de stat de care a beneficiat, pe o perioadă de cel puțin trei ani de la data prezentei decizii sau până la data la care participația statului olandez la capitalul grupului ABN AMRO scade sub 50 %, oricare dintre aceste situații survine mai întâi. Această interdicție încetează după cel mai târziu cinci ani de la data prezentei decizii.

Fără a aduce atingere acestei interdicții, grupul ABN AMRO poate face referire la faptul că se află în proprietatea statului și la orice alt ajutor de stat de care a beneficiat ori de câte ori o astfel de referire este necesară în conformitate cu dispozițiile legislative sau de reglementare în vigoare.

Articolul 7

1. Grupul ABN AMRO oferă clienților Private Banking NL (Servicii bancare private Țările de Jos) opțiunea de a pune capăt relației lor bancare private cu grupul ABN AMRO și de a-și transfera portofoliile de investiții către alte bănci. Această ofertă este valabilă pe o perioadă de două luni consecutive („perioada relevantă”).

Perioada relevantă începe cât mai curând posibil după data prezentei decizii, permițând (dacă este necesar) o perioadă rezo-

nabilă de pregătire, și în termen de cel mai târziu un an de la data prezentei decizii. Grupul ABN AMRO prezintă Comisiei, spre aprobare, o dată de începere a perioadei relevante cu cel puțin patru săptămâni înainte de data la care ar trebui să înceapă aceasta.

2. Grupul ABN AMRO prezintă condițiile ofertei descrise la alineatul (1) tuturor clienților Private Banking NL (Servicii bancare private Țările de Jos), într-o manieră clară, cel mai târziu în prima zi a perioadei relevante. Informațiile care vor fi transmise de grupul ABN AMRO clienților săi sunt prezentate mai întâi Comisiei, cu cel puțin patru săptămâni înainte ca aceste informații să fie trimise clienților.

3. Grupul ABN AMRO trebuie să faciliteze încetarea relațiilor bancare private la cererea clienților, prin procedurile obișnuite și la cele mai reduse costuri posibile. În cazul în care clientul decide să își transfere poziția și/sau drepturile de garanție (afere) și dacă acest transfer este posibil din punctul de vedere al băncii cesionare, ABN AMRO trebuie să faciliteze un astfel de transfer. Clienții sunt informați asupra opțiunii de transfer al pozițiilor, în locul lichidării acestora, precum și asupra costurilor celor două opțiuni.

Grupul ABN AMRO își acoperă propriile costuri administrative, de transfer și de tranzacționare care sunt consecința directă a încetării relației bancare private și a transferului de portofolii⁽¹¹⁷⁾.

Grupul ABN AMRO nu are obligația de a acoperi alte consecințe financiare pentru client.

Articolul 8

Grupul ABN AMRO nu trebuie să plătească niciun cupon la instrumentele de capital de bază de rangul 1, de rangul 1 și de rangul 2 (inclusiv instrumente de capital hibride și acțiuni preferențiale) emise înainte de data prezentei decizii și nu trebuie să exercite niciuna din opțiunile de tip „call” la care are dreptul în legătură cu aceste instrumente de capital până la 10 martie 2013 inclusiv, cu excepția cazului în care există o obligație legală în acest sens.

Grupul ABN AMRO poate emite instrumente de capital noi după data prezentei decizii sau poate plăti cupoane la astfel de instrumente de capital noi, cu excepția cazului în care aceste emisiuni sau plăți dau naștere unei obligații de plată a cupoanelor la propriile instrumente de capital existente.

Prin derogare de la primul paragraf, grupul ABN AMRO poate activa instrumentul FCC (87,5 milioane EUR, 6,25 % acțiuni preferențiale necumulative de clasa A seria I fără termen de rambursare și fără drept de vot emise de Fortis Capital Company Ltd).

⁽¹¹⁷⁾ În conformitate cu exemplele numerice prezentate de grupul ABN AMRO Comisiei la 18 noiembrie 2010.

Până la 10 martie 2013 inclusiv, grupul ABN AMRO plătește dividende la acțiunile sale ordinare numai în cazul în care dividendele respective depășesc suma de 100 milioane EUR ⁽¹¹⁸⁾.

Articolul 9

Până cel mai târziu la 30 iunie 2011, grupul ABN AMRO plătește Țărilor de Jos o rată ajustată a dobânzii la împrumuturile identificate în mesajul electronic transmis de Comisie statului olandez la 24 iunie 2010. Sumele ajustate cu rata dobânzii se ridică la 18 152 722 EUR.

Articolul 10

Țările de Jos informează Comisia, în termen de două luni de la notificarea prezentei decizii, cu privire la măsurile luate pentru a se conforma cu aceasta.

Articolul 11

Prezenta decizie se adresează Regatului Țărilor de Jos.

Adoptată la Bruxelles, 5 aprilie 2011.

Pentru Comisie
Joaquín ALMUNIA
Vicepreședinte

⁽¹¹⁸⁾ Anual, respectiv, dividendele intermediare și dividendele finale.